

***Sociaal-
economische
Maandstatistiek***

Jaargang 19 – juni 2002

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2001–2002	= 2001 tot en met 2002
2001/2002	= het gemiddelde over de jaren 2001 tot en met 2002
2001/'02	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2002 en eindigend in 2002
1991/'92–2001/'02	= boekjaar enzovoort, 1991/'92 tot en met 2001/'02

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers Utrecht

Inlichtingen

Tel.: (045) 570 70 70
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek
Voorburg/Heerlen, 2002.
Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten
Abonnementsprijs: € 109,50
Prijs per los nummer: € 12,50
Kengetal: V-4
ISSN 0168-549X

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1. Berichten en artikelen

Berichten	7
Webmagazine	9
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	12
Inkomensdynamiek in de jaren 1995–2000	14
Aantal tweeverdieners blijft stijgen	19
Deelname van allochtonen aan de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), 1e halfjaar 2001	23
Vorig jaar 45 duizend verloren arbeidsdagen door werkstakingen	28

2. Tabellen

Cijfers in StatLine	33
2.0 Kerncijfers	35
2.1 Banen en arbeidsvolume	37
2.2 Vacatures	39
2.3 Werkloosheid	42
2.4 Cao-lonen	44
2.5 Verdiende lonen en loonkosten	46
2.6 Consumentenprijzen	47
2.7 Consumentenvertrouwen	49
2.8 Sociale zekerheid	50
2.9 Vakverenigingen	55

3. Technische toelichtingen

59

Nu en eerder verschenen

65

Enkele afzonderlijke publicaties

71

1. *Berichten en artikelen*

Berichten

Werkloosheid gestegen

De werkloosheid is de afgelopen maanden gestegen. Het aantal geregistreerde werklozen kwam in de maanden februari–april gemiddeld uit op 167 duizend. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is het aantal geregistreerde werklozen nu twaalfduizend hoger. Dit blijkt uit de nieuwste cijfers van het CBS.

Stijging werkloosheid

In de maanden februari–april van dit jaar waren er gemiddeld 167 duizend geregistreerde werklozen. Dat zijn er zesduizend meer dan in de maanden januari–maart. Vanwege seizoeneffecten is echter een daling van het aantal werklozen met twaalfduizend gebruikelijk. Na verwijdering van de seizoeneffecten komt het werkloosheidscijfer 18 duizend hoger uit dan in de vorige driemaandsperiode. Vergeleken met het laatste kwartaal van vorig jaar is het aantal werklozen nu bijna dertigduizend hoger.

Ontwikkeling werkloosheid

Na een jarenlange daling zette begin 1992 een forse stijging van de werkloosheid in. Dit leidde begin 1994 tot een niveau van een half miljoen geregistreerde werklozen. Vervolgens daalde de werkloosheid jarenlang onafgebroken tot voorjaar 2001. Het aantal geregistreerde werklozen nam af tot 135 duizend, ongeveer een kwart van het aantal begin 1994. Vanaf het voorjaar van 2001 schommelden de seizoengecorrigeerde cijfers maandenlang tussen de 135 en 150 duizend. De laatste maanden is de werkloosheid echter gestegen. Vergeleken met dezelfde periode een jaar geleden is het aantal werklozen nu 12 duizend hoger.

Vertraging economische groei zichtbaar in werkloosheidscijfers

De economische groei in ons land is al vanaf het eerste kwartaal van 2001 laag. De groei van de werkgelegenheid daarentegen begon pas in het 3^e kwartaal 2001 af te vlakken. Ook het aantal vacatures begon toen te dalen. En nu is voor het eerst de sterk vertraagde economische groei ook zichtbaar in oplopende werkloosheidscijfers.

Inflatie in april gelijk gebleven

De inflatie in Nederland is in april 2002 uitgekomen op 3,6 procent. Dat is even hoog als in maart. Lagere prijzen van voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken hebben in april een matigend effect op de inflatie gehad. Daar staat tegenover dat door de prijsontwikkeling van elektriciteit en alcoholhoudende dranken de inflatie weer wat is opgelopen. Dit blijkt uit de consumentenprijsindexcijfers van het CBS.

De Nederlandse inflatie volgens de Europees geharmoniseerde index is in april 0,1 procentpunt gedaald en uitgekomen op 4,2 procent.

Verse groenten en vlees dragen minder bij aan inflatie

De inflatie is in april 2002 gelijk gebleven op 3,6 procent. Tussen december en maart liep de inflatie nog maandelijks terug. In vergelijking met april 2001 is de inflatie 1,3 procentpunt gedaald. Toen werd met 4,9 procent het hoogste inflatieniveau van 2001 gemeten. Gemiddeld bedroeg de inflatie dat jaar 4,5 procent.

Geregisteerde werklozen na verwijdering van seizoensinvloeden

De bijdrage van voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken aan de inflatie is in april verder afgenomen. De prijsontwikkeling van bier, wijn en elektriciteit heeft echter een inflatieverhogend effect gehad. Verse groenten zijn tussen maart en april in prijs gedaald en zijn daarmee iets goedkoper dan een jaar geleden. Ook de prijsstijging van vlees liep op jaarbasis terug. Vlees is nu even duur als een jaar geleden. Vorig jaar stegen de prijzen van vlees in april sterk na de uitbraak van mond- en klauwzeer in Nederland. Autobrandstoffen, vakanties in het buitenland en bloemen en planten hebben ook voor enige verlaging van de inflatie gezorgd. Al deze artikelen zijn in april weliswaar duurder geworden, maar de prijsverhogingen waren minder sterk dan in april vorig jaar.

Alcoholische dranken en elektriciteit dragen meer bij aan inflatie

In april is de accijns op mineraalwater, frisdranken en vruchtensappen verlaagd. Gelijktijdig is de accijns op alcoholhoudende dranken verhoogd. De gevolgen van de aanpassingen van de accijnzen vallen in het inflatiecijfer ongeveer tegen elkaar weg. De prijzen van de dranken komen echter hoger uit dan uitsluitend op grond van de gewijzigde accijnstarieven kon worden verwacht. Vooral de sterke stijging van de prijs van bier leidt tot een toename van de inflatie.

De tarieven van elektriciteit zijn in april ongewijzigd gebleven. Vorig jaar daalden de tarieven in april flink. Van de prijsontwikkeling van elektriciteit gaat daarom deze maand een inflatoire werking uit.

Prijzen stijgen in april met 0,6 procent

Tussen maart en april 2002 zijn de prijzen gemiddeld met 0,6 procent gestegen. Dat is even veel als in april van vorig jaar, maar hoger dan in eerdere jaren.

Wijn werd rond 4 procent duurder, grotendeels als gevolg van de accijnsverhoging. Bier ging ruim 8 procent in prijs omhoog. Hiervan is ruim 3 procentpunt direct toe te schrijven aan de hogere accijns. Ook fruit, autobrandstoffen en vakantiereizen zijn in april in prijs gestegen.

Verse groenten zijn in april ruim 9 procent goedkoper geworden. Ook mineraalwater, frisdranken en vruchtensappen zijn in prijs gedaald als gevolg van accijnsverlaging op deze producten.

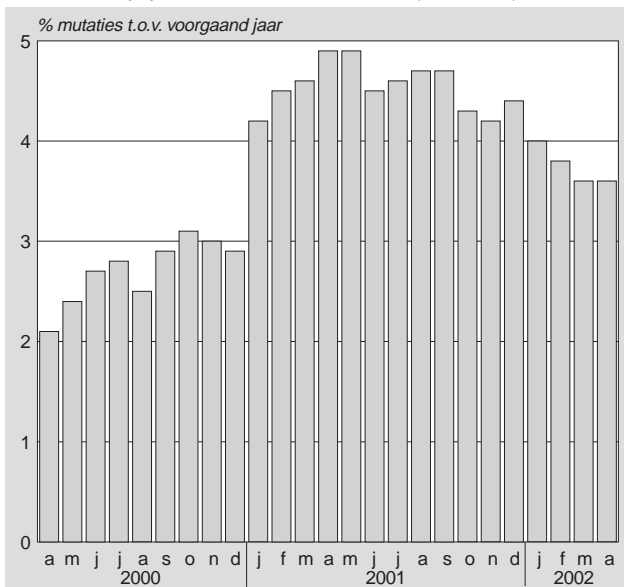
Afgeleide consumentenprijsindex

De inflatie volgens de afgeleide consumentenprijsindex voor werknemersgezinnen met een laag inkomen komt in april van dit jaar uit op 3,5 procent. Dat is een daling met 0,1 procentpunt ten opzichte van maart. Deze index wordt vaak gebruikt voor het aanpassen van overheidstarieven, CAO's en andere contracten.

Inflatie volgens Europese norm

Het CBS stelt niet alleen de nationale consumentenprijsindex samen, maar ook de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex voor Nederland (HICP). Deze index maakt deel uit van het inflatiecijfer van de Eurozone dat een officieel richtsnoer vormt voor het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. In april 2002 komt de inflatie in Nederland volgens de HICP uit op 4,2 procent. Dat is een daling van 0,1 procentpunt ten opzichte van maart. Tussen februari en maart 2002 was de inflatie in Nederland volgens de HICP gedaald van 4,5 naar 4,3 procent. In de gehele Eurozone nam de inflatie in dezelfde periode licht toe van 2,4 tot 2,5 procent. Net als in februari was de inflatie binnen de Europese Unie in maart het hoogst in Ierland, gevolgd door Griekenland en daarna Nederland. In maart werden de laagste inflatiecijfers gemeten in het Luxemburg, Oostenrijk en Duitsland. De uitkomsten over april voor de afzonderlijke landen van de Eurozone en van de Europese Unie zullen op 16 mei worden gepubliceerd door Eurostat, het Europese statistische bureau. Eurostat verwacht dat de inflatie in de Eurozone als geheel in april zal teruglopen van 2,5 tot 2,2 procent.

Consumentenprijzen, reeks alle huishoudens (1995=100)

Consumentenvertrouwen verder gedaald

Het consumentenvertrouwen is in mei opnieuw gedaald. De vertrouwensindex ligt op -17, drie punten lager dan in april. Dit is de vierde daling op rij. Vooral de mate waarin consumenten de tijd gunstig vinden voor het doen van grote aankopen is de afgelopen maanden gedaald. Daarnaast zijn consumenten minder positief geworden over de financiële situatie van het eigen huishouden. Het pessimisme over de algemene economische situatie is in mei niet verder toegenomen. Dit blijkt uit het Consumenten Conjunctuur Onderzoek van het CBS.

Consument vindt tijd ongunstig voor grote aankopen

De koopbereidheid van consumenten is in mei verder gedaald. In de voorgaande vier maanden was ook al sprake van een daling ten opzichte van een maand eerder. De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over het doen van grote aankopen en over de financiële situatie van het eigen huishouden. De consument vindt de tijd steeds minder gunstig voor het doen van grote aankopen, zoals televisies, koelkasten en computers. In mei vindt 14 procent van de ondervraagden de tijd gunstig en 35 procent de tijd ongunstig. Het saldo tussen optimisten en pessimisten bedraagt daarmee -21. Dit is de laagste waarde sinds 1985. Ten opzichte van een jaar geleden ligt het saldo 45 punten lager. Dit is de scherpste daling sinds 1972, het begin van deze cijferreeks. In het verleden werden dergelijke sterke dalingen vaak na enige tijd gevolgd door teruglopende groeicijfers van de consumptie van duurzame consumptiegoederen.

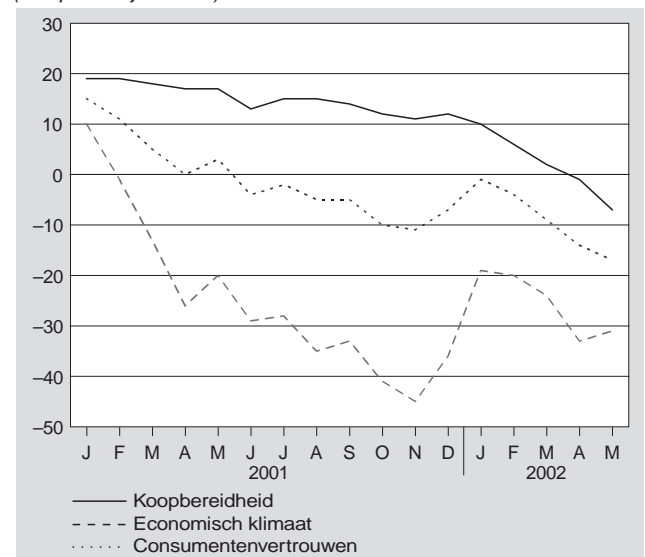
Consument negatiever over financiële situatie

Consumenten zijn in mei negatiever over de financiële situatie van het eigen huishouden dan in april. Dit hangt vermoedelijk deels samen met de beleving van de prijsontwikkeling. Hierover heeft het CBS eerder gepubliceerd. Het percentage consumenten dat vindt dat de prijzen de afgelopen twaalf maanden sterk zijn gestegen is verder toegenomen, tot 68 procent. Eind vorig jaar was dat nog 28 procent. Het percentage respondenten dat zegt aan het eind van de maand geld over te houden is in mei stabiel, nadat het de afgelopen maanden licht terugliep.

Oordeel economisch klimaat vrijwel stabiel

De koopbereidheid is één van de twee onderdelen waaruit de index van het consumentenvertrouwen is samengesteld. Het tweede onderdeel is het oordeel over het economisch klimaat. Het oordeel van de consument over de economische toestand is in mei ongeveer gelijk gebleven aan dat in april. In maart en april was nog sprake van een toenemend pessimisme. Over de economie in de komende twaalf maanden oordelen consumenten al vanaf januari van dit jaar veel gunstiger dan in 2001. Het oordeel over de afgelopen twaalf maanden is daarentegen negatiever geworden.

Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke reeks)

Webmagazine

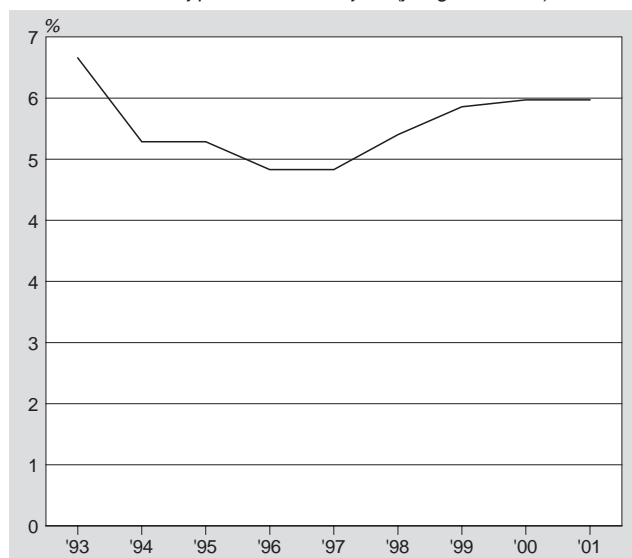
De in deze rubriek opgenomen artikelen zijn eerder gepubliceerd in edities van het Webmagazine. Het Webmagazine verschijnt wekelijks (iedere maandagochtend) op de CBS-site (www.cbs.nl).

Ziekteverzuim bedrijfsleven stabiliseert

John Kartopawiro

In 2001 is het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven gemiddeld 6,1 procent. Dit betekent dat per dag gemiddeld één op de zestien werknemers in het bedrijfsleven ziek thuis blijft. Ten opzichte van 2000 is het verzuim gelijk gebleven. Het ziekteverzuim lijkt zich dus te stabiliseren na drie opeenvolgende jaren van stijgingen.

1. Ziekteverzuim bij particuliere bedrijven (jaargemiddelde)

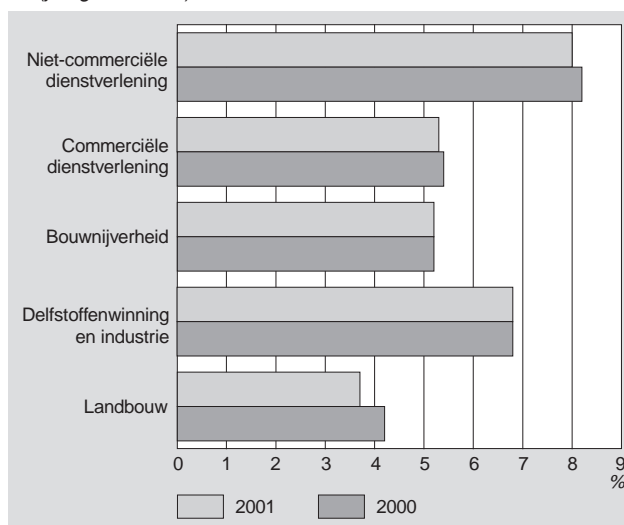
Bron: CBS.

Ziekteverzuim in de zorg daalt

Het ziekteverzuim in de niet-commerciële dienstverlening is in 2001 met 8,0 procent het hoogst. Dit komt voornamelijk door het verzuim van 8,9 procent in de gezondheids- en welzijnszorg. Het verzuim in de zorg is echter wel gedaald ten opzichte van 2000. In dat jaar was het ziekteverzuim in de zorg nog 9,3 procent.

De landbouw is in 2001 met 3,7 procent opnieuw de bedrijfstak met het laagste ziekteverzuim. In deze bedrijfstak is het verzuim het afgelopen jaar ook nog eens fors gedaald. Gemiddeld blijft op een dag slechts één op de 27 medewerkers in de landbouw ziek thuis. In de gezondheids- en welzijnszorg is dit één op de 11 medewerkers.

2. Ziekteverzuim bij particuliere bedrijven naar bedrijfstak (jaargemiddelde)

Bron: CBS.

Afname ziekteverzuim bij grote bedrijven

Het verzuim bij grote bedrijven is in 2001 gemiddeld 8,0 procent. Dit is iets minder dan het verzuim van 8,1 procent een jaar eerder. Het ziekteverzuim bij middelgrote bedrijven neemt daarentegen iets toe, van 5,1 procent in 2000 tot 5,2 procent in 2001. Bij bedrijven met minder dan 10 werknemers is het verzuim al sinds 1999 op hetzelfde lage niveau, namelijk 3,3 procent.

Toelichting:

Ziekteverzuim

Ziekteverzuim inclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal. De cijfers zijn jaargemiddelden.

Grote bedrijven

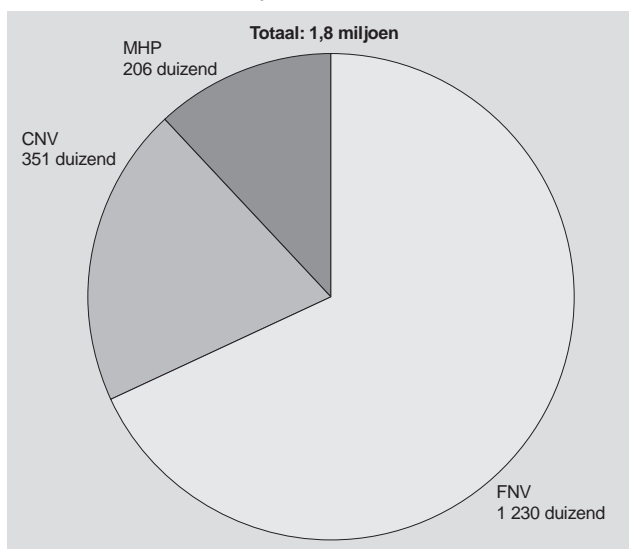
Grote bedrijven: 100 of meer werknemers. Middelgrote bedrijven: 10 tot 100 werknemers. Kleine bedrijven: minder dan 10 werknemers.

Ledental vakcentrales stabiel

Jo van Cruchten en Rob Kuijpers

Op 1 januari 2002 waren bijna 1,8 miljoen mensen via hun vakbond aangesloten bij de drie vakcentrales FNV, CNV en MHP. Deze drie vakcentrales verloren in 2001 ruim achtduizend leden. De FNV boekte ledenwinst, het CNV en de Vakcentrale MHP raakten leden kwijt. Winst en verlies wordt mede veroorzaakt door veranderingen in aansluiting van vakbonden bij deze vakcentrales.

1. Ledental vakcentrales, 1 januari 2002

Bron: CBS.

AbvaKabo groeit licht

De FNV boekte in 2001 een ledenwinst van ruim drieduizend. Daarmee komt de grootste Nederlandse vakcentrale op 1,2 miljoen leden. De toename is voornamelijk een gevolg van de toetreding van de Marechausseevereniging tot de Algemene Federatie van Militair Personeel. Hierdoor kreeg deze FNV-vakvereniging er

bijna zesduizend leden bij. Van de overige bonden groeide de AbvaKabo met 3,5 duizend leden tot 362 duizend. De bonden FNV Bouw en FNV Bondgenoten verloren elk 2,5 duizend leden en kwamen uit op respectievelijk 155 en 486 duizend leden.

CNV anders geteld

Het ledental van het CNV daalde met drieduizend leden tot 351 duizend. Deze daling is voornamelijk het gevolg van de nieuwe telmethode van het CNV, waarbij alleen leden geteld worden die contributie betalen. Hierdoor komt het ledental van de CNV Kunstbond bijna drieduizend lager uit. Voor de andere CNV-bonden heeft de nieuwe telmethode nauwelijks invloed. De Hout- en Bouwbond CNV behaalde met duizend leden de grootste winst.

MHP negenduizend leden minder

De kleinste vakcentrale MHP verloor bijna negenduizend leden en komt daarmee op 206 duizend leden. De Vakcentrale MHP wordt gevormd door twee overkoepelende organisaties en twee kleine bonden. De twee bonden veranderden nauwelijks van ledental. De overkoepelende organisatie UOV kende een ledenverlies van ruim tienduizend. Het ledenverlies komt door het uittreden van de vakbond NU'91. De andere overkoepelende organisatie, de CMHF, groeide met 1,5 duizend leden.

Toelichting

Vakcentrales

Een vakcentrale is de overkoepelende organisatie, zoals FNV, CNV en Vakcentrale MHP, waarbij verschillende vakverenigingen of -bonden zijn aangesloten.

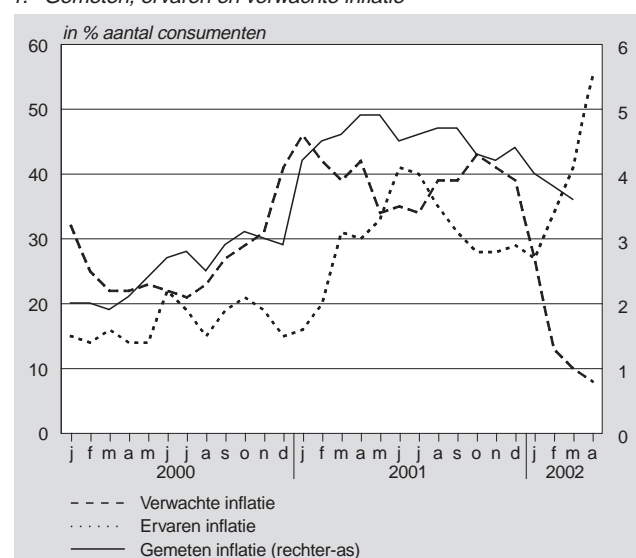
De hier gepresenteerde gegevens – de ledentallen van vakverenigingen – zijn afkomstig van de vakcentrales FNV, CNV en vakcentrale MHP.

Inflatie voelt hoger

Gert Buiten en Jan Walschots

De inflatie wordt vastgesteld aan de hand van de prijsontwikkeling van een vast boodschappenmandje van goederen en diensten. Een oplopende inflatie leidt er over het algemeen toe dat steeds meer consumenten vinden dat de prijzen sterk gestegen zijn. Als de inflatie wat terugloopt, zakt ook het percentage consumenten dat spreekt van sterke prijsstijgingen. Dit was bijvoorbeeld in 2000 en 2001 goed te zien

1. Gemeten, ervaren en verwachte inflatie

Bron: CBS.

Inflatie daalt, maar niet in beleving consument

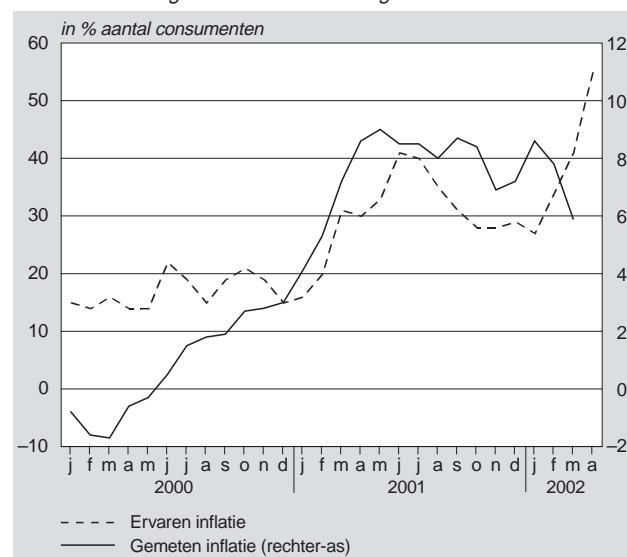
Begin 2002 loopt de inflatiebeleving echter uit de pas. Het aantal consumenten dat vindt dat de prijzen de afgelopen tijd sterk zijn gestegen loopt op, terwijl de gemeten inflatie juist daalt van 4,4 procent in december vorig jaar naar 3,6 procent in maart.

Eén oorzaak voor het verschil tussen meting en beleving is de forse prijsverhoging de laatste maanden van levensmiddelen en horeca-aankopen. De sterke prijsstijgingen van deze producten vallen direct op omdat de consument ze wekelijks of zelfs dagelijks koopt. De relatief gematigde ontwikkeling van bijvoorbeeld fornuizen- en koelkastenprijzen en huren springt veel minder in het oog. De lagere inflatie is de afgelopen maanden onder meer veroorzaakt door de gematigde stijging van huren en energiekosten

Consument verwacht daling inflatie

Voor de komende twaalf maanden verwacht de consument een teruglopende inflatie. Het percentage consumenten dat rekent op sterkere prijsstijgingen loopt sinds januari 2002 terug. Bij hun verwachting laten consumenten zich meestal sterk leiden door de actuele ontwikkeling van de inflatie. Daarmee is hun verwachting geen goede voorspeller van de toekomstige prijsontwikkelingen.

2. Inflatiebeleving en inflatie van voedingsmiddelen

Bron: CBS.

Deze verwachting beïnvloedt echter wél het koop- en spaargedrag van de consumenten. Zo verrichtten veel consumenten vooruitlopend op de BTW-verhoging van 1 januari 2001 al voordien veel extra aankopen.

Toelichting

Inflatie

Als de werkelijke prijzen in winkels gemiddeld hoger liggen dan een jaar eerder is er sprake van inflatie. Inflatie is de stijging van het gemiddelde prijsniveau voor consumenten zoals gemeten op basis van de consumentenprijsindex (CPI).

Consumenten

Het CBS vraagt in het Consumenten Conjunctuur Onderzoek naar de inflatiebeleving van consumenten. Hierdoor is bekend welk percentage van de consumenten vindt dat de prijzen de afgelopen twaalf maanden sterk gestegen zijn, matig gestegen zijn, vrijwel gelijk gebleven zijn, enzovoorts.

Huren en energiekosten

Van de uitgaven voor huren en energie is de consument zich veel minder bewust. Hier wordt voor een deel gewerkt met maandelijks voorschotten, waarbij de eindafrekening eens per jaar plaatsvindt. Bovendien betaalt de consument vaak met automatische afschrijvingen, waardoor deze niet altijd merkt wat hij uitgeeft.

Artikelen

Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2

A.W.F. Corpeleijn

Na de sterke daling van de economische groei in 2001, gaf het eerste kwartaal van 2002 geen verbetering te zien. De economische groei bleef dicht bij het nulpunt.

De conjuncturele teruggang heeft geleid tot minder groei van de werkgelegenheid en minder openstaande vacatures. De geregistreerde werkloosheid bleef stabiel in de tweede helft van 2001, maar steeg in het eerste kwartaal van 2002.

Conjuncturele achtergrond

De groei van de Nederlandse economie in 2001 is ver achter gebleven bij die van voorgaande jaren en bij de verwachtingen die in het begin van 2001 nog bestonden.

Het volume van het bruto binnenlands product (BBP) groeide in 2001 met 1,1 procent ten opzichte van het voorgaand jaar. Dit cijfer is het laagste sinds 1993. In het derde en vierde kwartaal van 2001 is het volume van het BBP, gecorrigeerd voor kalender- en seizoeneffecten, niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaand kwartaal. Ook in het eerste kwartaal van 2002 kwam volgens de eerste ramingen de groei ten opzichte van het voorgaande kwartaal uit op 0,0 procent. Zowel de uitvoer als de investeringen waren in het eerste kwartaal van 2002 lager dan een jaar geleden. De consumptie nam slechts weinig toe.

In het eerste kwartaal van 2002 was de industriële productie 3,2 procent kleiner dan een jaar eerder, en na correctie voor seizoeninvloeden 0,3 procent groter dan in het laatste kwartaal van 2001. In 2001 kwam de productie 2,1 procent lager uit dan in 2000.

In het eerste kwartaal van 2002 lag in de metaalindustrie de productie ruim 9 procent onder het niveau van een jaar eerder. De metaal neemt ongeveer eenderde van de totale industriële productie voor zijn rekening. Ook in de textiel-, kleding- en lederindustrie is de teruggang fors, met een ruim 5 procent lagere productie. In de papier- en grafische industrie en in de hout-, bouwmaterialen-, meubel- en overige industrie zijn de dalingen beperkter. Alleen in de aardolie-, chemische- en rubberindustrie lag de productie in het eerste kwartaal duidelijk hoger dan een jaar eerder: 3,4 procent. Deze branche heeft een aandeel van circa 20 procent in de totale productie van de industrie. In de voedings- en genotmiddelenindustrie is vrijwel evenveel geproduceerd als een jaar eerder (+0,1 procent).

Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, was in maart 2002 wat hoger dan in de voorgaande maand. In november 2001 lag het vertrouwen op een dieptepunt, sindsdien is het vertrouwen van de ondernemers geleidelijk verbeterd. De ondernemers verwachten in maart van 2002 dat de personeelssterkte het komend half jaar zou afnemen. Voor de periode april-juni verwacht men een toename van de bedrijvigheid.

Banen en arbeidsvolume van werknemers

Kwartaalcijfers over banen en arbeidsvolume van werknemers zijn bij de afsluiting van dit overzicht beschikbaar tot en met het vierde kwartaal van 2001 (zie de tabellen 2.1.1 en 2.1.2 in het tabellen-

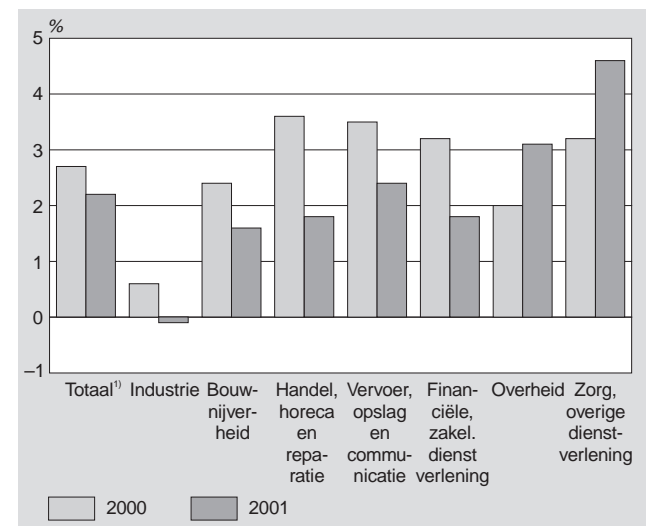
deel van deze aflevering). Het aantal banen van werknemers was in het laatste kwartaal van vorig jaar 158 000 of 2,2 procent groter dan in dezelfde periode van 2000. Omgerekend naar voltijdbanen (arbeidsjaren) bedroeg de groei 1,9 procent.

Vergelijkt men de veranderingen van kwartaal op kwartaal, dan blijkt dat in de tweede helft van vorig jaar de werkgelegenheids-groei aanzienlijk achter bleef bij die van de voorgaande jaren. Het arbeidsvolume van werknemers was zowel in het derde als in het vierde kwartaal vrijwel even groot als in het tweede, ook al bleef het aantal banen wel toenemen. In 1999 en 2000 was het arbeidsvolume in het vierde kwartaal nog ca 40 duizend arbeidsjaren groter dan in het tweede kwartaal van hetzelfde jaar.

De afvlakking van de banengroei doet zich in vrijwel alle bedrijfstakken voor, met uitzondering van de overheid en de zorg.

De banengroei is het sterkst verminderd in de commerciële dienstverlening, dat wil zeggen in de handel en horeca, vervoer en communicatie, en de financiële en zakelijke dienstverlening. In de industrie was het aantal banen in het vierde kwartaal van 2001 vrijwel even groot als een jaar eerder.

1. Banen van werknemers naar economische activiteit, vierde kwartaal, mutatie t.o.v. zelfde periode voorgaand jaar

¹⁾ Incl. landbouw, delfstoffenwinning en energie.

Vacatures

Eind december van vorig jaar waren er 164 duizend openstaande vacatures. Dat is 40 duizend minder dan een jaar eerder. In het derde kwartaal van 2001 kwam het aantal openstaande vacatures voor het eerst in zeven jaar iets lager uit dan een jaar eerder. In het vierde kwartaal van 2001 heeft deze daling zich versterkt doorgezet.

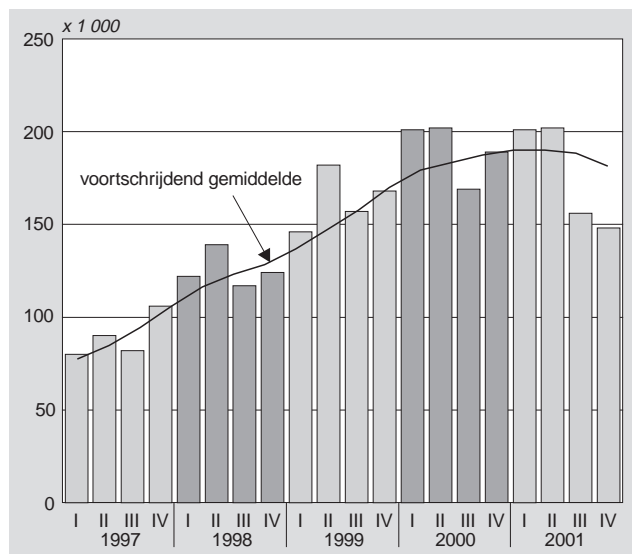
Het aantal openstaande vacatures daalde in het begin van de jaren negentig, en bereikte eind 1993 een dieptepunt. Vanaf het derde kwartaal van 1994 tot begin 2000 kwam het aantal vacatures elk kwartaal hoger uit dan het jaar ervoor. Toen de economische groei begin vorig jaar sterk terugliep, stabiliseerde het aantal

vacatures. De recordhoogten van 2000 bleven nog een half jaar gehandhaafd. Pas in het derde kwartaal van 2001 is het aantal vacatures gedaald.

De sterkste daling van het aantal openstaande vacatures vond plaats in de zakelijke dienstverlening. Eind 2001 waren hier 15 000 vacatures minder dan een jaar eerder. Ook in de handel en industrie waren er minder vacatures. Uitzonderingen op het algemene beeld vormden de horeca, de financiële instellingen en de niet-commerciële dienstverlening. Hier bleef het aantal vacatures vrijwel constant.

In de enquête waarop genoemde cijfers zijn gebaseerd, is een vacature omschreven als: een arbeidsplaats waarvoor binnen of buiten het bedrijf of de instelling personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Hieronder vallen ook vacatures waarvoor gesprekken worden gevoerd met sollicitanten of waarvoor tijdelijk personeel wordt gezocht.

2. *Openstaande vacatures aan het eind van het kwartaal, 1997-2001*

Werkloosheid

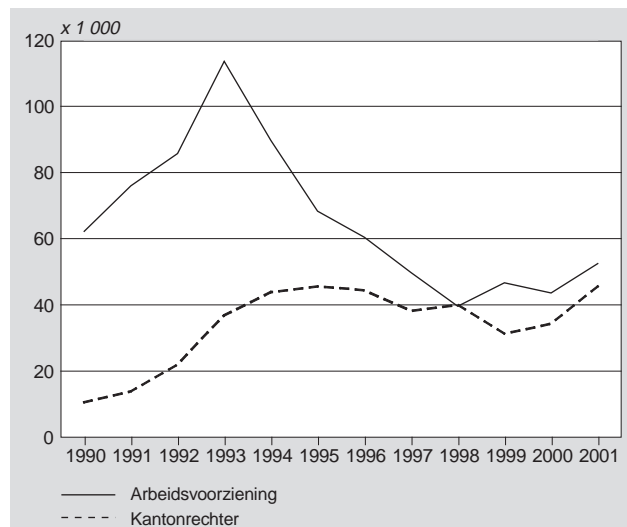
De geregistreerde werkloosheid kwam in november 1999 onder de 200 duizend, voor het eerst sinds bijna twintig jaar. In 2000 schommelde de geregistreerde werkloosheid rond 185 duizend,

waarna in het begin van 2001 een verdere daling volgde. In de tweede helft van 2001 bleef de geregistreerde werkloosheid stabiel op een niveau van ca. 140 duizend (gecorrigeerd voor seizoenen).

De eerste maanden van 2002 gaven echter een stijging van de geregistreerde werkloosheid te zien. In de maanden februari-april van 2002 waren er gemiddeld 167 duizend geregistreerde werklozen. Dat is zesduizend meer dan in de maanden januari-maart. Na verwijdering van de seizoeneffecten kwam het werkloosheidscijfer in februari-april 18 duizend hoger uit dan in de vorige driemaandsperiode. Vergeleken met het laatste kwartaal van vorig jaar was het aantal werklozen bijna dertigduizend hoger. Het werkloosheidspercentage kwam hiermee op 2,3 (geregistreerde werklozen in procenten van de beroepsbevolking).

Uit de ontslaggegevens van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid blijkt dat de werkgevers in het vierde kwartaal van 2001 ca. 17 duizend ontslagverzoeken bij de arbeidsvoorziening hebben ingediend. In vergelijking met dezelfde periode van het voorgaand jaar is dat een toeneming met bijna 5 duizend. Het aantal ontbindingsverzoeken bij de kantonrechter was in het vierde kwartaal van 2001 ruim 5 000 hoger dan een jaar eerder. De ontslaggegevens vertonen dus recentelijk een stijgende lijn, maar het niveau is in vergelijking met voorgaande jaren niet hoog.

3. *Bij de arbeidsvoorziening ingediende aanvragen om toestemming tot ontslag en ontbindingsverzoeken bij de kantonrechter*

Bron: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Inkomensdynamiek in de jaren 1995–2000 ¹⁾

Wim Bos

Tussen 1995 en 2000 steeg de koopkracht met 8,1 procent. De inkomensontwikkeling liep sterk uiteen. Twintig procent van de bevolking had te maken met een daling van de koopkracht met meer dan 15 procent, terwijl veertig procent een stijging met meer dan 15 procent ondervond. Grote mutaties in de koopkracht hangen onder meer samen met veranderingen van de voornaamste inkomensbron. Wijzigingen in de arbeidsmarktpositie, zoals het vinden van werk, het voor zichzelf beginnen en het met pensioen gaan, hebben vaak een forse inkomensverandering tot gevolg.

1. Sterke stijging van de koopkracht in 2000

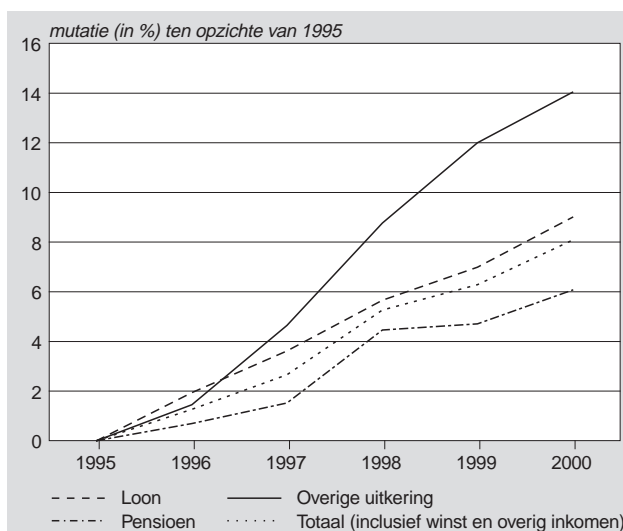
In de periode 1996–2000 is de koopkracht van de totale bevolking elk jaar toegenomen. De grootste stijging, 2,8 procent, deed zich voor in 1998. De voorlopige cijfers van 2000 laten met 2 procent eveneens een sterke stijging zien. Vooral werknemers zagen in dat jaar hun koopkracht fors verbeteren.

In vrijwel alle jaren was de koopkrachtontwikkeling van werknemers gunstiger dan die van pensioen- en uitkeringsontvangers. Ook in 2000 gingen werknemers er het meest op vooruit. De inkomensontwikkeling van pensioenontvangers bleef in de jaren 1996–2000 het sterkst achter bij die van werknemers. In deze periode lag dit verschil steeds ruim boven één procentpunt. Alleen in 1998 bleef het verschil beperkt. In dat jaar zagen pensioenontvangers hun koopkracht sterker verbeteren dan in de overige jaren. Dit was in belangrijke mate het gevolg van een belastingverlichting in de vorm van een verhoging van de ouderenaftrek.

2. Koopkrachtstijging van 8,1 procent tussen 1995 en 2000

De koopkrachtmutatie tussen twee uiteenlopende jaren is berekend op basis van de koopkracht in het begin- en eindjaar ²⁾. Personen zijn hierbij ingedeeld naar kenmerken die zij in het *beginjaar* hadden. Tussen 1995 en 2000 is de koopkracht voor de hele bevolking gestegen met 8,1 procent. Voor werknemers was de stijging 9,0 procent. De koopkracht van gepensioneerden steeg in deze periode met 6,7 procent. Veel mensen met een uitkering profiteerden van de banengroei die zich vanaf 1997 heeft ingezet. Hierdoor zagen mensen die in 1995 afhankelijk waren van een uitkering, hun koopkracht tussen 1995 en 2000 met ruim 14 procent het sterkst stijgen.

1. Koopkrachtontwikkeling naar voornaamste inkomensbron, 1995–2000*

Bron: Inkomensstatistiek.

Inkomen, koopkracht en samenstelling van het huishouden

Welvaart van mensen kan aan veel dingen worden afgemeten, maar het meest voor de hand ligt toch wel het inkomen. Niet alleen het eigen inkomen, maar ook het inkomen van huisgenoten beïnvloedt iemands welvaart. In dit artikel is daarom uitgegaan van het besteedbaar inkomen van het huishouden waartoe men behoort. Nu maakt het nogal uit of een inkomen bestemd is voor een persoon alléén of voor een echtpaar met kinderen. Daarom worden inkomens door middel van standaardisatie vergelijkbaar gemaakt met het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Om inkomens uit verschillende jaren met elkaar vergelijkbaar te maken, wordt gedefleerd met behulp van de consumentenprijsindex. Het aldus gestandaardiseerde en gedefleerde huishoudensinkomen wordt koopkracht genoemd. In deze bijdrage worden de woorden koopkracht en inkomen door elkaar gebruikt als indicator van welvaart.

Staat 1

Koopkrachtontwikkeling naar voornaamste inkomensbron van het huishouden, 1996–2000*¹⁾

	1996	1997	1998	1999	2000*
Winst	-0,2	2,0	2,1	0,2	.
Loon	1,9	2,2	3,1	2,4	3,4
Pensioen	0,7	0,8	2,6	0,4	0,9
Overige uitkering	1,5	2,3	2,9	2,0	1,3
Overig inkomen	1,0	-0,8	-1,5	1,0	.
Totaal	1,3	1,5	2,8	1,2	2,0

¹⁾ Procentuele verandering ten opzichte van het voorafgaande jaar.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

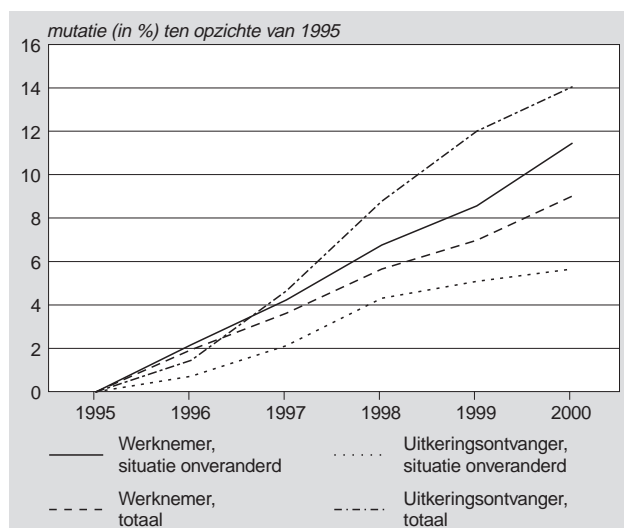
3. Forse koopkrachtmutatie door verandering van arbeidsmarktpositie

De hiervoor gepresenteerde koopkrachtveranderingen zijn een gemiddelde voor alle personen die in 1995 tot een huishouden met een bepaalde voornaamste inkomensbron behoorden. De situatie in 1996 en volgende jaren was uiteraard niet voor iedereen gelijk aan die in 1995: sommigen zullen een (andere) baan gevonden hebben, anderen zijn in de VUT of met pensioen gegaan, enz. Zo bedroeg de koopkrachtmutatie 1995–1999 voor de gehele groep die in 1995 een uitkering ontving, 12 procent. Binnen deze groep personen was echter sprake van een grote spreiding van de koopkrachtmutatie. Zo was de voornaamste inkomensbron voor bijna veertig procent van hen vier jaar later niet langer een uitkering maar loon. Voor deze mensen steeg de koopkracht in doorsnee met ruim 38 procent. Degenen die in 1999 nog steeds op een uitkering waren aangewezen, zagen daarentegen hun koopkracht met slechts 5,1 procent stijgen.

Een analyse van het verloop van de koopkrachtontwikkeling van werknemers en uitkeringsontvangers voor de afzonderlijke jaren laat het volgende beeld zien. In de jaren 1996 en 1997 liep de koopkrachtontwikkeling van de groep die in 1995 loon of een uitkering ontving, weinig uiteen. In de hierop volgende jaren nam het verschil tussen beide groepen toe, mede doordat een deel van de uitkeringsontvangers er in slaagde zijn koopkracht te verhogen door het vinden van werk. Hierdoor kwam de koopkrachtontwikkeling van uitkeringsontvangers over de gehele periode 1995–2000 ruim boven die van werknemers te liggen.

Een geheel ander beeld toont de vergelijking van het verloop van de koopkrachtontwikkeling van werknemers en uitkeringsontvangers die *niet* van arbeidsmarktpositie veranderd zijn. De koopkracht van personen die zowel in 1995 als in 2000 een uitkering hadden, is tussen deze beide jaren met 5,7 procent gestegen. Personen die zowel in 1995 als in 2000 loon ontvingen, zagen hun koopkracht daarentegen met 11,4 procent stijgen.

2. Koopkrachtontwikkeling van werknemers en uitkeringsontvangers, 1995–2000*

Bron: Inkomensstatistiek.

Dynamiek van de koopkracht

Koopkracht kan door allerlei oorzaken veranderen. Het inkomen verandert bijvoorbeeld door een algemene loonsverhoging, promotie, door meer of minder uren te werken, het aanvaarden van (ander) werk en pensionering. Een wijziging in de samenstelling van het huishouden (er wordt een kind geboren, een kind gaat het huis uit, partners scheiden zich van elkaar, enz.) leidt eveneens tot een inkomensverandering.

Daarnaast wordt de koopkracht door de prijsontwikkeling beïnvloed. Al deze veranderingen zijn in de hier gepresenteerde dynamische koopkrachtcijfers verdisconteerd³⁾. Informatie over de achterliggende dynamiek (oorzaken van de inkomensmutaties) komt op grond van het hier gebruikte Inkomenspanelonderzoek in beperkte mate beschikbaar.

Staat 2

Koopkrachtveranderingen bij wijziging van voornaamste inkomensbron, 1995–1999

		Situatie 1999					
		winst	loon	pensioen	overige uitkering	overig inkomen	Totaal
Situatie 1995		<i>aantal (%)</i>					
Winst	60	23	6	5	7	100	
Loon	2	87	5	5	2	100	
Pensioen	0	5	93	1	1	100	
Overige uitkering	2	38	14	43	2	100	
Overig inkomen	5	31	7	9	48	100	
Totaal	6	61	21	9	3	100	
		<i>mediaan koopkrachtverandering (%)</i>					
Winst	11,0	-11,1	-22,3	-31,1	-25,9	3,4	
Loon	25,1	8,6	-11,2	-21,7	0,2	7,0	
Pensioen	49,4	16,8	4,6	-8,9	25,4	4,7	
Overige uitkering	52,4	38,1	8,6	5,1	26,6	12,0	
Overig inkomen	23,9	4,5	-5,1	-16,6	0,1	0,1	
Totaal	16,1	9,5	4,0	0,3	-0,9	6,3	

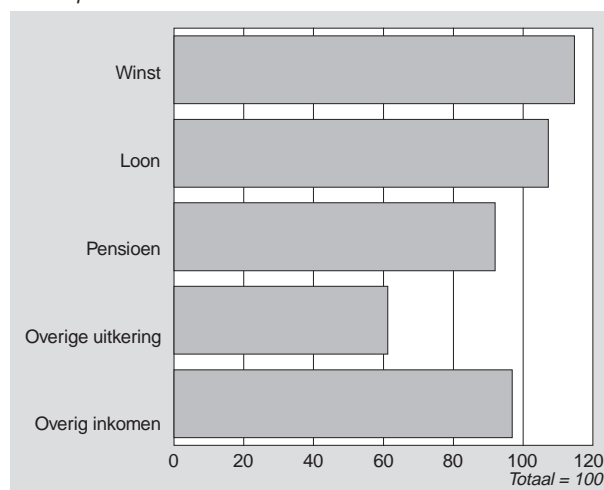
Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Inkomensverschillen naar voornaamste inkomensbron

In dit artikel is de bevolking onder meer ingedeeld naar de voornaamste inkomensbron van het huishouden waartoe men behoort. Hierbij zijn de volgende bronnen onderscheiden: winst, loon, pensioen, overige uitkeringen (onder meer bijstands-, werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkering) en overig inkomen. Personen die tot deze categorieën huishoudens behoren, worden in deze bijdrage ook wel kortweg aangeduid als zelfstandige, werknemer, pensioenontvanger, uitkeringsontvanger en ontvanger van overig inkomen.

Het besteedbare huishoudensinkomen bedroeg in 2000 gemiddeld 24 700 euro. Het inkomen van zelfstandigen was het grootst. Hun koopkracht lag 15 procent boven het gemiddelde van de totale bevolking. Ook het inkomen van werknemers kwam met 7 procent ruim boven het gemiddelde uit. Pensioenen en uitkeringsontvangers hadden het laagste inkomen. Het inkomen van gepensioneerden lag 8 procent onder het gemiddelde van de totale bevolking, de koopkracht van uitkeringsontvangers zelfs 38 procent.

3. Koopkracht in 2000¹⁾

¹⁾ De gegevens van de categorieën winst en overig inkomen hebben betrekking op 1999.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

De gegevens in dit artikel zijn afkomstig uit het Inkomenspanelonderzoek. Waar in verband met eisen aan de betrouwbaarheid geen voorlopige uitkomsten (over 2000) gepresenteerd konden worden, zijn cijfers over 1999 gebruikt.

4. Grote spreiding in koopkrachtveranderingen

In 2000 bedroeg de mediaan van de koopkrachtveranderingen 2,0 procent. Er was echter een grote spreiding in deze koopkrachtverandering. Voor 13 procent van de mensen was de koopkrachtverandering miniem, namelijk tussen -1 en 1 procent. Daartegenover stond een positieve of negatieve koopkrachtverandering met meer dan 15 procent bij bijna zestig procent van de bevolking. Bij pensioenontvangers was de spreiding van de koopkrachtveranderingen het geringst. Voor één op de drie van hen lag de koopkrachtmutatie tussen -1 en 1 procent. Een stijging of daling van het inkomen met meer dan 15 procent kwam slechts bij één op de zeven pensioenontvangers voor.

Koopkrachtveranderingen over een langere periode vertonen een aanzienlijk grotere spreiding dan de mutaties van jaar op jaar. Dit komt vooral doordat, naarmate meer tijd verstrijkt, een groter deel van de bevolking een wijziging in persoonlijke omstandigheden (waaronder veranderingen in de arbeidsmarktpositie) ondervindt. Deze veranderingen gaan doorgaans vergezeld van een grote inkomensmutatie. Zo lag het inkomen van bijna zes van de tien mensen in 2000 meer dan 15 procent onder of boven dat van 1995.

Staat 3

Spreiding van koopkrachtmutatie naar voornaamste inkomensbron van het huishouden, 1999-2000* en 1995-2000*

	Loon	Pensioen	Overige uitkering	Totaal ¹⁾
%				
Klasse van koopkrachtmutatie (%)				
1999-2000*				
tot -15	11	5	11	11
-15 tot -1	23	18	20	21
-1 tot 1	7	32	15	13
1 tot 15	40	36	33	37
15 en meer	20	9	21	18
Totaal	100	100	100	100
1995-2000*				
tot -15	20	11	14	19
-15 tot -1	15	16	12	15
-1 tot 1	3	4	3	3
1 tot 15	20	47	22	25
15 en meer	42	22	49	39
Totaal	100	100	100	100

¹⁾ Inclusief de categorieën winst en overig inkomen.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

De koopkrachtontwikkeling kan ook in *centen* in plaats van in *procenten* worden uitgedrukt. De plaats die een persoon in de verdeling van de koopkrachtmutatie in euro's en in procenten inneemt, behoeft niet dezelfde te zijn. Zo zal iemand met een procentueel grote inkomensstijging een geringe inkomensstijging in euro's ondervinden, indien hij of zij een betrekkelijk laag inkomen heeft.

Ruim de helft van de werknemers en ruim eenderde van de uitkeringsontvangers zag zijn koopkracht tussen 1999 en 2000 met 500 euro of meer toenemen. Een dergelijke inkomensstijging kwam bij 45 procent van de totale bevolking voor. De koopkracht van bijna dertig procent van de bevolking steeg met meer dan 1 500 euro. Ruim een kwart van de bevolking ging er in inkomen 500 euro of meer op achteruit.

Staat 4

Spreiding van koopkrachtmutatie naar voornaamste inkomensbron van het huishouden, 1999-2000*

	Loon	Pensioen	Overige uitkering	Totaal ¹⁾
%				
Klasse van koopkrachtmutatie (Euro)				
tot -1 500	18	8	13	17
-1 500 tot -500	10	8	10	10
-500 tot 0	9	14	12	10
0 tot 500	11	43	29	18
500 tot 1 500	19	12	14	16
1 500 en meer	33	16	22	29
Totaal	100	100	100	100

¹⁾ Inclusief de categorieën winst en overig inkomen.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Koopkrachtontwikkeling: mediaan van individuele koopkrachtmutaties

De gepresenteerde inkomensveranderingen hebben betrekking op de bevolking van vijftien jaar en ouder, met uitzondering van mensen die verblijven in een inrichting of een tehuis. Als indicatie voor de inkomensontwikkeling van een groep wordt de mediaan van de individuele koopkrachtmutaties gebruikt. Een koopkrachtmutatie van 8,1 procent tussen de jaren 1995 en 2000 wil dus zeggen dat de koopkracht van de ene helft van de Nederlandse bevolking (van 15 jaar en ouder) steeg met ten minste 8,1 procent, terwijl de koopkracht van de andere helft van de bevolking minder steeg of zelfs daalde. Het betekent dus beslist niet dat bijna iedereen er 8,1 procent op vooruit ging.

5. Mobiliteit op de inkomensladder

De spreiding van de koopkrachtveranderingen leidt tot verschuivingen binnen de inkomensverdeling. Personen komen daarbij op een lagere of hogere plaats op de inkomensladder terecht dan ze voorheen bezetten. De relatieve inkomenspositie is hier vastgesteld met behulp van percentielen. De bevolking is naar hoogte van inkomen gelijk verdeeld over de percentielen, zodat elk percentiel precies één procent van de bevolking omvat. In het eerste percentiel zitten mensen met de laagste inkomens, in het honderdste en laatste percentiel personen met de hoogste inkomens. De inkomensmutatie die nodig is om in een hoger percentiel te komen is niet over het hele traject gelijk. Met name aan de onder- en bovenkant van de inkomensladder is de afstand tussen twee opeenvolgende sporten (percentielen) groot.

De mobiliteit is gemeten door steeds voor twee jaren na te gaan tot welk percentiel een persoon behoorde. Zo nam in de periode 1995–2000 slechts 55 procent van de mensen van jaar tot jaar een min of meer gelijke relatieve positie in de inkomensverdeling in: van het één op het andere jaar waren zij hooguit vijf percentielen voor- of achteruit geschoven. Jaarlijks maakte zes procent van de bevolking een grote sprong op de inkomensladder: ten minste twintig procent van de bevolking werd in inkomen voorbijgestreefd.

De mobiliteit over een periode van vijf jaar is veel groter. Nog maar dertig procent van de bevolking behield min of meer een gelijke positie. Daarentegen daalde 16 procent van de bevolking flink af op de inkomensladder: ten minste twintig procent van de bevolking moesten zij voorbij laten gaan. Een vrijwel even grote groep zag zijn relatieve inkomenspositie tussen 1995 en 2000 sterk ver-

**Staat 5
Mobiliteit in de inkomensverdeling, 1995–2000¹⁾**

	Na 1 jaar ²⁾	Na 5 jaar
	%	
20 en meer percentielen achteruit	7	16
5 tot 20 percentielen achteruit	15	18
Hooguit 5 percentielen voor- of achteruit	55	30
5 tot 20 percentielen vooruit	18	19
20 en meer percentielen vooruit	6	17
Totaal	100	100

¹⁾ Op basis van vergelijking van de relatieve positie (percentielen) die een persoon in de inkomensverdeling in de onderzochte jaren innam.
²⁾ Jaarlijkse veranderingen (gemiddeld over de periode 1995–2000).

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

beteren: na deze vijf jaar waren zij ten minste twintig percentielen vooruitgeschoven.

Een ander beeld van stijgers, dalers en blijvers ontstaat, wanneer de positie op de inkomensladder in het begin- en eindjaar tegen elkaar afgezet wordt. Hiertoe zijn de inkomenspercentielen samengevoegd tot 10%-groepen. Het is vanzelfsprekend, dat betrekkelijk veel mensen die onderaan op de inkomensladder staan, tot de stijgers en blijvers behoren: hun relatieve positie kan alleen maar beter worden of gelijkblijven. Op vergelijkbare wijze hebben mensen in de 10%-groepen met de hoogste inkomens een relatief grote kans om op de inkomensladder te dalen.

Noten in de tekst

- ¹⁾ Deze bedrage is een actualisatie van een artikel (zie Bos, 2000) waarin voorlopige uitkomsten over 1998 besproken werden.
- ²⁾ De som van een reeks jaarlijkse koopkrachtmutaties is in het algemeen niet gelijk aan de koopkrachtmutatie tussen begin- en eindjaar van deze reeks. In het eerste geval wordt *elk jaar opnieuw* vastgesteld welke personen bijvoorbeeld tot de groep uitkeringsontvangers behoren. Hiervan zal slechts een klein deel na één jaar een hoger inkomen hebben door het vinden van werk. Indien de oorspronkelijke groep over langere tijd gevolgd wordt, zal blijken, dat men het verloop van tijd er steeds meer van hen werk gevonden hebben, waarbij hun inkomen gestegen is.
- ³⁾ Het CBS stelt ook cijfers samen over de (statische) koopkrachtontwikkeling bij gelijkblijvende persoonlijke omstandigheden; zie CBS (2000). De relatie tussen de dynamische en statische koopkrachtontwikkeling wordt besproken in De Kleijn (1993).

**Staat 6
Overgangskansen tussen 10%-groepen, 1995–2000***

	Inkomenspositie in 2000 (10%-groep)										Totaal
	1e	2e	3e	4e	5e	6e	7e	8e	9e	10e	
<i>totaal = 1 000</i>											
Inkomenspositie in 1995 (10%-groep)											
1e (laag inkomen)	36	17	10	8	6	5	5	4	4	4	100
2e	17	39	16	9	6	4	3	2	2	1	100
3e	8	17	30	15	10	8	5	4	2	1	100
4e	7	8	16	23	15	11	8	7	4	2	100
5e	7	5	8	16	20	16	11	8	6	2	100
6e	6	4	7	10	15	19	16	12	8	4	100
7e	5	4	5	8	10	16	20	16	11	5	100
8e	4	3	4	6	8	11	16	21	18	9	100
9e	4	2	3	4	6	8	10	17	28	18	100
10e (hoog inkomen)	5	1	1	2	3	3	6	9	17	52	100
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1 000

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Literatuur

Bos, W., 2000, *Inkomensdynamiek*. In B.H.G.M. Grubben et al. (red): *Jaarboek Welvaartsverdeling 2000*, blz. 31–39.

CBS, 2000, *Koopkrachtontwikkeling 1977–1999*. Sociaal-economische maandstatistiek no. 8, blz. 77–80.

De Kleijn, J.P., 1993. *Dynamische en statische koopkrachtmutaties vergeleken*. Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 3, blz. 15–19.

Schiepers, J.M.P., 1993, *Equivalentiefactoren volgens de budgetverdelingsmethode, 1986–1990*. Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 5, blz. 32–40.

Aantal tweeverdieners blijft stijgen

Reinder Lok

Het aantal tweeverdieners is ook in de tweede helft van de jaren negentig sterk gestegen. Het percentage paren dat tweeverdiener is, nam toe van 67 procent tot 76 procent. De toename is het grootst onder de (echt)paren met kinderen en onder (echt)paren zonder kinderen tussen de 45 en 55 jaar. Gemiddeld hebben eenverdieners een lager inkomen dan tweeverdieners. Gecorrigeerd voor verschillen in huishoudenssamenstelling lag het inkomen van eenverdieners in 2000 gemiddeld 21 procent lager dan dat van de tweeverdieners. Bijna tweederde van het besteedbare huishoudensinkomen van tweeverdieners kwam voor rekening van de meestverdienende partner.

1. Inleiding

In dit artikel staan inkomensgegevens van een- en tweeverdiener-huishoudens centraal.¹⁾ Dit zijn huishoudens met een (echt)paar. Een huishouden wordt als tweeverdiener aangemerkt als beide partners belastbaar inkomen hebben. Heeft slechts één van beide partners belastbaar inkomen, dan is sprake van een eenverdiener. Huishoudens met een hoofdkostwinner van 65 jaar of ouder worden buiten beschouwing gelaten.²⁾

In het artikel wordt onder meer aandacht besteed aan de ontwikkeling van de aantallen een- en tweeverdieners. Ook de inkomensverschillen tussen een- en tweeverdieners en de bijdragen van de beide partners aan het huishoudensinkomen komen aan de orde. Een technische toelichting met de gebruikte begrippen volgt in paragraaf 7.

2. Het aantal tweeverdieners blijft toenemen

Eind 2000 telde Nederland 6,9 miljoen huishoudens. Hiervan hadden er 5,5 miljoen een hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar. Onder deze 5,5 miljoen waren 3,4 miljoen huishoudens met een (echt)paar. Deze groep is verder uitgesplitst in een- en tweeverdieners. In 820 duizend huishoudens had slechts één van de partners een inkomen: de eenverdieners. Het aantal tweeverdieners bedroeg 2,6 miljoen. Er zijn dus ruim drie keer zoveel tweeverdieners als eenverdieners.

Al geruime tijd is er sprake van een stijging van het aantal tweeverdieners en een gelijktijdige daling van het aantal eenverdieners. Hierdoor neemt het aandeel paren dat tweeverdiener is, snel

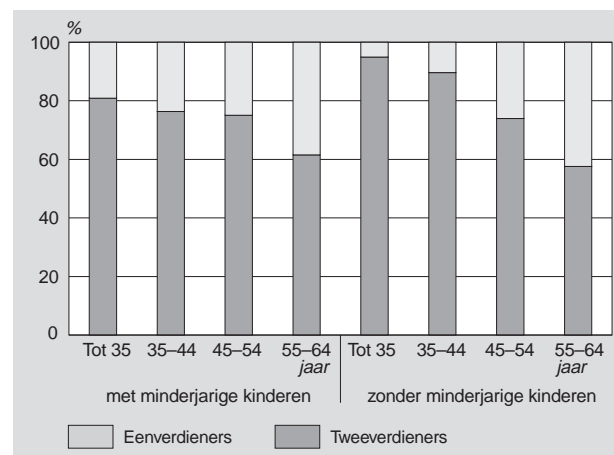
toe. Zo was in 1977 nog maar 35 procent van de paren tweeverdiener en in 1990 al ruim de helft. In 2000 is het percentage tweeverdieners verder gestegen naar 76 procent.

Het aantal tweeverdienerhuishoudens steeg in de jaren negentig gemiddeld met bijna 80 duizend per jaar. Tegelijkertijd nam het aantal eenverdieners jaarlijks met gemiddeld 55 duizend af.

3. Steeds meer tweeverdieners onder paren met kinderen

De aanwezigheid van jonge kinderen heeft invloed op het aantal verdienende partners. Bij de geboorte van het eerste kind gaat vaak één van beide partners korter werken of stopt zelfs helemaal met betaald werk.³⁾ Maar het komt steeds minder vaak voor dat een van beide ouders helemaal geen inkomen meer heeft. Zo is tussen 1995 en 2000 is het aandeel tweeverdieners onder paren met minderjarige kinderen gestegen van 64 naar 77 procent, een stijging van dertien procentpunt. Deze stijging is nog veel sterker dan onder paren zonder minderjarige kinderen. Bij deze paren was de toename van het aandeel tweeverdieners zes procentpunt.

1. Een- en tweeverdieners naar samenstelling huishouden en leeftijd van de meestverdienende partner, 2000*

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Tabel 1
Aantal een- en tweeverdieners, 1977-2000*

	Eenverdiener	Tweeverdiener	Alleenstaande	Overig ¹⁾	Totaal
x 1 000					
1977	1 922	1 024	543	257	3 747
1985	1 698	1 376	960	387	4 420
1990	1 370	1 770	1 357	369	4 866
1995	1 097	2 179	1 466	434	5 175
2000*	820	2 561	1 650	432	5 464

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

¹⁾ Betreft voornamelijk eenoudergezinnen en woningdelers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Het aandeel tweeverdieners hangt ook samen met de leeftijd van de meestverdienende partner. Deze samenhang is het sterkst bij paren zonder minderjarige kinderen. Zo was in 2000 bijna 95 procent van de paren onder de 35 jaar tweeverdiener, terwijl dit bij de 55- tot 65-jarigen slechts 58 procent was. Bij gezinnen met thuiswonende minderjarige kinderen zijn de verschillen tussen jong en oud minder groot. Bij deze groep paren liep het aandeel tweeverdieners uiteen van 81 procent bij paren onder de 35 jaar tot 61 procent bij de 55- tot 65-jarigen.

4. Inkomensverschil tussen een- en tweeverdieners het grootst bij jonge paren

Gemiddeld hadden tweeverdieners in 2000 de beschikking over een besteedbaar huishoudensinkomen van 34 duizend euro. Het betreft hier het inkomen na betaling van belasting en sociale premies. Bij eenverdieners lag dit inkomen op 27 500 euro. Inkomens van huishoudens zijn echter niet zonder meer met elkaar te vergelijken. Om een vergelijkbaar welvaartsniveau te bereiken heeft een echtpaar met kinderen bijvoorbeeld een hoger inkomen nodig dan een alleenstaande. Bij vergelijkingen van het welvaartsniveau wordt daarom het besteedbare inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Het resulterende inkomen noemen we het gestandaardiseerde inkomen. Na standaardisatie lag het inkomen van eenverdieners gemiddeld 21 procent lager dan dat van de tweeverdieners.

Het gestandaardiseerde inkomensverschil tussen een- en tweeverdieners is niet bij alle leeftijdscategorieën even groot. Hoe hoger de leeftijd, hoe kleiner de verschillen zijn tussen een- en tweeverdieners. Zo hadden eenverdieners van 25 tot 35 jaar in 2000 gemiddeld 41 procent minder te besteden dan tweeverdieners in dezelfde leeftijdsgroep. Bij 55- tot 65-jarigen bedroeg dit verschil 18 procent.

Het hoogste gestandaardiseerde inkomen ontvingen de ruim twee miljoen tweeverdieners van wie beide partners betaald werk hadden: zij konden in 2000 in doorsnee rekenen op 21 500 euro. Eenverdieners met betaald werk ontvingen gemiddeld 4 700 euro minder. Bij de 320 duizend paren waar geen van beide partners werkten, waren de inkomensverschillen tussen een- en tweeverdieners klein. Eenverdieners in deze groep hadden met 14 600 euro zo'n 400 euro minder te besteden dan tweeverdieners.

Tabel 2
Een- en tweeverdieners naar sociaal-economische categorie, 2000*

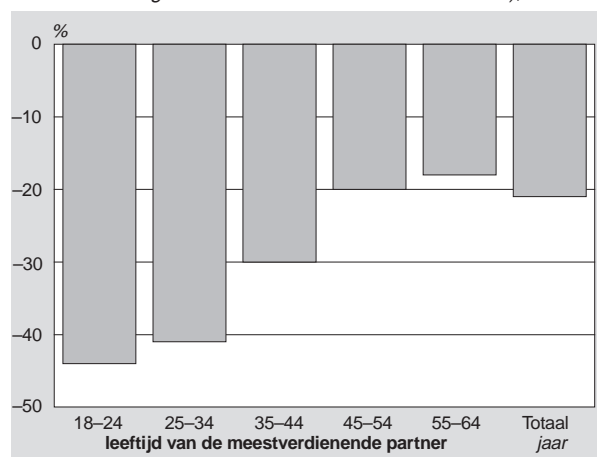
	Eenverdiener	Tweeverdiener, minstverdienende partner		
		actief ^{a)}	niet-actief	totaal
<i>aantal huishoudens (x 1 000)</i>				
Meest-verdienende partner				
Actief ^{a)}	651	2 047	249	2 296
Niet-actief	170	115	150	265
Totaal	820	2 162	400	2 561
<i>gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (1 000 euro)</i>				
Actief ^{a)}	16,8	21,5	19,4	21,3
Niet-actief	14,6	18,2	15,0	16,4
Totaal	16,3	21,3	17,8	20,8

^{a)} Inclusief personen die maar een gedeelte van het jaar werk hebben.

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

2. Inkomensverschil van eenverdieners t.o.v. tweeverdieners (op basis van het gestandaardiseerd huishoudensinkomen), 2000*

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

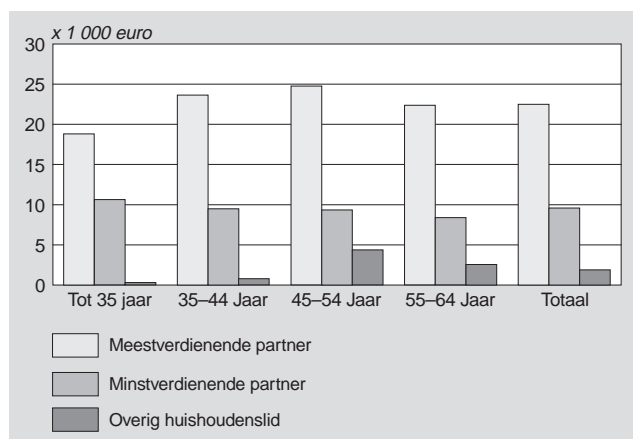
Bron: Inkomenspanelonderzoek.

5. Meestverdienende partner levert tweederde van het inkomen

Het huishoudensinkomen van tweeverdieners bestaat uit het inkomen van de beide partners en van overige huishoudensleden. In 2000 kwam tweederde van het besteedbare huishoudensinkomen ⁴⁾ van tweeverdieners voor rekening van de meestverdienende partner. De bijdrage van de minstverdienende partner bedroeg 28 procent en van inwonende kinderen en anderen 6 procent. Nog altijd komt het betrekkelijk weinig voor dat de vrouw de hoogste bijdrage aan het huishoudensinkomen levert. In 1977 was bij één op de tien tweeverdieners de vrouw de meestverdienende partner, ruim twintig jaar later geldt dat voor één op de zeven tweeverdieners.

Het inkomen van de meestverdiener hangt samen met de leeftijd. Tot ongeveer 55 jaar stijgt het gemiddelde persoonlijk inkomen, daarna daalt dit gemiddelde. In 2000 varieerde het inkomen van de meestverdiener van gemiddeld 18 800 euro bij de groep jonger dan 35 jaar tot 24 800 euro bij de leeftijdsgroep 45 tot 55 jaar. Het inkomen van de minstverdienende partner is het hoogst bij de jongere paren en het laagst bij de oudste paren. Gemiddeld ging het om 10 600 euro bij de groep jonger dan 35 jaar en om 8 400 euro bij de groep van 55 tot 65 jaar.

3. Bijdragen aan het besteedbaar huishoudensinkomen van tweeverdieners, naar leeftijd van de meestverdienende partner, 2000*

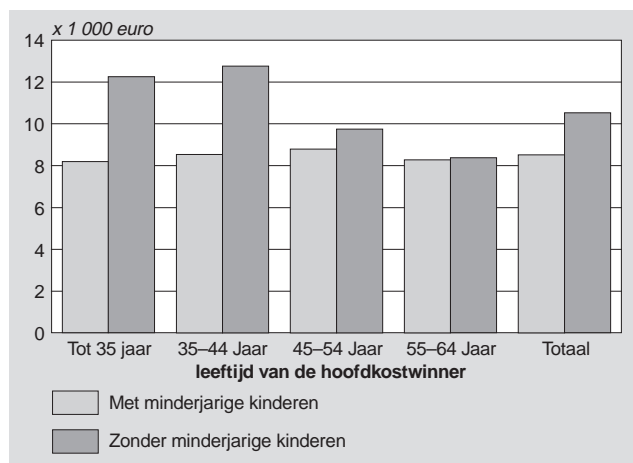

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Bij tweeverdieners heeft de aanwezigheid van minderjarige kinderen een grote invloed op de hoogte van het inkomen van de minstverdienende partner. Dat geldt vooral voor paren jonger dan 45 jaar. Bij deze paren met kinderen is het inkomen van de minstverdienende partner ruim vierduizend euro lager dan bij paren zonder kinderen. Bij paren ouder dan 55 jaar had de aanwezigheid van (vaak al wat oudere) kinderen weinig invloed op de hoogte van het inkomen van de minstverdiener. Opvallend is dat bij paren met kinderen het gemiddelde inkomen van de minstverdiener nauwelijks varieerde met de leeftijd, terwijl dit inkomen bij paren zonder minderjarige kinderen varieerde van rond de 12 500 euro bij paren jonger dan 45 jaar tot 8 400 euro voor paren ouder dan 55 jaar.

4. Tweeverdieners: gemiddeld besteedbaar inkomen van de minstverdienende partner, 2000*

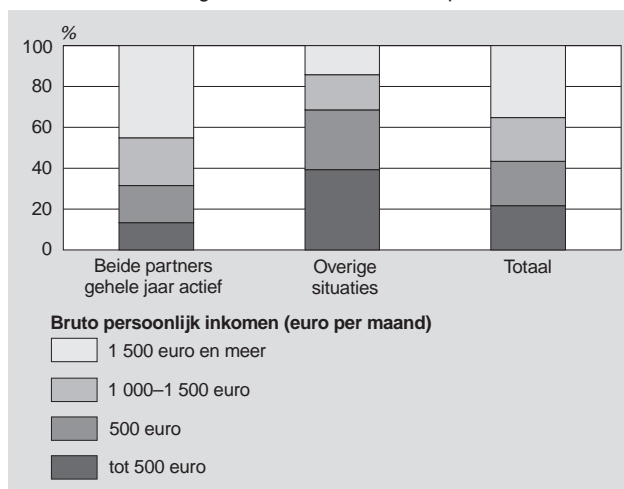

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Er is een grote spreiding in het inkomen van de minstverdienende partner. Dit inkomen is vaak relatief hoog als de meestverdiener werkt. Bij de tweeverdieners van wie beide partners in 2000 het hele jaar werk hadden, ontving 45 procent van de minstverdieners een persoonlijk inkomen van ten minste vijftienhonderd euro bruto per maand. Bij de overige tweeverdieners was dit aandeel veel kleiner (14%). Het aandeel minstverdienende partners met een zeer laag inkomen was juist extra hoog in deze groep: bijna 40 procent had minder dan vijfhonderd euro bruto per maand. Bij paren met twee werkende partners had 13 procent minder dan vijfhonderd euro bruto per maand.

5. Inkomensverdeling van de minstverdienende partner, 2000*

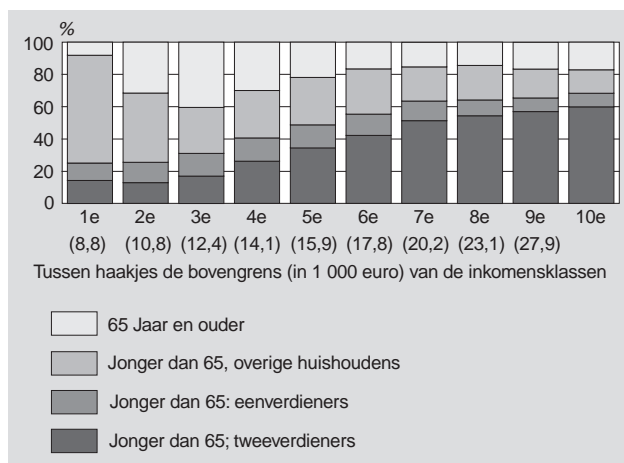
Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

6. Tweeverdieners hebben vaak een hoog welvaartsniveau

Zoals gezegd zijn inkomens van huishoudens niet zonder meer met elkaar te vergelijken. Om een vergelijkbaar welvaartsniveau te bereiken heeft een echtpaar met kinderen bijvoorbeeld een hoger inkomen nodig dan een alleenstaande. Bij vergelijkingen van het welvaartsniveau wordt daarom het besteedbare inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. De huishoudens zijn vervolgens gerangschikt naar hoogte van het (gestandaardiseerd) inkomen en verdeeld over tien inkomensklassen, waarbij elke inkomensklasse een gelijk aantal huishoudens krijgt toebedeeld. Deze inkomensklassen worden hieronder ook wel aangeduid als *decielgroepen*.

6. Particuliere huishoudens per decielgroep van het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen, 2000*

Populatie: huishoudens met meestverdienende jonger dan 65 jaar.
* Voorlopige cijfers.

Bron: Inkomenspanelonderzoek.

Tweeverdieners zijn oververtegenwoordigd in de vijf hoogste decielgroepen; 72 procent van de tweeverdieners behoort tot de bovenste helft van de inkomensladder. Eenverdieners komen relatief veel voor in de tweede tot en met zevende decielgroep. De overige huishoudens (met een hoofdkostwinner beneden de 65 jaar) zijn het sterkst vertegenwoordigd in de laagste twee decielgroepen. Bijna 37 procent van de overige huishoudens behoort tot deze twee decielen. Tot slot behoort bijna de helft van de 65-plussers tot het tweede tot en met vierde deciel.

7. Technische toelichting

De tabellen bevatten uitkomsten van het Inkomenspanelonderzoek (IPO). De voorlopige uitkomsten voor 2000 zijn gebaseerd op nog niet volledig gegevensmateriaal. Ontbrekende waarnemingen zijn geraamd, voornamelijk op basis van gegevens uit het voorafgaande jaar.

Populatie

De gegevens hebben betrekking op de op 31 december in Nederland woonachtige bevolking, exclusief personen die verblijven in instellingen, inrichtingen en tehuizen.

Een- en tweeverdieners

Een- en tweeverdieners zijn huishoudens waarin een (echt)paar voorkomt. Een (echt)paar bestaat uit de hoofdkostwinner van een huishouden en zijn of haar partner. Het Inkomenspanelonderzoek beperkt zich hierbij niet tot gehuwde paren. Ongehuwd samenwonenden worden als paar beschouwd als naast de hoofdkostwinner (precies) één niet verwante persoon van 18 jaar of ouder voorkomt. Huishoudens waarin verscheidene personen aan deze criteria voldoen worden bij de categorie overige huishoudens gevoegd. Deze categorie bestaat voornamelijk uit eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen.

Huishoudens met een (echt)paar omvatten eenverdieners en tweeverdieners. Als beide partners belastbaar inkomen hebben, wordt het huishouden als tweeverdiener aangemerkt. Eenverdieners zijn huishoudens waarvan slechts één van de partners belastbaar inkomen heeft. In dit artikel zijn (echt)paren met een hoofdkostwinner ouder dan 65 jaar buiten beschouwing gelaten. Deze huishoudens zijn meestal 'automatisch' tweeverdiener omdat beide partners na het passeren van de 65-jarige leeftijd AOW ontvangen.

Sociaal-economische categorie

De indeling naar sociaal-economische categorie vindt plaats aan de hand van het grootste inkomensbestanddeel. Personen met inkomen uit onderneming worden altijd als zelfstandige aangemerkt. De hoofdcategorie actieven omvat zelfstandigen, ambtenaren, overige werknemers (waaronder directeuren NV/BV) en overig actieven (waaronder directeuren-groootaandeelhouders). Tot de niet-actieven worden gerekend personen met een werkloosheidsuitkering, een arbeidsongeschiktheidsuitkering, een pensioen of een bijstandsuitkering.

Inkomensbegrippen

Het *belastbaar inkomen* is de grondslag voor de heffing van de premies volksverzekering en de inkomstenbelasting. De belastingvrije som is hierop nog niet in mindering gebracht. Buiten beschouwing zijn de inkomsten gebleven die niet zijn belast tegen het normale (progressieve) tarief maar tegen een bijzonder tarief. Het *bruto inkomen* bestaat uit winst uit onderneming, bruto inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen, en ontvangen bruto overdrachten. Tot deze laatste categorie behoren overdrachten rechtstreeks van de overheid (bijvoorbeeld huursubsidie en bijstandsuitkering), overdrachten via de sociale verzekeringen (zoals

uitkering WW, ZW, WAO, AAW en AOW) en andere overdrachten (onder meer pensioenen en lijfrenten).

Het *persoonlijk inkomen* is gelijk aan het bruto inkomen exclusief inkomsten uit vermogen, huursubsidie, rijksbijdrage eigen woning, tegemoetkoming studiekosten en kinderbijslag. Het persoonlijk inkomen bevat derhalve uitsluitend componenten die aan een afzonderlijk lid van een huishouden kunnen worden toegeschreven. Het *besteedbaar inkomen* is opgebouwd uit het bruto inkomen verminderd met betaalde overdrachten en belasting op inkomen en vermogen. De betaalde overdrachten bestaan uit premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en andere overdrachten zoals fiscaal aftrekbare echtscheidingsuitkeringen, premies particuliere ziektekostenverzekering en premies voor lijfrenten of voor periodieke uitkeringen bij ziekte of ongeval. Om het *gestandaardiseerd inkomen* te bepalen, wordt het besteedbaar inkomen van een huishouden door een equivalentiefactor gecorrigeerd. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt (zie Schiepers, 1993).

Noten in de tekst

- 1) Deze bijdrage is gebaseerd op een eerder artikel waarin de uitkomsten over 1997 (Bottema, 1999) besproken werden.
- 2) Deze huishoudens zijn meestal 'automatisch' tweeverdiener omdat beide partners na het passeren van de 65-jarige leeftijd AOW ontvangen.
- 3) Zie Boelens (1998) en Hooimeijer en Klaus (1993) voor nadere bijzonderheden.
- 4) De toerekening van het besteedbare inkomen van een huishouden aan de afzonderlijke leden kent een aantal beperkingen en geeft daardoor slechts een globale indicatie van deze aandelen. Inkomens zijn hier namelijk toegerekend aan degene die het bedrag ontvangen heeft. Inkomensbestanddelen als huursubsidie, kinderbijslag en inkomsten uit vermogen, zijn daardoor in het algemeen bij het inkomen van de meestverdienende partner geteld.

Literatuur

Boelens, A.M.S., 1998, *Vrouwen combineren werk en kinderen steeds vaker*. In: Werken en leren 1998 (CBS), blz. 77–80.

Bottema, M., 1999, *Inkomen van een- en tweeverdieners, 1997**. Sociaal-economische maandstatistiek (4) blz. 24–28.

Hooimeijer, P. en J. Klaus, 1993, *Inkomen en ouderschap: een longitudinale analyse*. Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek (4) blz. 15–24.

Schiepers, J.M.P., 1993, *Equivalentiefactoren volgens budgetverdelingsmethode, 1986–1990*. Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek (5) blz. 32–40.

Deelname van allochtonen aan de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), 1^e halfjaar 2001

Mathilda Copinga en Robert Selten (Centrum voor Beleidsstatistiek)

Samenvatting

Sinds 1998 is het aantal personen met een WSW-dienstbetrekking voortdurend gestegen. Medio 2001 hadden bijna 93 duizend personen een dienstbetrekking via de WSW. Het CBS heeft gegevens over het herkomstland van deze personen gekoppeld aan hun gegevens uit de WSW-statistiek. Hiermee wordt inzicht verkregen over de deelname van allochtonen aan de WSW.

Op 30 juni 2001 was 15 procent van de WSW'ers met een dienstbetrekking allochtoon. Surinamers en Turken maken relatief gezien meer gebruik van de WSW-regeling dan autochtonen, maar de verschillen zijn gering. De deelname van Antillianen en Arubanen aan de WSW blijft echter achter ten opzichte van de andere groepen.

In het eerste halfjaar van 2001 stroomde 14 procent door naar een reguliere baan. De niet-westerse allochtonen doen het in dit opzicht niet beter of slechter dan de totale groep uitstromers. Van de westerse allochtone uitstromers stroomt slechts 8 procent door naar reguliere arbeid.

1. Inleiding

In dit artikel worden gegevens gepresenteerd over de deelname van allochtonen aan de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) in het eerste halfjaar van 2001. In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voert het onderzoeksbureau Research voor Beleid (RvB) de WSW-statistiek uit. In deze statistiek worden elk halfjaar gegevens verzameld over alle personen die een beroep doen op de WSW. De benodigde gegevens voor de WSW-statistiek krijgt RvB aangeleverd door de gemeenten, die belast zijn met de uitvoering van de WSW. RvB stelt elk halfjaar een landelijke rapportage op, die inzicht geeft in de omvang en kenmerken van de doelgroep. De gegevens van RvB bevatten echter geen informatie over het land van herkomst van de WSW'ers. Het Ministerie heeft het CBS gevraagd de gegevens te koppelen aan de Gemeentelijke Basisadministratie, teneinde de herkomstgroepering van de WSW'ers vast te stellen en deze af te zetten tegen gegevens uit de RvB-statistiek. Het resultaat hiervan heeft het CBS eerder dit jaar gepubliceerd op internet (CBS, 2002a). Onderhavig artikel is een beknopte versie van die rapportage.

Het doel van de WSW is om mensen met een arbeidshandicap aan een passende en volwaardige baan te helpen. Een van de belangrijkste instrumenten in de WSW is de WSW-dienstbetrekking. Gemeenten kunnen personen in dienst nemen en die vervolgens plaatsen bij een sociaal-werkvoorzieningsbedrijf. Daarnaast bestaat in het kader van de WSW-regeling de mogelijkheid om onder begeleiding te werken bij een reguliere werkgever. Dit bedrijf is dan de werkgever, maar de gemeente blijft garant staan voor de baan. Het WSW-werknemersbestand omvat zowel personen met een dienstbetrekking als begeleid werkers. Het aandeel begeleid werkers is zeer gering (minder dan 1%).

Een onafhankelijke indicatiecommissie kijkt of een persoon in aanmerking komt om te werken in WSW-verband. Deze commissie geeft haar besluit door als advies aan de gemeente. Bij een positief advies komt de persoon op een wachtlijst terecht, totdat de gemeente die persoon een geschikte WSW-baan kan aanbieden. Dit artikel richt zich op de personen in het WSW-werknemersbestand. We maken bij de resultaten geen onderscheid tussen werken bij een sociaal-werkvoorzieningsbedrijf en begeleid

werken bij een reguliere werkgever. De uitgebreidere rapportage op internet bevat tevens gegevens over personen op de wachtlijst (CBS, 2002a).

In paragraaf 2 worden de resultaten beschreven. In paragraaf 3.1 is een technische toelichting opgenomen met beschrijving van bronnen en methoden. Paragraaf 3.2 bevat een lijst waarin begrippen en definities worden toegelicht.

2. Resultaten

Op 30 juni 2001 maakten 98 595 personen gebruik van de WSW-regeling (wachtlijst en werknemersbestand). Hiervan waren 92 795 personen opgenomen in het werknemersbestand. Er stonden 5 800 personen op de wachtlijst met een positief advies.

Medio 2001 nam 1,3 procent van de totale beroepsbevolking van 15-64 jaar deel aan de WSW (zie tabel 1). Allochtonen maken relatief minder gebruik van de WSW-regeling dan autochtonen, maar dit verschil is klein. Binnen de groep niet-westerse allochtonen zijn grotere verschillen te onderscheiden. De deelname aan de WSW in percentage van de beroepsbevolking is het grootst bij Surinamers en Turken, met respectievelijk 1,6 en 1,5 procent. Antillianen en Arubanen nemen met 1,0 procent beduidend minder deel aan de WSW.

Opvallend is dat vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in de WSW. Voor alle onderscheiden herkomstgroeperingen geldt dat het aandeel van de mannelijke beroepsbevolking in de WSW groter is dan bij de vrouwelijke beroepsbevolking. Dit verschil is het grootst bij Surinamers en het kleinst bij Turken.

In het vervolg van dit artikel beperken we ons tot de WSW'ers in het werknemersbestand. Sinds 1998 is het aantal personen in het WSW-werknemersbestand voortdurend gestegen. Eind 1998 bestond het werknemersbestand uit ongeveer 90 duizend personen (Research voor Beleid, 2001). Medio 2001 is dit aantal uitgegroeid tot bijna 93 duizend.

Van de 92 795 WSW'ers in het werknemersbestand per 30 juni 2001 is 85 procent autochtoon en 15 procent allochtoon (zie tabel 2). Van deze allochtonen behoort ruim 40 procent (bijna 6 duizend personen) tot de niet-westerse allochtonen. Vervuit de meeste niet-westerse allochtonen in de WSW behoren tot de 1e generatie (93%). Dit ligt bij de westerse allochtonen duidelijk anders. Daar is de 2e generatie meer dan tweemaal zo groot als de 1e generatie (69% van de westerse allochtonen in de WSW behoort tot de 2e generatie).

Gedurende het eerste halfjaar van 2001 zijn 3 020 personen gestart met een WSW-dienstbetrekking of begeleid werken en zijn 2 615 personen vertrokken uit het WSW-werknemersbestand. Het aandeel autochtonen in zowel de in- als uitstroom ligt lager dan in de eindstand. Voor de niet-westerse allochtonen geldt het omgekeerde. Er zit in dit opzicht blijkbaar meer 'beweging' bij de niet-westerse allochtonen. Omdat de in- en uitstroomaantallen klein zijn ten opzichte van het totaal aantal WSW'ers in het werknemersbestand, hebben de stromen geen noemenswaardig effect op de stand gehad. De verhouding autochtoon/allochtoon bleef in het eerste halfjaar van 2001 onveranderd op 85/15.

De groep niet-westerse allochtonen is in tabel 3 nader onderverdeeld. Surinamers vormen met ruim 2 200 personen de grootste niet-westerse herkomstgroepering in de WSW (38% van de niet-westerse allochtonen). Er zijn verder bijna 1 400 Turken, 900

Tabel 1
Beroepsbevolking en personen in de WSW naar geslacht en herkomstgroepering

	Totaal	Autochtonen	Westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen					Herkomst onbekend	
				Totaal	Marokko	Turkije	Suriname	Antillen en Aruba		Overig
Beroepsbevolking 15–64 jaar, jaargemiddelden 2001¹⁾										
<i>aantal (× 1000)</i>										
Totaal	7 311	6 079	670	562	83	112	147	49	171	–
Mannen	4 321	3 600	375	345	58	75	75	28	110	–
Vrouwen	2 990	2 478	294	217	25	37	72	22	61	–
Aantal WSW'ers op 30 juni 2001 (wachlijst en werknemersbestand)										
Totaal	98 595	83 390	8 420	6 640	1 025	1 630	2 415	495	1 080	145
Mannen	74 850	63 580	6 325	4 835	820	1 165	1 710	355	785	110
Vrouwen	23 745	19 815	2 095	1 805	205	465	705	140	290	30
<i>% beroepsbevolking</i>										
Totaal	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2	1,5	1,6	1,0	0,6	–
Mannen	1,7	1,8	1,7	1,4	1,4	1,6	2,3	1,3	0,7	–
Vrouwen	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	1,3	1,0	0,6	0,5	–

¹⁾ Bron: CBS (2002b). Aantallen inclusief herkomstgroepering onbekend.

Tabel 2
Autochtonen en allochtonen naar generatie in het WSW-werknemersbestand op 30 juni 2001 en de in- en uitstroom in het 1e halfjaar van 2001¹⁾

	Eindstand		Instroom		Uitstroom	
	<i>aantal</i>	<i>%</i>	<i>aantal</i>	<i>%</i>	<i>aantal</i>	<i>%</i>
Totaal	92 795	100	3 020	100	2 615	100
Autochtonen	78 965	85	2 410	80	2 135	82
Westerse allochtonen	7 900	9	270	9	255	10
1e generatie	2 475	3	95	3	85	3
2e generatie	5 425	6	175	6	165	6
Niet-westerse allochtonen	5 805	6	330	11	220	8
1e generatie	5 370	6	280	9	190	7
2e generatie	435	0	50	2	30	1
Herkomst onbekend	125	0	10	0	5	0

¹⁾ Dezelfde persoon kan in de meetperiode meer dan eenmaal in- en uitstromen. Deze tabel geeft het aantal van de gebeurtenissen van instroom en uitstroom en niet het aantal personen. Het aantal personen dat meer dan één keer in- of uitstroomt is gering.

Marokkanen en ruim 400 Antillianen en Arubanen in het WSW-werknemersbestand.

In tabel 3 is tevens onderscheid gemaakt naar geslacht. Het aantal mannen in het WSW-werknemersbestand van medio 2001 is beduidend groter dan het aantal vrouwen (77% versus 23%). Dit geldt voor alle onderscheiden herkomstgroeperingen. Over het eerste halfjaar van 2001 zijn er iets minder mannen ingestroomd dan uitgestroomd. Daarentegen zijn er ongeveer tweemaal zoveel vrouwen ingestroomd als uitgestroomd.

Tabel 4 geeft de samenstelling van de WSW'ers in het werknemersbestand naar leeftijd weer. Bijna de helft van de WSW'ers is 45 jaar of ouder (48%). De leeftijd van de westerse allochtonen in de WSW ligt hoger dan gemiddeld (59% van hen is 45 jaar of ouder). Bij de niet-westerse allochtonen zijn grote verschillen per groep te zien. Van de Surinamers is meer dan de helft ouder dan 44 jaar (53%), terwijl van de Turken een op de drie tot deze leeftijdscategorie behoort (32%).

De deelname van ouderen aan de WSW verschilt ook sterk naar geslacht. De mannen in het werknemersbestand zijn gemiddeld ouder dan de vrouwen. Meer dan de helft van de mannen is ouder dan 44 jaar (52%), bij de vrouwen is dit slechts een op de drie (34%). Verder is het kleine aandeel ouderen onder de Marokkaanse en Turkse vrouwen in het WSW-werknemersbestand opval-

lend. Met respectievelijk 19 en 25 procent vrouwen van boven de 44 jaar zijn zij duidelijk jonger dan vrouwen uit de andere allochtone groepen. Een op de vijf Marokkaanse vrouwen is zelfs jonger dan 25 jaar (19%).

In tabel 5 is de bestemming van de uitstroom uit het werknemersbestand in het eerste halfjaar van 2001 weergegeven. De categorie 'Overig' omvat hier onder andere personen die overlijden, een studie of opleiding gaan volgen of gebruik gaan maken van een andere voorziening, zoals plaatsing in een dagopvang voor ouderen of een psychiatrische inrichting.

Van de uitstroom in het eerste halfjaar van 2001 stroomt 14 procent door naar een reguliere baan buiten de WSW. Meer dan een kwart van de uitstroom verlaat de WSW-regeling omdat zij in dat halfjaar de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt of met de VUT zijn gegaan (27%). Verder krijgt 17 procent van de uitstroom voortaan een uitkering als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Met betrekking tot doorstroom naar reguliere arbeid doen de niet-westerse allochtonen het niet beter of slechter dan de totale groep uitstromers. Van de westerse allochtone uitstromers stroomt echter slechts 8 procent door naar een reguliere baan. Het valt op dat onder de westerse allochtonen velen met de VUT of pensioen zijn gegaan (34% van de uitstromers). Dit correspon-

Tabel 3

Personen in het WSW-werknemersbestand naar herkomstgroepering en geslacht op 30 juni 2001 en de in- en uitstroom in het 1e halfjaar van 2001¹⁾

	Eindstand		Instroom		Uitstroom	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Totaal	92 795	100	3 020	100	2 615	100
Mannen	71 215	77	1 950	65	2 055	79
Vrouwen	21 580	23	1 070	35	530	20
Autochtonen	78 965	85	2 410	80	2 135	82
Mannen	60 820	66	1 555	51	1 670	64
Vrouwen	18 145	20	855	28	465	18
Westerse allochtonen	7 900	9	270	9	255	10
Mannen	6 015	6	170	6	205	8
Vrouwen	1 890	2	100	3	50	2
Niet-westerse allochtonen	5 805	6	330	11	220	8
Mannen	4 285	5	215	7	175	7
Vrouwen	1 520	2	115	4	45	2
w.v. Marokko	880	1	55	2	40	2
Mannen	715	1	45	2	40	1
Vrouwen	165	0	10	0	5	0
Turkije	1 385	1	90	3	55	2
Mannen	1 010	1	50	2	45	2
Vrouwen	375	0	40	1	10	0
Suriname	2 225	2	75	3	80	3
Mannen	1 595	2	45	1	55	2
Vrouwen	630	1	35	1	20	1
Antillen en Aruba	430	0	45	1	15	1
Mannen	315	0	30	1	10	0
Vrouwen	115	0	15	0	5	0
Overig niet-westers	885	1	70	2	30	1
Mannen	650	1	50	2	25	1
Vrouwen	235	0	20	1	5	0
Herkomst onbekend	125	0	10	0	5	0
Mannen	100	0	10	0	5	0
Vrouwen	25	0	5	0	—	—

¹⁾ Dezelfde persoon kan in de meetperiode meer dan eenmaal in- en uitstromen. Deze tabel geeft het aantal van de gebeurtenissen van instroom en uitstroom en niet het aantal personen. Het aantal personen dat meer dan één keer in- of uitstroomt is gering.

Tabel 4

Personen in het WSW-werknemersbestand naar herkomstgroepering, geslacht en leeftijd op 30 juni 2001

	Totaal	Autochtonen	Westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen					Herkomst onbekend	
				Totaal	Marokko	Turkije	Suriname	Antillen en Aruba		Overig
<i>aantal</i>										
Totaal	92 795	78 965	7 900	5 805	880	1 385	2 225	430	885	125
15-24 jaar	4 565	3 905	255	400	80	105	115	35	65	5
25-44 jaar	43 825	37 935	2 990	2 845	450	840	925	220	415	65
45-64 jaar	44 400	37 120	4 655	2 565	350	440	1 190	180	410	55
onbekend	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Mannen	71 215	60 820	6 015	4 285	715	1 010	1 595	315	650	100
15-24 jaar	2 840	2 445	160	235	50	60	65	20	40	0
25-44 jaar	31 295	27 145	2 065	2 035	350	605	620	160	300	50
45-64 jaar	37 075	31 225	3 790	2 015	320	350	910	130	310	50
onbekend	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrouwen	21 580	18 145	1 890	1 520	165	375	630	115	235	25
15-24 jaar	1 725	1 465	95	165	30	45	50	15	25	0
25-44 jaar	12 535	10 790	930	805	100	235	305	55	105	15
45-64 jaar	7 320	5 895	870	550	35	95	275	45	105	10
onbekend	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>%</i>										
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
15-24 jaar	5	5	3	7	9	8	5	8	7	2
25-44 jaar	47	48	38	49	51	60	42	51	47	50
45-64 jaar	48	47	59	44	40	32	53	41	46	47
onbekend	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Mannen	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
15-24 jaar	4	4	3	5	7	6	4	6	6	2
25-44 jaar	44	45	34	47	48	60	39	51	47	48
45-64 jaar	52	51	63	47	44	34	57	42	47	49
onbekend	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrouwen	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
15-24 jaar	8	8	5	11	19	12	8	11	10	4
25-44 jaar	58	59	49	53	62	62	48	49	46	58
45-64 jaar	34	32	46	36	19	25	44	40	43	38
onbekend	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel 5
Uitstroom uit het WSW-werknemersbestand naar herkomstgroepering en uitstroombestemming in het 1e halfjaar van 2001¹⁾

	Uitstroom		Uitstroombestemming					
	aantal	%	Reguliere arbeid	Gesubsidiëerde arbeid	Uitkering ²⁾	VUT of pensioen	Overig	Onbekend
Totaal	2 615	100	14	15	17	27	23	3
Autochtonen	2 135	100	15	16	17	28	22	3
Westerse allochtonen	255	100	8	11	16	34	29	1
Niet-westerse allochtonen	220	100	14	19	22	10	33	3
w.v. Marokko	40	100	10	15	27	10	35	5
Turkije	55	100	19	22	22	9	20	7
Suriname	80	100	13	12	23	13	39	–
Antillen en Aruba	15	100	13	38	25	–	27	–
Overig niet-westers	30	100	13	26	10	13	40	–
Herkomst onbekend	5	100	17	17	–	17	50	–

¹⁾ Dezelfde persoon kan in de meetperiode meer dan eenmaal in- en uitstromen. Deze tabel geeft het aantal van de gebeurtenissen van uitstroom en niet het aantal personen. Het aantal personen dat meer dan één keer uitstroomt is gering.

²⁾ Dit is een uitkering bij ziekte of arbeidsongeschiktheid.

deert met de afwijkende leeftijdsopbouw van de westerse allochtonen in de WSW: in vergelijking met de autochtonen en niet-westerse allochtonen zitten velen van hen in de hoogste leeftijdscategorie (zie tabel 4). De uitstroombestemming naar VUT of pensioen komt onder de niet-westerse allochtonen juist weinig voor (10% van de uitstromers).

3. Technische toelichting en verantwoording

3.1 Beschrijving van bronnen en methoden

WSW-statistiek

Gegevens over personen in de WSW zijn ontleend aan de WSW-statistiek, die door Research voor Beleid (RvB) wordt samengesteld. Dit onderzoeksbureau verzamelt integraal gegevens bij de gemeenten en WGR-verbanden, die bestuurlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de WSW. De in dit artikel vermelde aantallen hebben betrekking op het aantal personen dat geregistreerd staat in het WSW-bestand van RvB. Vanwege een kleine non-respons liggen de aantallen in de tabellen iets lager dan het werkelijke aantal WSW'ers op de wachtlijst en in het werknemersbestand. Het WSW-bestand telt per 30 juni 2001 een aantal van 98 595 WSW-deelnemers (5 800 personen op de wachtlijst en 92 795 personen in het werknemersbestand). In het RvB-eindrapport (Research voor Beleid, 2001) wordt de omvang van de werkelijke populatie geschat op 98 810 personen (5 890 personen op de wachtlijst en 92 920 personen in het werknemersbestand). Aangezien het CBS niet over aanvullende informatie beschikt, zijn de uitkomsten gebaseerd op het oorspronkelijk geleverde bestand. In de tabellen worden absolute aantallen op vijftallen nauwkeurig weergegeven. Rij- en kolomtotalen komen om die reden niet altijd overeen met de som van de rij- en kolomelementen.

Koppeling WSW-bestand en GBA

Om de herkomstgroepering van de WSW-populatie vast te stellen, heeft het CBS de gegevens uit het WSW-bestand van Research voor Beleid gekoppeld aan gegevens uit de GBA. De koppelingsleutel was het sofi-nummer, dat in beide bestanden voorkomt. Er is een koppelingsrendement van 99,9 procent behaald: van in totaal 151 WSW'ers is de herkomstgroepering 'onbekend' gebleven.

Herkomstgroepering

De herkomstgroepering van een persoon volgens de CBS-definitie wordt vastgesteld aan de hand van diens geboorteland en dat van zijn ouders. Deze gegevens zijn te vinden in de GBA.

Tot de **autochtonen** worden gerekend: personen waarvan de beide ouders in Nederland geboren zijn, ongeacht hun eigen geboorteland.

Alle overige personen zijn **allochtonen**. Dit zijn dus personen waarvan minstens één ouder in het buitenland geboren is. Als deze persoon in het buitenland geboren is, is er sprake van een **1e generatie** allochtoon. Als deze persoon in Nederland geboren is (waarvan dus één of beide ouders in het buitenland geboren is), is er sprake van een **2e generatie** allochtoon.

Bij allochtonen wordt nog onderscheid gemaakt naar land van herkomst. Van een in het buitenland geboren allochtoon is het geboorteland tevens land van herkomst. Als de allochtoon in Nederland geboren is maar diens moeder in het buitenland, is het geboorteland van de moeder land van herkomst. Als echter de moeder ook in Nederland is geboren, is het geboorteland van de vader herkomstland.

Voor de tabellen worden de volgende herkomstgroeperingen onderscheiden:

- Autochtonen.
- Westerse allochtonen. Het land van herkomst is gelegen in Europa (m.u.v. Nederland en Turkije), Noord-Amerika, Indonesië, Japan en Oceanië (Australië, Nieuw-Zeeland en andere eilanden in de Pacific).
- Niet-westerse allochtonen, met een onderverdeling in:
  - Marokko
  - Turkije
  - Suriname
  - Antillen en Aruba
  - Overig niet-westers.

Indien in de GBA het geboorteland van beide ouders ontbreekt, wordt verondersteld dat deze ouders hetzelfde geboorteland hebben als de persoon zelf. Als van één van de ouders het geboorteland in de GBA onbekend is, wordt verondersteld dat het geboorteland van deze ouder hetzelfde is als dat van de andere ouder.

Als het geboorteland van de persoon zelf onbekend is, wordt deze ingedeeld in de categorie 'Herkomst onbekend', tenzij van beide ouders bekend is dat ze in Nederland geboren zijn. In dat geval is de persoon een autochtoon. Indien minstens één ouder in het buitenland is geboren, maar het geboorteland van de persoon zelf is niet bekend, is feitelijk wel bekend dat de persoon een allochtoon

is, maar de informatie strekt niet verder dan dat. Het is dan niet mogelijk om de generatie van de herkomstgroepering vast te stellen noch het herkomstland. In het WSW-bestand zijn dit 10 gevallen.

3.2 Lijst van begrippen en definities

Allochtonen – zie *Herkomstgroepering* in paragraaf 3.1.

Autochtonen – zie *Herkomstgroepering* in paragraaf 3.1.

Beroepsbevolking – Personen die ten minste 12 uur per week werken, of personen die werk hebben aanvaard waardoor ze ten minste 12 uur per week gaan werken, of personen die verklaren ten minste 12 uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en die daartoe activiteiten ontplooiën.

GBA – Gemeentelijke Basisadministratie.

Herkomstgroepering – zie paragraaf 3.1.

WGR-verband – Samenwerkingsverband van gemeenten conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). Deze eenheden dragen de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de WSW namens de vertegenwoordigde gemeenten.

WSW – Wet Sociale Werkvoorziening.

WSW'ers – Personen die gebruik maken van de WSW. In dit artikel gaat het om personen die een dienstbetrekking hebben bij een

gemeente of WGR-verband of een reguliere werkgever. In tabel 1 zijn ook de WSW'ers op de wachtlijst opgenomen.

Literatuur

Centraal Bureau voor de Statistiek (2001). *Allochtonen in Nederland*. CBS: Voorburg/Heerlen.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2002a). *Deelname van allochtonen aan de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) over 1e halfjaar 2001*. Website <http://www.cbs.nl/nl/publicaties/artikelen/arbeid/arbeidsmarkt/rapport-WSW-1e-helft-2001.pdf>.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2002b). *Enquête Beroepsbevolking 2001*.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2001). *Wet Sociale Werkvoorziening: algemene informatie*. Website <http://www.szw.nl/>.

Research voor Beleid (2001). *Landelijk rapport WSW-statistiek: halfjaarrapportage 1^e helft 2001*. RvB: Leiden.

Vorig jaar 45 duizend verloren arbeidsdagen door werkstakingen

Jo van Cruchten en Rob Kuijpers

In 2001 hebben zich zestien arbeidsgeschillen (werkstakingen) voorgedaan. In totaal gingen daarbij 45 duizend arbeidsdagen verloren en waren er gemiddeld 37 duizend werknemers bij de stakingsacties betrokken. De grootste acties vonden plaats in de niet-commerciële dienstverlening. Zowel wat betreft het aantal verloren arbeidsdagen als het gemiddeld aantal betrokken werknemers neemt deze sector meer dan de helft van het totaal voor haar rekening. Daarentegen hadden slechts drie van de zestien werkstakingen betrekking op de niet-commerciële dienstverlening. In deze sector werden stakingsacties gevoerd in de bedrijfstakken Onderwijs, Gezondheids- en welzijnszorg en Cultuur en overige dienstverlening. Het merendeel van het aantal verloren arbeidsdagen in de sector niet-commerciële dienstverlening komt voor rekening van de bedrijfstak Gezondheids- en welzijnszorg, terwijl bij bedrijfstak Onderwijs het grootste aantal werknemers actie heeft gevoerd. In de commerciële dienstverlening waren er tien werkstakingen en in de industrie en bouwnijverheid vijf. De stakingsacties in de sector commerciële dienstverlening vonden voornamelijk plaats in de bedrijfstak Vervoer en communicatie en bij de sector industrie en bouwnijverheid in de bedrijfstak Industrie.

Ruim driekwart van het aantal verloren arbeidsdagen komt voor rekening van de acht werkstakingen met betrekking tot CAO-onderhandelingen. Hierbij was ruim 80 procent van aantal actievoerende werknemers betrokken.

Hoewel er in 2001 minder stakingen geregistreerd werden dan in 2000, 16 tegen 23, is het aantal verloren arbeidsdagen in 2001 bijna vijf maal zo groot als in 2000 en waren er bijna vier maal zoveel werknemers bij betrokken. Tien van de zestien stakingen in 2001 waren van korte duur: minder dan één dag. Daarbij gingen 18 duizend arbeidsdagen verloren en waren gemiddeld 22 duizend werknemers betrokken. De andere zes stakingen duurden 1 tot 5 dagen. In 2000 duurden twaalf van de drieëntwintig stakingen korter dan één dag, zeven stakingen 1 tot 5 dagen en vier stakingen meer dan vijf dagen.

De gegevens voor 2001 zijn exclusief de acties in verband met de CAO Ziekenhuizen. Er zijn op beperkte schaal enkele 12- en 24-uursstakingen geweest. Het overgrote deel van de acties zijn zondagsdiensten en werkonderbrekingen geweest. Dit komt omdat er door de rechter extra zorgvuldigheidseisen zijn gesteld omtrent minimale bezetting en voorzieningen bij ziekenhuizen. Het is daarom voor de instellingen niet mogelijk om exact aan te geven hoeveel werknemers daadwerkelijk betrokken zijn geweest bij deze acties, aangezien altijd een deel van de afdeling of instelling open moest blijven.

Toelichting

In de Statistiek Werkstakingen wordt het aantal werkstakingen en werkonderbrekingen door werknemers of uitsluitingen door de werkgevers, ten gevolge van een of meerdere geschilpunten, geteld. De eenheid van telling is het geschil, voor zover dat leidt tot een werkstaking, werkonderbreking, uitsluiting of een combinatie daarvan. Een geschil kan meerdere geschilpunten (betreffende loon, werktijd et cetera) omvatten. Een werkstaking of werkonderbreking is het tijdelijk stopzetten van de werkzaamheden door werknemers om tegemoetkoming aan gestelde eisen af te dwingen. Een uitsluiting is het tijdelijk stopzetten van de werkzaamheden van werknemers door de werkgever. Dit zijn acties door werkgevers om werknemers niet in de gelegenheid te stellen hun normale werk te verrichten, eveneens met het doel om gestelde eisen af te dwingen. Daar waar in de tekst gesproken wordt over werkstakingen, worden werkstakingen, werkonderbrekingen, uitsluitingen of een combinatie daarvan bedoeld.

Uitgangspunt voor de Statistiek Werkstakingen is de signalering van werkstakingen door het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP). Vervolgens wordt door het CBS gegevens over de werkstaking opgevraagd bij de betrokken bedrijven en instellingen en/of werkgevers- en werknemersorganisaties. Gevraagd wordt onder meer naar: het (gemiddeld) aantal betrokken werknemers, de duur van de werkstaking (in arbeidsuren), geschilpunt(en), wijze van uitroepen en wijze van beëindiging van de werkstaking.

De betrokken bedrijven en instellingen worden getypeerd naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Een geschil kan geteld worden in meer dan één bedrijfstak (SBI 1993). In dat geval leidt optelling van de weergegeven aantallen geschillen tot een hoger aantal dan het vermelde totaal. Wanneer een geschil zich voordoet in meer dan één kwartaal leidt dat eveneens tot een hoger aantal geschillen dan het vermelde totaal en tot een soortgelijk verschil ten aanzien van het gemiddeld aantal betrokken werknemers. Het aantal verloren arbeidsdagen wordt berekend door het gemiddeld aantal betrokken werknemers te vermenigvuldigen met de duur van de werkstaking in arbeidsuren en de uitkomst daarvan te delen door 8. De stakingsduur in werkdagen per geschil wordt bepaald door het bedrijf waar het langst actie is gevoerd. Bij meerdere acties bij een bedrijf in verband met één geschil is de stakingsduur de som van de uren van de afzonderlijke acties (voor zover de acties elkaar niet overlappen). Werkstakingen waarbij meer dan één geschilpunt is, worden uitsluitend ingedeeld naar voornaamste geschilpunt (in overleg met de berichtgever).

Tabel 1
 Werkstakingen

	Aantal geschillen	Aantal verloren arbeidsdagen	Gemiddeld aantal betrokken werknemers
		<i>x 1 000</i>	
2000	23	9,4	10,3
1e kwartaal	6	5,8	6,3
2e kwartaal	6	0,7	1,5
3e kwartaal	6	1,0	1,1
4e kwartaal	6	2,0	3,6
2001	16	45,1	37,4
1e kwartaal	4	16,3	23,6
2e kwartaal ¹⁾	5	9,9	4,1
3e en 4e kwartaal	7	18,9	9,7

¹⁾ Exclusief de acties in verband met de CAO Ziekenhuizen.

Bron: CBS, Statistiek Werkstakingen.

 Tabel 2
 Werkstakingen onderscheiden naar een aantal aspecten, 2001

	Aantal geschillen	Aantal verloren arbeidsdagen	Gemiddeld aantal betrokken werknemers
		<i>x 1 000</i>	
Totaal	16	45,1	37,4
Bedrijfssector ¹⁾			
Landbouw en visserij	01-05	–	–
Industrie en bouwnijverheid	10-45	5	8,6
Commerciële dienstverlening	50-74	10	13,0
Niet-commerciële dienstverlening ²⁾	75-99	3	23,5
Geschilpunt			
CAO-onderhandelingen	8	34,9	30,6
Overige arbeidsvoorwaarden	–	–	–
Werktijd	–	–	–
Loonsverhoging	x	x	x
Andere loonkwesties, overige geschillen	x	x	x
Onbekend	8	10,2	6,8
Wijze van uitroepen			
Uitgeroepen door één of meer vakverenigingen	9	42,3	33,5
Niet uitgeroepen door vakverenigingen	7	2,8	3,9
Wijze van beëindiging			
Onderhandelingen, waarbij één of meer vakorganisaties optraden	9	42,2	33,1
Rechtstreekse onderhandeling tussen werkgever en werknemers	4	2,7	3,6
Overige wijzen van beëindiging	3	0,3	0,7
Stakingsduur in werkdagen			
<1	10	17,8	21,9
1-5	6	27,3	15,5
≥5	–	–	–

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

²⁾ Exclusief de acties in verband met de CAO Ziekenhuizen.

Bron: CBS, Statistiek Werkstakingen.

Tabel 3
Werkstakingen

	Aantal geschillen	Aantal verloren arbeidsdagen	Gemiddeld aantal betrokken werknemers
		<i>x 1 000</i>	
1970	47	293,5	86,2
1971	25	98,2	37,2
1972	58	137,0	25,2
1973	27	598,1	64,8
1974	41	11,7	12,2
1975	15	0,7	1,1
1976	28	15,7	21,0
1977	37	246,4	43,9
1978	32	5,8	9,9
1979	51	310,0	50,5
1980	22	56,8	25,6
1981	11	24,1	8,6
1982	12	215,4	69,8
1983	9	118,2	20,3
1984	11	29,2	16,2
1985	45	89,4	22,6
1986	35	38,9	17,0
1987	28	58,3	12,6
1988	38	8,9	5,2
1989	27	23,8	15,4
1990	29	206,7	25,0
1991	28	96,4	42,1
1992	23	85,4	52,4
1993	12	44,7	20,7
1994	17	47,4	21,8
1995	14	691,5	55,0
1996	12	7,4	8,1
1997	17	14,6	7,2
1998	22	33,2	30,8
1999	24	75,8	58,9
2000	23	9,4	10,3
2001	16	45,1	37,4

Bron: CBS, Statistiek Werkstakingen.

2. Tabellen

Cijfers in StatLine

StatLine

In toenemende mate zijn cijfers van het CBS beschikbaar via internet. Via internet kunt u toegang verkrijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Deze resultaten kunt u gratis bekijken, printen of opslaan. Naast de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden, kan met behulp van een Webselector een keuze worden gemaakt uit alle tabellen die zijn opgenomen in StatLine.

Hoe vindt u sociaal-economische cijfers in StatLine?

In StatLine zijn veel cijfers over sociaal-economische onderwerpen te vinden. De snelste manier om deze cijfers te vinden, is als volgt. Ga naar de openingspagina van de CBS homepage (www.cbs.nl) en ga met de muis op 'cijfers' staan en kies in het menu dat verschijnt 'StatLine' aan de linkerkant. U krijgt nu een scherm waarin wordt uitgelegd hoe u binnen StatLine kunt zoeken naar onderwerpen.

Klik in de tekst op het eerste woord 'StatLine'. U krijgt nu een scherm waarin u twee mogelijkheden hebt om StatLine te benaderen (*figuur 1*). De eerste is zoeken met een trefwoord. Als u een trefwoord intoetst en daarna op 'zoeken' klikt, selecteert een zoekmachine tabellen van StatLine publicaties waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

De tweede mogelijkheid is zelf te zoeken in de themaboom. U klikt dan op 'thema's', waarna de StatLine Webselector gestart wordt. U kunt dan snel gegevens vinden over sociaal-economische onderwerpen als u klikt op 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Door op een geel mapje te klikken krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. De StatLine publicaties zijn te herkennen aan het blauwe pijltje voor de titel. In de StatLine publicaties kunt u zelf een tabel samenstellen door onderwerpen, detaillering en periodes te selecteren.

In *figuur 2* is een voorbeeld gegeven. In de linkerhelft van het scherm staat het bovenste deel van het thema 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Deze bevat zowel thema's als publicaties. De publicatie 'Arbeidsomstandigheden; bedrijfsklassen' is aangeklikt. In het rechterdeel van het scherm staan de onderwerpen van deze publicatie: de arbeidsomstandigheden naar een aantal kenmerken van het werk. Submappen in het rechterdeel opent u door op het 'plusje' te klikken. Rechtsboven staan de detailleringen waaruit geselecteerd kan worden: de onderwerpen, de bedrijfsklassen, de positie in de beroepsbevolking en het jaar waarop de

gegevens betrekking hebben. Wanneer u klaar bent met selecteren, klikt u op 'Gegevens tonen' en wordt de door u samengestelde tabel op het scherm getoond. Uiteraard kunt u deze tabel afdrukken of opslaan op schijf. Als u op het pictogram met de diskette ('Tabel bewaren') boven de tabel klikt, krijgt u de keuze om de tabel in excel-formaat of in een ander formaat op te slaan.

Wat kunt u in StatLine vinden?

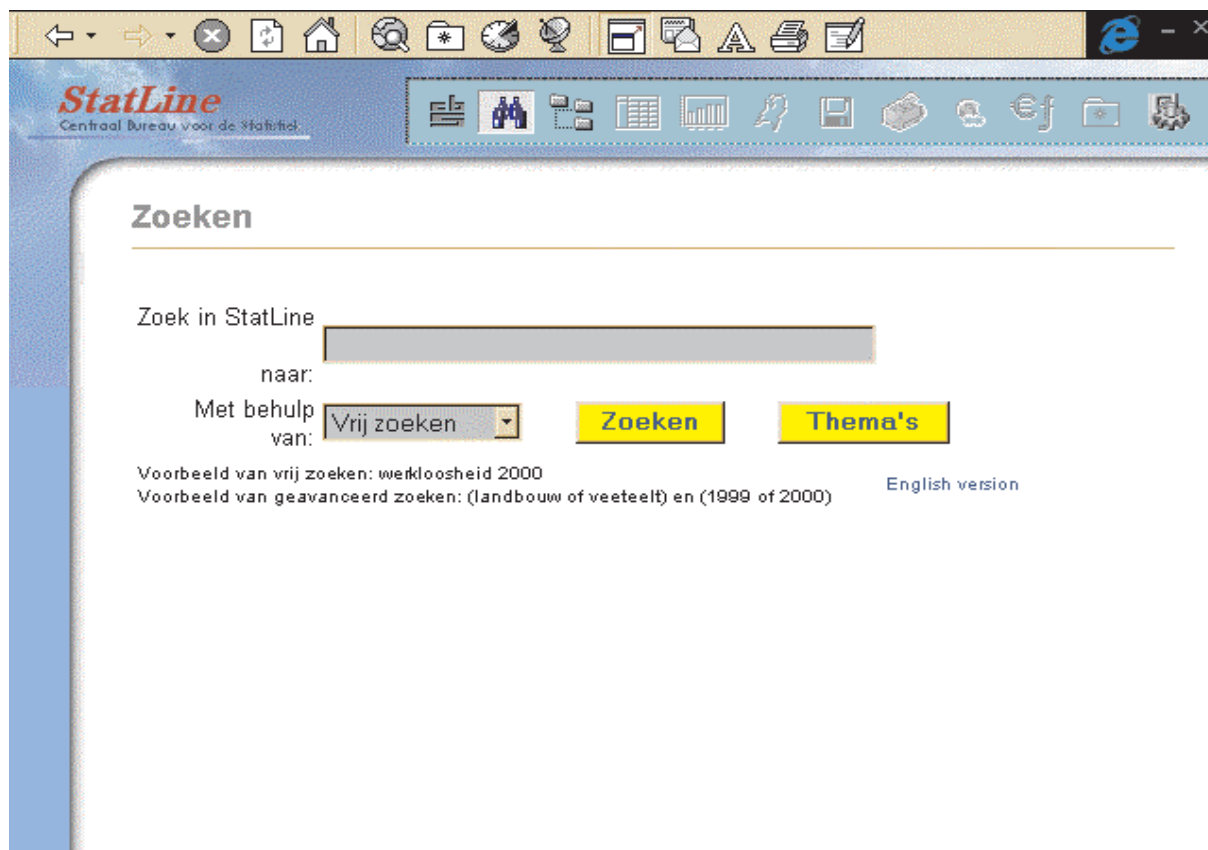
Er zijn een groot aantal StatLinepublicaties over sociaal-economische onderwerpen. De meeste vindt u onder de kop 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Over arbeid zijn onder meer cijfers opgenomen over beroepsbevolking en werkloosheid, arbeidsomstandigheden, banen en werkzame personen, verdiende lonen en cao-lonen, vacatures en vakbeweging. Onder inkomen vindt u onder andere gegevens over inkomensverdelingen, samenstelling van het inkomen, koopkracht, vermogens en bestedingen. Onder sociale zekerheid staan publicaties over arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, de bijstandswet en het ziekteverzuim. Cijfers over een langere periode zijn te vinden in 'Historie arbeid', 'Historie huishoudens en personen' en 'Historie sociale zekerheid'. Hierin vindt u tijdreeksen vanaf 1899 voor een beperkt aantal onderwerpen. Cijfers per gemeente of andere regio's zijn behalve onder de thema's zelf ook te vinden bij het thema 'Nederland regionaal' in de publicaties 'Regionaal statistisch bestand' en 'Statistisch bestand gemeenten'.

Binnenkort

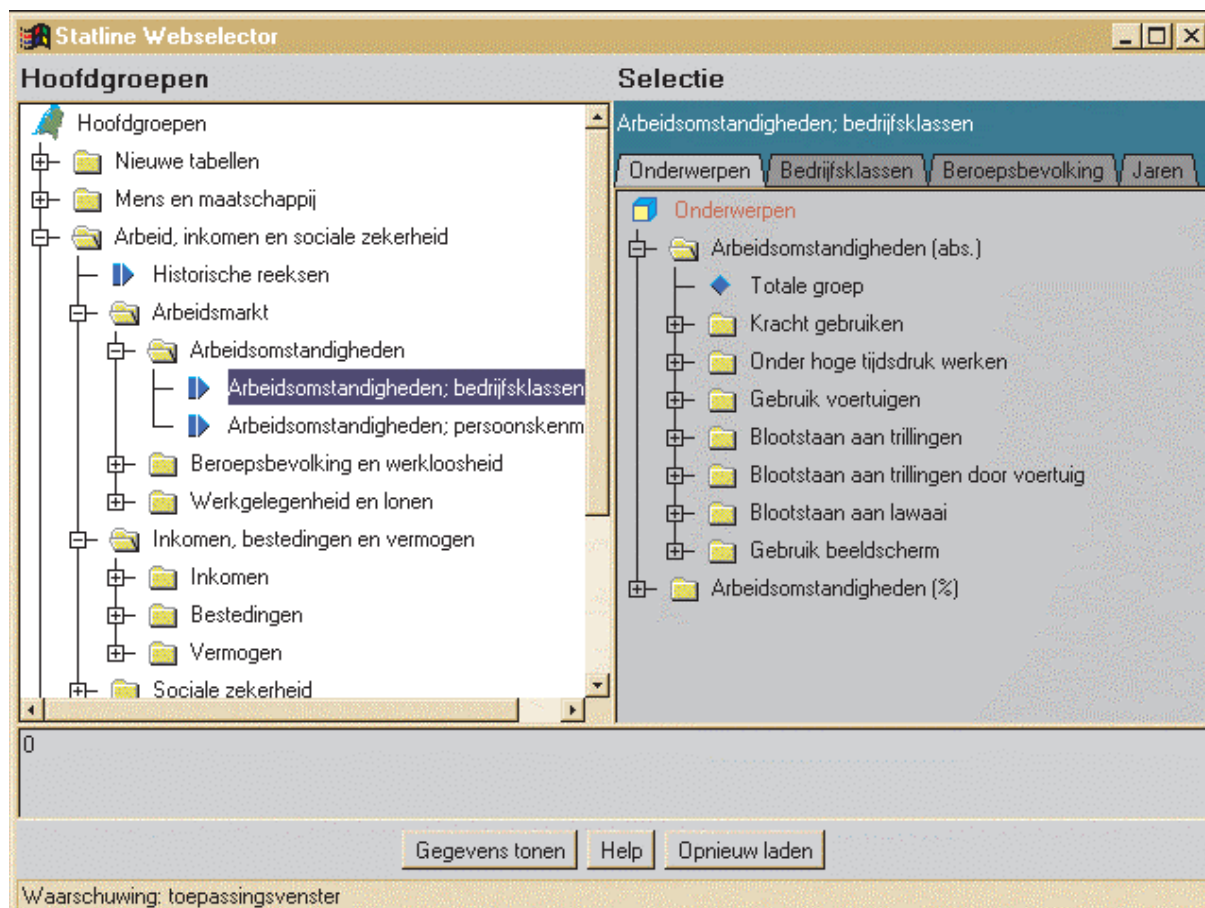
Hoewel het overgrote deel van de sociaal-economische cijfers van het CBS al op StatLine is te vinden, wordt nog gewerkt aan nieuwe StatLinepublicaties. Deze zullen in de loop van het jaar via StatLine beschikbaar komen. Onder het mapje 'Nieuwe tabellen' kunt u zien welke publicaties recent op StatLine beschikbaar zijn gekomen.

Met de uitbreiding van de elektronische publicaties in StatLine zullen de jaarcijfers in de Sociaal-economische Maandstatistiek beperkt worden. In de toekomst zult u in de Sociaal-economische Maandstatistiek steeds meer kleine tabellen aantreffen met daarin alleen de belangrijkste cijfers. Voor meer gedetailleerde cijfers – bijvoorbeeld naar bedrijfstak – wordt verwezen naar StatLine. In de Sociaal-economische Maandstatistiek zullen we u op de hoogte houden van nieuwe StatLine publicaties met sociaal-economische cijfers.

Figuur 1

Figuur 2

2.0 Kerncijfers

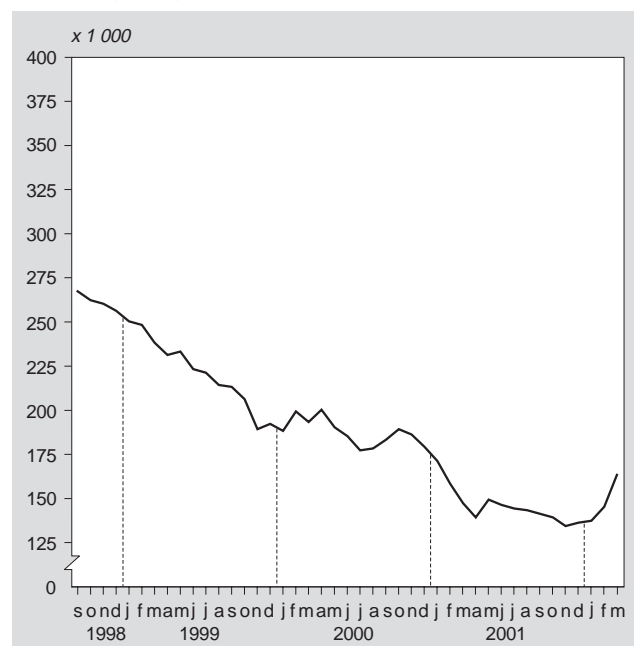
	Basis c.q. eenheid	1998	1999	2000	2001	2000				2001				2002
						4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e Kw.	1e Kw.	2e kw.	3e kw.	4e Kw.
1. Werkgelegenheid en vacatures ¹⁾														
Werkzame personen	1 000	7 742	7 935*	8 122*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Werknemers	1 000	6 558	6 788*	6 975*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zelfstandigen	1 000	1 184	1 147*	1 147*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Banen van werknemers	1 000	6 881	7 099*	7 293*	.	7 354*	7 401*	7 475*	7 505*	7 512*	.	.	.	.
Landbouw en visserij	1 000	114	119*	122*	.	124*	114*	126*	130*	127*	.	.	.	.
Industrie en bouwnijverheid	1 000	1 483	1 509*	1 527*	.	1 536*	1 526*	1 536*	1 543*	1 541*	.	.	.	.
Commerciële dienstverlening	1 000	3 195	3 355*	3 479*	.	3 507*	3 548*	3 575*	3 580*	3 572*	.	.	.	.
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	2 088	2 116*	2 165*	.	2 186*	2 213*	2 239*	2 252*	2 273*	.	.	.	.
Mannen	1 000	3 959	4 049*	4 128*	.	4 145	4 154*	4 196*	4 209*	4 199*	.	.	.	.
Vrouwen	1 000	2 922	3 050*	3 165*	.	3 208	3 246*	3 279*	3 296*	3 313*	.	.	.	.
Voltijd	1 000	4 004	4 109*	4 208*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Deeltijd	1 000	2 877	2 990*	3 086*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vast	1 000	6 095	6 327*	6 507*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Flexibel	1 000	786	772*	786*	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vacatures ²⁾	1 000	123	171	203	197	204	216	218	171	164	.	.	.	.
Landbouw en visserij	1 000	2	3	3	3	4	4	3	3	3	.	.	.	.
Industrie en bouwnijverheid	1 000	28	37	47	41	44	45	46	35	34	.	.	.	.
Commerciële dienstverlening	1 000	74	94	110	106	112	119	119	88	82	.	.	.	.
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	19	37	42	47	45	47	51	45	45	.	.	.	.
2. Beroepsbevolking en werkloosheid														
Beroepsbevolking	1 000	6 957	7 097	7 187	7 311*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mannen	1 000	4 196	4 242	4 288	4 321*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vrouwen	1 000	2 761	2 856	2 898	2 990*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Werkzame beroepsbevolking	1 000	6 609	6 805	6 917	7 064*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mannen	1 000	4 047	4 121	4 174	4 215*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vrouwen	1 000	2 562	2 684	2 743	2 848*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Werkloze beroepsbevolking ³⁾	1 000	348	292	270	248*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mannen	1 000	149	121	114	106*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vrouwen	1 000	199	172	156	142*	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Geregistreerde werkloosheid	1 000	287	221	188	146	186	176	132	141	135	161	.	.	.
Mannen	1 000	155	115	98	77	90	98	72	72	67	82	.	.	.
Vrouwen	1 000	132	106	90	69	96	78	61	69	69	79	.	.	.
Geregistreerde werkloosheid	%	4,1	3,1	2,6	2,0*	2,6*	2,4*	1,8*	1,9*	1,9*	2,2*	.	.	.
Mannen	%	3,7	2,7	2,3	1,8*	2,1*	2,3*	1,7*	1,7*	1,5*	1,9*	.	.	.
Vrouwen	%	4,8	3,7	3,1	2,3*	3,3*	2,6*	2,0*	2,3*	2,3*	2,6*	.	.	.

¹⁾ De gehele werkgelegenheid inclusief minder dan 12 uur.

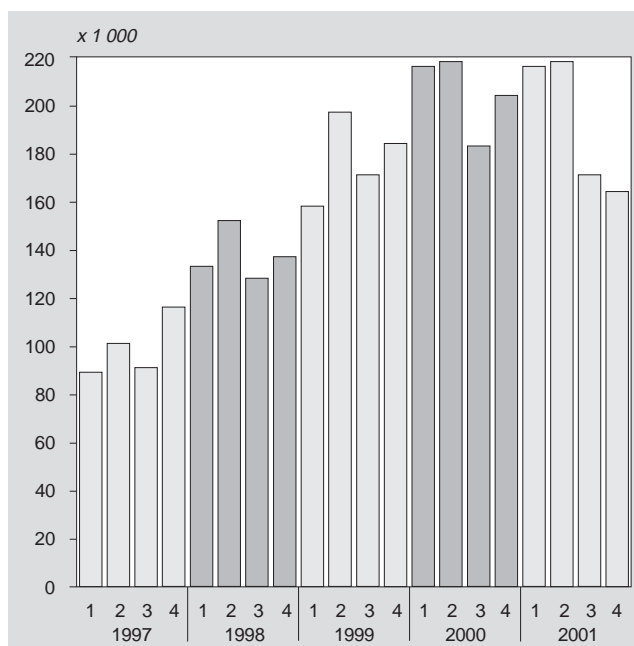
²⁾ Exclusief vacatures bij overheid en onderwijs.

³⁾ Vóór oktober 1999 in SEM voorlopige cijfers betreffende 1998 gepubliceerd.

1. Geregistreerde werklozen (driemaandsgemiddelde; onder middelste maand) gecorrigeerd voor seizoeninvloeden

2. Vacatures, ultimo kwartaal

	Basis c.q. eenheid	1998	1999	2000	2001	2002					
						4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.
3. Collectieve arbeidsvoorwaarden en vakverenigingen											
Cao-lonen per uur incl. bijzondere beloningen	1990=100	123,9	128,0	132,2	138,5	133,6	136,0	137,5	139,7	140,2	141,2*
Particuliere bedrijven	1990=100	124,8	128,6	132,8	139,2	134,3	136,6	138,2	140,5	140,8	141,8*
Gesubsidieerde sector	1990=100	122,1	126,8	131,3	138,2	132,4	136,3	136,5	139,7	139,7	140,8*
Overheid	1990=100	121,8	126,5	130,4	136,3	131,9	133,6	135,5	136,8	138,0	139,3*
Leden van vakverenigingen ¹⁾	1 000	1 766	1 814	1 797	1 796	1 803	1 796	1 800	1 800	1 797	1 788
Verloren arbeidsdagen door stakingen ²⁾	1 000	33,2	75,8	9,4	.	2,0	.	.	.	.	.
4. Lonen en loonkosten											
Verdiende lonen per maand van Voltijdwerknemers ³⁾	euro	2 205	2 277*	2 369*	.	.	.	.	.	.	.
Minimumloon per maand	euro	.	.	.	.	1 110,85	1 154,46	1 154,46	1 180,42	1 180,42	1 206,6
Aantal minimumloners	1 000	310,0	295,6	284,6	.	.	.	.	.	.	.
Loonkosten per uur in industrie en (bouw) nijverheid	euro	23,36	24,10*	24,84*	.	25,12*	25,59*	26,04*	26,50*	26,65*	.
5. Inkomen, vermogen en consumptie											
Gemiddeld beschikbaar inkomen van huishoudens ⁴⁾	1 000 euro	22,7	23,4*	.	.	.	.	.	.	.	.
Dynamische koopkrachtverandering ⁵⁾ , t.o.v. 1 jaar eerder	%	2,8	1,3*	.	.	.	.	.	.	.	.
Gemiddeld vermogen per huishouden	1 000 euro	84,0	93,0	.	.	.	.	.	.	.	.
Gemiddelde bestedingen per huishouden	1 000 euro	22,2	23,2	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie (volumemutatie per persoon) ⁶⁾	%	3,9	3,3*	2,8*	1,0	2,2*	0,7*	1,3*	0,9*	1,1*	.
Consumentenvertrouwen ⁷⁾ , gem. saldo pos. en neg. antw.		17	14	24	.	20	11	-1	-4	-9	-5
Consumentenprijsindex											
Alle huishoudens	1995=100	106,3	108,6	111,4	116,4*	112,7	114,6	116,4	117,0	117,6	119,0*
Werknemers laag	1995=100	106,1	108,4	111,1	116,2*	112,5	114,4	116,2	116,8	117,4	118,7*
Geharmoniseerde index CPI, Nederland	1996=100	103,7	105,8	108,2	113,8*	109,6	111,8	114,0	114,3	115,0	.
7. Sociale zekerheid											
WW ⁸⁾	1 000	306	249	204	176	189	189	172	164	166	.
Algemene bijstandswet, (incl. RWW) periodiek algemeen <65 jaar, thuiswonend	1 000	397	363	335	.	335	331	326	323	.	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	1 000	892	915	937	970	957	965	973	973	981	.
Ziekteverzuim (exclusief overheid) ⁹⁾	%	5,6	6,0	6,1	6,1	6,3	6,4	6,0	5,7	6,1	.

¹⁾ Betreft vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP en tot 1998 de AVC.

²⁾ De gegevens in het tweede kwartaal van 1998 zijn exclusief de acties in verband met de CAO-Gezondheidszorg en de CAO-Welzijn.

³⁾ De samenstelling is ingaande 1999 gewijzigd (zie art. 'Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers' in de Sociaal-economische maandstatistiek, december 2001).

⁴⁾ Het besteedbaar inkomen is de som van inkomsten uit alle bronnen na aftrek van premies en belastingen.

⁵⁾ De ontwikkeling van werkelijk ondervonden koopkracht.

⁶⁾ Mutatie t.o.v. (de overeenkomstige periode van) voorgaand jaar; vanaf december 1999 gewijzigde cijfers vanaf 1996 vanwege nieuwe richtlijnen Nationale Rekeningen.

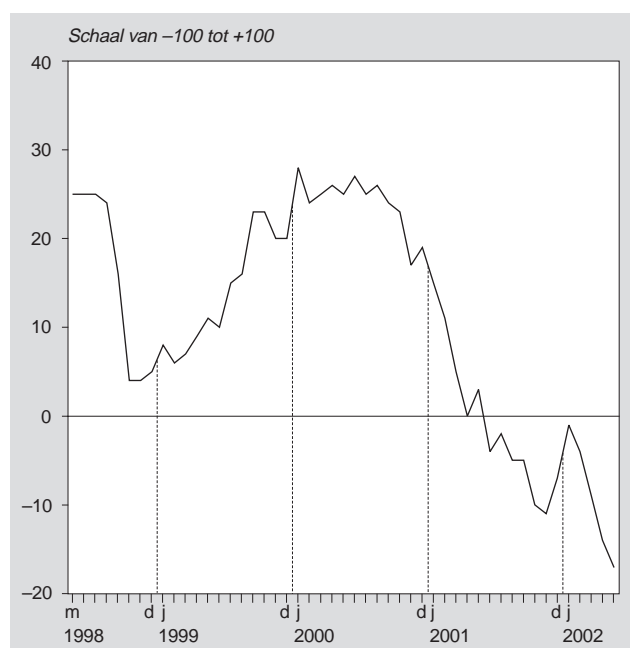
⁷⁾ Jaar- en kwartaalcijfers zijn berekend als een gewogen gemiddelde van het maandelijks vastgestelde consumentenvertrouwen. De index is weergegeven op een schaal van -100 tot +100.

⁸⁾ De WW-cijfers wijken af van eerder gepubliceerde cijfers.

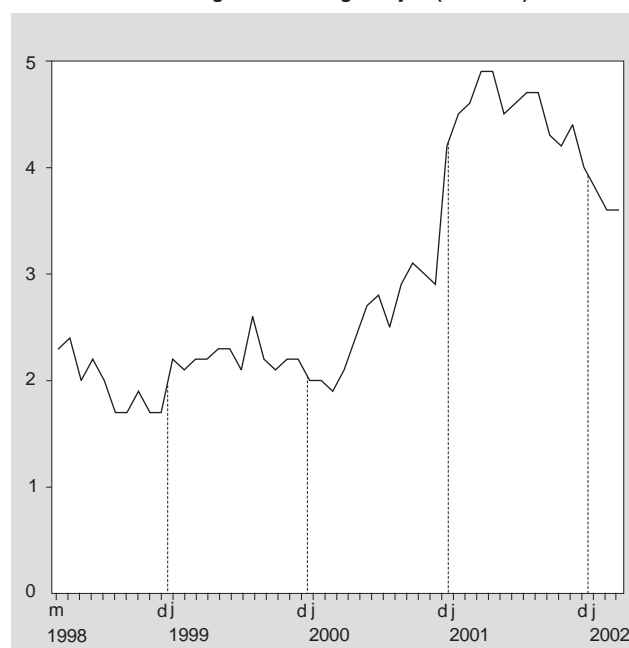
In het verleden werd het aantal WW-uitkeringen gepubliceerd op transactiebasis. Hierbij werden uitkeringen gecorrigeerd met maximaal 6 maanden nagekomen informatie.

⁹⁾ Inclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

3. Index consumentenvertrouwen

4. Procentuele verandering consumentenprijsindex-alle huishoudens t.o.v. overeenkomstige maand voorgaand jaar (1995=100)

2.1 Banen en arbeidsvolume

Tabel 2.1.1
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2000*				2001*			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
	x 1 000							
Totaal	7 207	7 282	7 330	7 354	7 401	7 475	7 505	7 512
Landbouw en visserij	111	124	128	124	114	126	130	127
Delfstoffenwinning	9	9	9	8	8	8	8	8
Industrie	1 053	1 054	1 053	1 055	1 059	1 057	1 056	1 054
Energie en water	38	37	37	37	36	36	36	35
Bouwnijverheid	413	426	435	436	423	435	444	443
Handel, horeca en reparatie	1 510	1 521	1 528	1 541	1 562	1 569	1 565	1 568
Vervoer en communicatie	433	438	447	448	448	453	459	459
Financiële en zakelijke diensten	1 496	1 514	1 523	1 519	1 538	1 553	1 556	1 545
Overheid	902	903	903	912	922	927	929	941
Zorg en overige diensten	1 243	1 256	1 268	1 274	1 291	1 312	1 323	1 332
Mannen	4 086	4 130	4 150	4 145	4 154	4 196	4 209	4 199
Landbouw en visserij	75	84	86	83	76	86	88	85
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	805	804	805	805	804	801	802	801
Energie en water	31	30	30	30	29	29	29	29
Bouwnijverheid	378	392	400	398	385	397	404	403
Handel, horeca en reparatie	799	805	808	809	821	826	824	822
Vervoer en communicatie	314	317	320	321	321	324	328	327
Financiële en zakelijke diensten	831	846	846	845	856	867	867	860
Overheid	514	515	516	515	517	519	521	524
Zorg en overige diensten	331	330	330	332	338	340	339	342
Vrouwen	3 121	3 151	3 180	3 208	3 246	3 279	3 296	3 313
Landbouw en visserij	36	40	41	42	38	41	42	42
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	248	249	248	250	255	256	254	253
Energie en water	7	7	7	7	7	7	7	7
Bouwnijverheid	34	34	36	38	38	38	39	40
Handel, horeca en reparatie	711	715	720	731	741	743	741	746
Vervoer en communicatie	119	121	126	127	126	128	131	131
Financiële en zakelijke diensten	665	669	677	673	683	685	689	685
Overheid	388	387	387	398	405	408	408	417
Zorg en overige diensten	912	927	937	942	953	971	984	990
	% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar							
Totaal	2,9	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,4	2,2
Landbouw en visserij	2,9	1,6	1,6	2,1	2,5	2,2	1,9	2,0
Delfstoffenwinning	-7,0	-3,2	-0,5	-0,5	-4,0	-6,4	-3,6	-1,6
Industrie	1,1	0,8	0,7	0,6	0,5	0,3	0,3	-0,1
Energie en water	-3,0	-3,3	-4,2	-4,5	-4,8	-4,5	-3,9	-3,5
Bouwnijverheid	3,2	3,0	2,4	2,4	2,4	2,1	1,9	1,6
Handel, horeca en reparatie	4,4	3,8	3,7	3,6	3,4	3,1	2,4	1,8
Vervoer en communicatie	3,8	3,7	3,7	3,5	3,4	3,3	2,9	2,4
Financiële en zakelijke diensten	3,9	3,8	3,5	3,2	2,9	2,5	2,1	1,8
Overheid	1,4	1,5	1,6	2,0	2,3	2,7	2,9	3,1
Zorg en overige diensten	2,4	2,7	2,9	3,2	3,9	4,4	4,3	4,6
Mannen	2,1	2,0	1,9	1,7	1,7	1,6	1,4	1,3
Landbouw en visserij	3,0	1,4	1,1	-0,1	1,3	2,6	2,3	2,9
Delfstoffenwinning	-6,9	-3,3	0,2	0,6	-3,5	-7,5	-5,3	-2,8
Industrie	0,7	0,1	0,2	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	-0,5
Energie en water	-2,8	-3,4	-4,1	-4,8	-5,3	-4,9	-4,2	-3,9
Bouwnijverheid	2,8	2,2	1,5	1,8	1,7	1,3	1,1	1,1
Handel, horeca en reparatie	3,0	2,7	2,9	2,7	2,7	2,5	1,9	1,5
Vervoer en communicatie	2,7	2,8	2,7	2,6	2,3	2,4	2,5	2,0
Financiële en zakelijke diensten	4,4	4,2	3,8	3,7	3,0	2,6	2,4	1,7
Overheid	-0,1	0,6	0,7	0,3	0,7	0,7	0,9	1,8
Zorg en overige diensten	1,1	1,8	1,5	1,1	2,0	3,3	2,6	3,1
Vrouwen	3,9	3,7	3,7	3,9	4,0	4,1	3,6	3,3
Landbouw en visserij	2,8	2,1	2,7	6,5	4,8	1,5	1,1	0,2
Delfstoffenwinning	-7,3	-2,9	-3,9	-6,9	-6,8	-0,7	5,9	5,7
Industrie	2,6	3,0	2,5	2,5	2,7	2,9	2,4	1,4
Energie en water	-4,1	-3,3	-4,2	-3,3	-2,7	-2,6	-2,7	-1,7
Bouwnijverheid	8,3	13,2	13,1	10,2	9,8	11,8	10,5	6,7
Handel, horeca en reparatie	6,0	5,1	4,6	4,5	4,2	3,9	2,9	2,0
Vervoer en communicatie	6,6	6,3	6,3	6,0	6,3	5,6	4,0	3,2
Financiële en zakelijke diensten	3,4	3,2	3,1	2,5	2,7	2,5	1,7	1,8
Overheid	3,5	2,6	2,9	4,3	4,4	5,3	5,6	4,8
Zorg en overige diensten	2,9	3,0	3,4	4,0	4,5	4,8	4,9	5,1

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.2
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2000*				2001*			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
<i>1 000 arbeidsjaren</i>								
Totaal	5 636	5 700	5 726	5 737	5 781	5 842	5 849	5 845
Landbouw en visserij	81	89	93	90	83	91	93	91
Delfstoffenwinning	8	8	8	8	8	8	8	8
Industrie	938	941	938	937	943	943	940	936
Energie en water	35	35	34	34	33	33	33	33
Bouwnijverheid	392	405	414	413	401	413	421	419
Handel, horeca en reparatie	1 071	1 084	1 084	1 085	1 107	1 119	1 107	1 102
Vervoer en communicatie	364	369	375	376	376	380	386	384
Financiële en zakelijke diensten	1 186	1 201	1 205	1 206	1 221	1 233	1 231	1 227
Overheid	731	733	732	739	747	751	753	760
Zorg en overige diensten	830	835	843	848	861	870	877	883
Mannen	3 635	3 679	3 690	3 682	3 695	3 737	3 742	3 731
Landbouw en visserij	61	68	70	67	62	70	71	69
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	758	759	758	757	757	756	755	753
Energie en water	30	30	29	29	28	28	28	28
Bouwnijverheid	369	382	390	388	375	387	394	393
Handel, horeca en reparatie	647	656	655	652	664	672	667	661
Vervoer en communicatie	282	286	288	288	289	292	295	294
Financiële en zakelijke diensten	735	747	748	750	759	768	768	765
Overheid	468	469	469	468	471	472	474	477
Zorg en overige diensten	276	275	276	277	281	284	282	285
Vrouwen	2 001	2 020	2 036	2 054	2 087	2 105	2 106	2 114
Landbouw en visserij	20	21	23	23	21	22	22	22
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	180	181	180	181	186	187	184	164
Energie en water	5	5	5	5	5	5	5	5
Bouwnijverheid	23	23	24	25	25	26	26	27
Handel, horeca en reparatie	424	428	429	433	443	446	440	441
Vervoer en communicatie	82	83	87	88	87	88	91	90
Financiële en zakelijke diensten	450	454	458	456	463	465	463	462
Overheid	263	263	263	271	276	279	279	283
Zorg en overige diensten	553	560	567	572	580	586	595	598
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	2,7	2,8	2,6	2,6	2,6	2,5	2,1	1,9
Landbouw en visserij	3,9	1,9	1,8	2,0	2,5	2,1	0,9	0,8
Delfstoffenwinning	-4,9	-2,4	-0,1	-0,3	-3,6	-6,2	-3,7	-1,8
Industrie	0,7	0,8	0,8	0,7	0,5	0,2	0,2	-0,1
Energie en water	-3,3	-3,4	-4,2	-4,6	-4,9	-4,6	-4,0	-3,6
Bouwnijverheid	3,0	2,8	2,1	2,3	2,2	1,9	1,7	1,5
Handel, horeca en reparatie	3,8	3,9	3,8	3,6	3,4	3,2	2,1	1,6
Vervoer en communicatie	3,3	3,6	3,5	3,4	3,3	3,1	2,8	2,3
Financiële en zakelijke diensten	4,4	4,2	3,8	3,6	3,0	2,7	2,2	1,8
Overheid	1,2	1,4	1,5	1,8	2,3	2,6	2,8	2,9
Zorg en overige diensten	2,5	2,8	2,9	3,1	3,8	4,2	4,1	4,1
Mannen	1,9	2,1	1,9	1,7	1,6	1,6	1,4	1,3
Landbouw en visserij	2,9	1,6	1,3	0,2	1,3	2,4	1,6	2,1
Delfstoffenwinning	-4,6	-2,3	0,5	0,6	-3,2	-7,0	-5,1	-2,8
Industrie	0,3	0,3	0,3	0,2	-0,1	-0,5	-0,3	-0,5
Energie en water	-3,1	-3,4	-4,2	-4,8	-5,3	-5,0	-4,2	-3,9
Bouwnijverheid	2,8	2,2	1,5	1,7	1,7	1,3	1,1	1,1
Handel, horeca en reparatie	2,3	2,8	3,0	2,7	2,6	2,5	1,8	1,5
Vervoer en communicatie	2,2	2,8	2,7	2,6	2,3	2,3	2,4	2,0
Financiële en zakelijke diensten	4,7	4,3	3,9	3,8	3,2	2,8	2,8	2,1
Overheid	-0,2	0,6	0,6	0,2	0,7	0,7	1,0	1,8
Zorg en overige diensten	0,9	1,9	1,4	1,0	1,9	3,3	2,5	3,2
Vrouwen	4,2	4,1	4,0	4,3	4,3	4,2	3,5	2,9
Landbouw en visserij	7,3	2,9	3,5	7,6	6,2	1,1	-1,5	-2,9
Delfstoffenwinning	-6,7	-3,3	-4,1	-6,9	-6,5	-0,3	6,1	5,9
Industrie	2,2	3,1	2,8	2,9	3,0	3,2	2,5	1,6
Energie en water	-4,8	-3,3	-4,3	-3,4	-2,6	-2,7	-2,7	-1,6
Bouwnijverheid	7,6	14,3	13,9	11,1	10,4	12,1	10,8	7,0
Handel, horeca en reparatie	6,1	5,5	5,0	5,0	4,5	4,3	2,6	1,8
Vervoer en communicatie	7,1	6,4	6,3	6,1	6,7	5,7	4,3	3,1
Financiële en zakelijke diensten	3,8	4,2	3,8	3,4	2,8	2,5	1,2	1,3
Overheid	3,9	2,9	3,1	4,6	5,0	5,9	6,1	4,7
Zorg en overige diensten	3,3	3,3	3,7	4,2	4,8	4,6	4,9	4,6

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.2 Vacatures

Tabel 2.2.1
Vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte

	SBI-code	2000				2001				Jaarmutatie 2000–2001
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	
		x 1 000								
Totaal		215,6	218,2	183,4	204,2	215,6	218,1	170,7	163,9	-40,3
w.v.										
Particuliere bedrijven ¹⁾		200,8	201,6	169,4	188,8	200,6	201,7	156,1	147,8	-41,0
Overheid		14,8	16,6	14,0	15,4	15,0	16,4	14,7	16,0	0,7
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01–05	3,4	4,1	2,8	3,8	4,4	3,4	2,7	2,6	-1,2
Industrie en bouwnijverheid	10–45	50,9	54,2	42,7	43,8	45,2	45,5	35,0	33,8	-10,0
Commerciële dienstverlening	50–74	118,0	116,1	98,6	112,0	118,7	118,6	88,1	82,0	-30,0
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	43,3	43,8	39,3	44,6	47,4	50,6	44,9	45,5	0,9
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10–14	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	-0,1
Industrie	15–37	28,9	32,6	25,3	26,4	24,5	24,8	20,0	18,5	-7,9
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	0,5	0,6	0,4	0,5	0,7	0,5	0,4	0,6	0,0
Bouwnijverheid	45	21,3	20,8	16,8	16,7	19,8	20,1	14,5	14,6	-2,1
Handel	50–52	36,1	37,7	31,3	35,3	35,3	35,9	26,6	25,9	-9,4
Horeca	55	9,8	9,4	7,1	7,5	9,3	9,5	8,4	7,4	-0,1
Vervoer en communicatie	60–64	11,6	12,1	12,7	12,2	11,4	10,7	8,1	7,0	-5,2
w.o. post en telecommunicatie		3,1	2,6	3,1	2,7	2,8	2,1	1,3	1,3	-1,4
Financiële instellingen	65–67	9,1	7,5	5,8	8,0	8,2	7,5	5,9	7,5	-0,4
Zakelijke dienstverlening	70–74	51,4	49,4	41,8	49,1	54,4	54,9	39,2	34,2	-14,9
w.o. computerservice, informatietechnologie		10,6	8,2	6,8	8,3	10,7	8,4	6,1	5	-3,4
Openbaar bestuur	75	9,3	9,9	8,7	9,4	9,8	9,6	9,0	10,0	0,6
Onderwijs	80	5,4	7,2	5,5	6,1	5,7	7,0	6,3	6,1	0,0
Gezondheids- en welzijnszorg	85	19,7	18,4	18,6	20,6	22,8	23,8	22,2	21,5	0,9
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	8,9	8,3	6,5	8,5	9,1	10,3	7,5	7,9	-0,6
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1– 9 werknemers		57,7	50,9	39,7	49,5	54,4	61,1	45,7	44,1	-5,4
Bedrijven met 10–99 werknemers		69,9	73,5	59,9	63,1	65,0	69,6	52,4	50,4	-12,7
Bedrijven met 100 werknemers en meer		88,0	93,9	83,8	91,6	96,2	87,4	72,7	69,4	-22,2

¹⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.2
Ontstane vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ¹⁾

	SBI-code	2000				2001				Jaarmutatie 2000-2001
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	
<i>x 1 000</i>										
Totaal		283	251	230	254	270	273	209	194	-60
w.v.										
Particuliere bedrijven ²⁾		267	233	208	237	252	252	189	176	-60
Overheid		16	18	22	17	18	20	20	17	0
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01-05	7	6	8	6	6	4	4	3	-2
Industrie en bouwnijverheid	10-45	59	53	38	42	49	42	33	30	-12
Commerciële dienstverlening	50-74	161	137	126	149	152	160	114	107	-42
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	56	56	59	57	62	67	58	54	-3
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15-37	32	33	23	27	27	27	20	18	-9
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	1	1	0	1	1	0	0	1	0
Bouwnijverheid	45	26	19	14	14	22	15	12	11	-3
Handel	50-52	57	54	51	61	55	52	45	44	-17
Horeca	55	17	17	13	11	17	23	16	11	0
Vervoer en communicatie	60-64	17	15	16	15	14	15	10	9	-6
w.o. post en telecommunicatie		2	2	4	4	3	3	2	2	-2
Financiële instellingen	65-67	11	7	6	10	9	7	7	8	-1
Zakelijke dienstverlening	70-74	59	44	39	52	56	63	37	34	-17
w.o. computerservice, informatietechnologie		11	4	5	7	9	6	5	4	-3
Openbaar bestuur	75	7	8	7	7	9	9	7	9	1
Onderwijs	80	10	11	15	10	9	11	14	8	-2
Gezondheids- en welzijnszorg	85	28	27	26	28	32	32	27	27	-1
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	11	10	11	12	12	14	9	10	-2
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1- 9 werknemers		81	66	59	69	76	82	55	54	-15
Bedrijven met 10-99 werknemers		97	84	74	80	86	93	69	62	-18
Bedrijven met 100 werknemers en meer		106	100	96	104	108	97	85	77	-27

¹⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

²⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.3
Vervulde vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte¹⁾²⁾

	SBI-code	2000				2001				Jaarmutatatie 2000-2001
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	
<i>x 1 000</i>										
Totaal		251	248	265	233	258	270	256	200	-33
w.v.										
Particuliere bedrijven ³⁾		234	232	241	217	241	251	234	185	-33
Overheid		17	16	24	16	18	19	22	16	0
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01-05	6	5	9	5	6	5	5	3	-1
Industrie en bouwnijverheid	10-45	48	49	49	41	48	42	43	31	-10
Commerciële dienstverlening	50-74	143	139	143	136	145	160	145	113	-23
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	54	55	63	52	60	64	63	53	1
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15-37	29	29	30	26	28	26	25	19	-7
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Bouwnijverheid	45	19	20	18	15	19	15	18	11	-3
Handel	50-52	52	52	58	57	55	51	54	44	-13
Horeca	55	16	17	16	11	15	23	17	12	1
Vervoer en communicatie	60-64	19	15	15	16	15	15	13	10	-5
w.o. post en telecommunicatie		3	2	3	4	3	3	3	2	-2
Financiële instellingen	65-67	8	8	8	8	9	8	8	7	-1
Zakelijke dienstverlening	70-74	48	46	47	45	51	62	53	39	-5
w.o. computerservice, informatietechnologie		8	7	6	5	7	9	7	6	0
Openbaar bestuur	75	8	7	8	7	8	9	8	8	1
Onderwijs	80	9	9	17	9	9	10	14	8	-1
Gezondheids- en welzijnszorg	85	27	28	26	26	30	31	29	28	2
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	10	11	12	10	12	13	12	9	-1
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1- 9 werknemers		76	73	71	59	71	76	71	56	-4
Bedrijven met 10-99 werknemers		82	81	87	77	84	88	87	64	-13
Bedrijven met 100 werknemers en meer		94	94	107	97	103	106	99	81	-16

¹⁾ Het aantal vervulde vacatures is inclusief het aantal vervallen vacatures.

²⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

³⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

2.3 Werkloosheid

Tabel 2.3.1
Geregisteerde werklozen naar geslacht, leeftijd en duur van inschrijving, driemaandsgemiddelden ¹⁾

	2000		2001			2002		
	december	januari	februari	maart	december	januari	februari	maart
	<i>x 1 000</i>							
Leeftijd en geslacht								
Totaal	187	184	176	155	146	152	161	167
16-24 jaar	26	26	24	19	22	21	20	22
25-34 jaar	55	48	43	36	38	39	45	45
35-64 jaar	106	111	109	99	86	92	96	100
Man	101	104	98	86	75	82	82	86
16-24 jaar	12	12	11	10	11	12	11	12
25-64 jaar	89	92	87	76	64	69	71	73
Vrouw	86	79	78	69	71	70	79	82
16-24 jaar	14	13	13	9	11	8	8	10
25-64 jaar	72	66	65	60	60	62	71	72
Duur inschrijving en geslacht ²⁾								
Korter dan 1 jaar	119	119	114	95	94	102	110	112
man	61	68	65	52	49	55	56	59
vrouw	58	51	49	43	45	46	54	54
1 jaar of langer	68	65	62	60	52	50	52	55
man	40	37	33	33	26	26	27	27
vrouw	28	28	28	26	26	24	25	28

¹⁾ Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. Niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Duur inschrijving volgens registratie bij arbeidsbureaus; het betreft een onafgebroken periode van inschrijving.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.2
Geregisteerde werklozen ¹⁾ van 16-64 jaar naar landsdeel en de 4 grote gemeenten ²⁾

	2000		2001			2002	2001	2002
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	1e kwartaal	
	<i>x 1 000</i>						<i>% van de beroepsbevolking</i>	
Nederland	186	176	132	141	135	161	2,4	2,2
Noord-Nederland	25	24	19	20	22	26	3,4	3,7
Oost-Nederland	35	35	30	26	30	28	2,4	1,9
West-Nederland	88	81	55	69	53	73	2,4	2,1
Zuid-Nederland	37	35	28	26	31	34	2,2	2,1
Vier grote gemeenten	46	37	21	34	24	35	4,0	3,7

¹⁾ Niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerd.

²⁾ Noord-Nederland: Groningen, Friesland, Drenthe
Oost-Nederland: Overijssel, Flevoland, Gelderland
West-Nederland: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland
Zuid-Nederland: Noord-Brabant, Limburg
4 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.3
Bij een Centrum voor werk en inkomen ingeschrevenen van 16-64 jaar naar arbeidspositie volgens de Enquête Beroepsbevolking

	2000			2001				2002
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal ingeschreven personen ¹⁾	680	654	644	629	579	553	571	592
Geregistreerde werklozen	173	176	186	176	132	141	135	161
Werkzame beroepsbevolking	262	256	228	236	203	179	180	175
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	245	222	230	218	244	233	255	255
<i>% van ingeschreven personen</i>								
Totaal ingeschreven personen	100	100	100	100	100	100	100	100
Geregistreerde werklozen	25	27	29	28	23	25	24	27
Werkzame beroepsbevolking	39	39	35	37	35	32	32	30
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	36	34	36	35	42	42	45	43

¹⁾ De hier vermelde aantallen volgens de registratie zijn bepaald uit het maandelijks door het Landelijk Bureau voor de Arbeidsvoorziening aan het CBS ter beschikking gestelde databestand (het zgn. Gis-bestand).

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.4
Werkzoekenden zonder baan¹⁾; maandcijfers seizoensgecorrigeerd

	2000	2001					2002		
		aug.*	sept.*	okt.*	nov.*	dec.*	jan.*	febr.*	maart*
<i>in % van de beroepsbevolking</i>									
België	7,0	6,5	6,6	6,7	6,7	6,7	6,7	6,8	6,8
Denemarken	4,7	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,1
Duitsland	8,1	7,9	7,9	8,0	8,0	8,0	8,1	8,1	8,1
Finland	9,8	9,1	9,1	9,2	9,2	9,3	9,1	9,0	9,1
Frankrijk	9,5	8,6	8,6	8,7	8,8	8,9	8,9	9,0	9,1
Griekenland	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Ierland	4,2	3,8	3,8	3,9	4,1	4,1	4,2	4,3	4,4
Italië	10,5	9,4	9,4	9,3	.	.	9,0	.	.
Luxemburg	2,2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6
Nederland	2,8	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,4	2,7
Oostenrijk	3,7	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	3,9	4,0
Portugal	4,2	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3
Spanje	14,1	12,9	12,9	12,8	12,8	12,8	12,9	12,9	12,9
Verenigd Koninkrijk	5,5	5,2	5,2	5,2	5,3	5	.	.	.
Zweden	5,9	4,9	5,1	5,2	5	5,1	5,2	5,2	5,2
EU-15	8,3	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8	7,6	7,6	7,6
Verenigde Staten	5,5	4,9	5,0	5,4	5,6	5,7	5,6	5,6	5,7
Japan	4,7	5,0	5,3	5,4	5,4	5,5	5,3	5,3	5,2

¹⁾ Het betreft personen zonder werk die betaald werk zoeken en onmiddellijk voor een werkkring beschikbaar zijn (werkloosheid volgens de ILO-definitie). De maand- en jaarcijfers zijn door Eurostat berekend op grond van het Labour Force Survey van de EU en gegevens over de geregistreerde werkloosheid.

Bron: Eurostat.

2.4 Cao-lonen

Tabel 2.4.1
Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001									2002*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april
<i>1990=100</i>														
Totaal	01–93	137,5	138,0	138,4	139,7	139,7	139,7	140,2	140,2	140,2	141,2	141,3	141,6	141,9
Leeftijdscategorie														
Jeugd		139,6	139,8	140,1	142,5	142,5	142,5	142,9	142,9	142,9	144,7	144,7	144,9	145,0
Volwassenen		137,4	137,8	138,3	139,6	139,5	139,6	140,0	140,0	140,0	141,0	141,0	141,3	141,7
Cao-sector														
Particuliere bedrijven		138,2	138,6	139,0	140,5	140,5	140,5	140,8	140,9	140,9	141,8	141,9	142,2	142,6
Overheid		135,5	136,5	136,8	136,8	136,8	136,8	138,0	138,0	138,0	139,3	139,3	139,6	139,7
Gesubsidieerde sector		136,5	136,6	137,9	139,7	139,7	139,7	139,7	139,7	139,7	140,8	140,8	140,9	141,0
Bedrijfssector¹⁾														
Landbouw en visserij	01–05	140,1	140,1	140,1	142,2	142,2	142,2	142,3	142,3	142,3	143,7	143,7	143,7	143,7
Industrie en bouwnijverheid	10–45	139,1	139,8	140,3	141,2	141,2	141,2	141,8	141,8	141,8	142,4	142,6	143,2	143,8
Commerciële dienstverlening	50–74	137,1	137,3	137,7	139,6	139,6	139,6	139,6	139,7	139,7	140,9	140,9	141,1	141,3
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	136,4	137,0	137,7	138,5	138,4	138,5	139,2	139,2	139,2	140,3	140,3	140,5	140,7
Bedrijfstak¹⁾														
Industrie	15–37	137,9	138,4	138,5	139,4	139,4	139,5	140,4	140,4	140,4	141,0	141,3	141,7	142,5
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	134,8	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,8	136,8	136,8	137,5
Bouwnijverheid	45	142,7	143,9	145,4	146,2	146,2	146,2	146,2	146,2	146,2	146,9	146,9	148,0	148,0
Handel	50–52	137,9	138,5	138,9	140,5	140,4	140,5	140,6	140,6	140,6	141,8	141,8	142,4	142,5
Horeca	55	136,9	137,8	137,8	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	143,2	143,2	143,2	143,2
Vervoer en communicatie	60–64	135,7	136,0	136,0	136,1	136,1	136,1	136,4	136,4	136,4	136,9	136,9	137,0	138,2
Financiële instellingen	65–67	135,8	135,8	137,5	140,2	140,2	140,2	140,2	140,2	140,7	140,8	140,8	140,7	140,7
Zakelijke dienstverlening	70–74	137,2	137,3	137,3	139,8	139,8	139,8	139,8	139,9	139,8	141,7	141,7	141,7	141,7
Openbaar bestuur	75	134,2	136,0	136,1	136,1	136,0	136,1	138,2	138,3	138,3	138,3	138,2	138,2	138,2
Onderwijs	80	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	140,8	140,8	140,8	140,8
Gezondheids- en welzijnzorg	85	136,7	136,8	138,8	140,6	140,6	140,6	140,6	140,6	140,6	141,5	141,5	142,0	142,0
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	139,1	139,1	139,1	140,1	140,1	140,1	140,4	140,4	140,4	141,5	141,5	141,8	143,1
Bedrijfsklasse¹⁾														
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	138,6	138,7	139,1	140,1	140,1	140,1	140,2	140,2	140,2	141,2	141,2	141,3	142,1
Grafische industrie	22	136,5	136,5	136,5	136,6	136,6	136,6	138,4	138,4	138,4	138,5	140,5	140,5	141,1
Chemische industrie	24	142,3	142,4	142,4	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9	144,7	144,7	144,8	148,9
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	136,7	137,8	137,8	138,3	138,3	138,3	140,3	140,2	140,2	140,4	140,5	141,5	141,5
Groothandel	51	136,6	136,7	137,4	138,6	138,6	138,6	138,7	138,7	138,7	140,2	140,2	140,2	140,2
Detailhandel	52	141,3	141,3	141,5	144,0	144,0	144,0	144,1	144,1	144,4	145,3	145,3	145,6	145,7
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65–74	136,9	136,9	137,3	139,9	139,9	139,9	139,9	140,0	140,0	141,4	141,4	141,4	141,4
Bankwezen	65	135,5	135,5	137,0	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	137,1	137,1	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	141,5	141,5	141,5	141,5	141,5

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.2
Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001										2002*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	
<i>1990=100</i>															
Totaal	01-93	134,3	134,8	135,2	136,5	136,5	136,5	136,9	136,9	136,9	137,9	138,0	138,3	138,6	
Leeftijdscategorie															
Jeugd		137,9	138,1	138,4	140,8	140,8	140,8	141,2	141,2	141,2	142,9	142,9	143,1	143,2	
Volwassenen		134,1	134,5	135,0	136,2	136,2	136,2	136,6	136,6	136,7	137,6	137,6	137,9	138,3	
Cao-sector															
Particuliere bedrijven		136,3	136,7	137,1	138,6	138,6	138,6	138,9	138,9	139,0	139,9	139,9	140,3	140,6	
Overheid		130,0	130,9	131,2	131,2	131,2	131,2	132,4	132,4	132,4	133,6	133,6	133,9	134,0	
Gesubsidieerde sector		129,7	129,7	131,0	132,7	132,7	132,7	132,7	132,7	132,7	133,7	133,7	133,8	134,0	
Bedrijfssector ¹⁾															
Landbouw en visserij	01-05	137,0	137,0	137,0	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	140,6	140,6	140,6	140,6	
Industrie en bouwnijverheid	10-45	137,1	137,8	138,3	139,2	139,2	139,2	139,8	139,8	139,8	140,4	140,6	141,2	141,7	
Commerciële dienstverlening	50-74	135,1	135,4	135,7	137,6	137,6	137,6	137,7	137,7	137,8	138,9	138,9	139,1	139,3	
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	130,3	130,9	131,6	132,3	132,2	132,3	133,0	133,0	133,0	134,0	134,0	134,3	134,4	
Bedrijfstak ¹⁾															
Industrie	15-37	136,3	136,8	136,9	137,9	137,9	137,9	138,8	138,8	138,8	139,4	139,7	140,1	140,9	
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	132,3	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	134,3	134,3	134,3	135,0	
Bouwnijverheid	45	139,7	140,9	142,3	143,1	143,1	143,1	143,1	143,1	143,1	143,8	143,8	144,9	144,9	
Handel	50-52	136,3	136,9	137,2	138,8	138,7	138,8	138,9	138,9	138,9	140,1	140,1	140,7	140,7	
Horeca	55	136,8	137,7	137,7	142,3	142,3	142,3	142,3	142,3	142,3	143,0	143,0	143,0	143,0	
Vervoer en communicatie	60-64	133,8	134,0	134,1	134,1	134,2	134,2	134,5	134,5	134,5	134,9	134,9	135,1	136,4	
Financiële instellingen	65-67	129,9	129,9	131,6	134,2	134,2	134,2	134,2	134,2	134,2	134,6	134,7	134,6	134,6	
Zakelijke dienstverlening	70-74	136,4	136,4	136,4	138,9	138,9	138,9	139,0	139,0	138,9	140,8	140,8	140,8	140,8	
Openbaar bestuur	75	129,0	130,7	130,8	130,8	130,8	130,8	132,9	132,9	132,9	132,9	132,9	132,9	132,9	
Onderwijs	80	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	134,4	134,4	134,4	134,4	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	129,1	129,2	131,2	132,8	132,8	132,8	132,9	132,9	132,9	133,6	133,6	134,2	134,2	
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	135,3	135,3	135,3	136,3	136,3	136,3	136,6	136,6	136,6	137,7	137,7	138,0	139,2	
Bedrijfsklasse ¹⁾															
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	138,5	138,5	139,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	141,0	141,0	141,2	141,9	
Grafische industrie	22	136,5	136,6	136,6	136,7	136,7	136,7	138,5	138,5	138,5	138,6	140,5	140,5	141,1	
Chemische industrie	24	138,4	138,5	138,5	138,9	139,0	139,0	139,0	139,0	139,0	140,4	140,4	140,5	144,5	
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	135,5	136,6	136,6	137,1	137,1	137,1	139,0	139,0	139,0	139,1	139,3	140,2	140,2	
Groothandel	51	135,6	135,7	136,4	137,6	137,6	137,6	137,7	137,7	137,7	139,1	139,1	139,1	139,2	
Detailhandel	52	138,5	138,5	138,5	141,0	141,0	141,0	141,1	141,1	141,3	142,2	142,2	142,5	142,6	
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65-74	134,6	134,6	135,0	137,6	137,5	137,5	137,6	137,6	137,7	139,1	139,1	139,1	139,1	
Bankwezen	65	127,6	127,6	129,0	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	135,1	135,1	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	139,4	139,4	139,4	139,4	139,4	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.3
Contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001										2002*			
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	
<i>1990=100</i>															
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	135,7	136,9	136,9	137,3	137,3	137,3	139,5	139,4	139,4	139,2	139,4	140,4	140,4	
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	137,4	137,4	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	141,7	141,6	141,6	141,6	
Openbaar bestuur	75	134,9	136,7	136,8	136,8	136,7	136,8	139,0	139,0	139,0	139,6	139,6	139,6	139,6	
Onderwijs	80	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	143,9	143,9	143,9	143,9	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	133,5	133,5	135,5	137,2	137,2	137,2	137,3	137,3	137,3	138,4	138,4	139,0	139,0	

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

2.5 Verdiende lonen en loonkosten

Tabel 2.5.1
Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2000*				2001*			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
<i>1 000 euro</i>								
Totaal	8,4	10,3	8,5	9,0	8,7	10,8	8,9	9,4
Landbouw en visserij	6,4	7,5	6,5	6,8	6,9	7,9	6,9	7,2
Delfstoffenwinning	15,2	16,5	14,9	16,4	15,8	17,5	15,7	17,5
Industrie	8,6	10,9	8,7	9,5	9,0	11,3	9,1	9,9
Energie en water	10,8	13,7	11,0	11,6	11,4	14,6	11,5	12,1
Bouwnijverheid	8,1	10,3	8,5	8,5	8,6	10,9	9,0	8,9
Handel, horeca en reparatie	7,0	8,6	7,0	7,5	7,2	9,0	7,3	7,8
Vervoer en communicatie	8,9	11,0	9,0	9,9	9,4	11,6	9,5	10,4
Financiële en zakelijke diensten	8,8	10,5	8,8	9,6	9,4	11,3	9,4	10,2
Overheid	10,3	13,0	10,5	10,8	10,7	13,5	10,9	11,3
Zorg en overige diensten	7,3	9,2	7,5	7,7	7,6	9,6	7,9	8,1
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	4,8	4,5	4,4	4,6	4,6	4,9	4,8	5,0
Landbouw en visserij	5,1	5,4	6,2	6,6	7,1	4,9	5,2	5,8
Delfstoffenwinning	0,9	0,1	0,7	1,8	4,3	6,2	5,9	7,0
Industrie	5,8	5,1	5,3	5,7	4,6	4,0	4,1	3,9
Energie en water	3,3	3,5	4,1	4,1	6,0	6,1	5,3	4,9
Bouwnijverheid	6,7	6,2	4,4	4,5	6,1	5,3	5,1	5,6
Handel, horeca en reparatie	5,2	4,4	4,7	5,0	4,2	4,4	4,2	4,6
Vervoer en communicatie	4,6	4,2	4,4	3,8	5,9	5,2	4,9	5,0
Financiële en zakelijke diensten	5,3	5,4	5,7	5,2	5,8	7,3	6,2	6,3
Overheid	3,0	3,6	2,5	3,3	3,4	4,0	4,2	4,6
Zorg en overige diensten	4,3	3,8	4,1	4,1	3,6	4,2	4,5	5,1

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.5.2
Loonkosten naar bedrijfstak

	2000*				2001*			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
<i>mld euro</i>								
Totaal	47,1	58,9	48,5	51,4	50,6	63,3	51,9	55,0
Landbouw en visserij	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7
Delfstoffenwinning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Industrie	8,1	10,2	8,2	8,9	8,5	10,7	8,5	9,3
Energie en water	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4
Bouwnijverheid	3,2	4,2	3,5	3,5	3,5	4,5	3,8	3,8
Handel, horeca en reparatie	7,4	9,3	7,6	8,1	8,0	10,0	8,1	8,6
Vervoer en communicatie	3,3	4,1	3,4	3,7	3,6	4,4	3,7	4,0
Financiële en zakelijke diensten	10,5	12,6	10,6	11,5	11,4	13,9	11,5	12,5
Overheid	7,5	9,5	7,7	8,0	8,0	10,2	8,2	8,6
Zorg en overige diensten	6,1	7,7	6,3	6,5	6,5	8,4	6,9	7,1
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	7,6	7,4	7,2	7,3	7,3	7,5	7,0	7,0
Landbouw en visserij	9,1	7,5	8,2	8,8	9,7	7,0	6,1	6,7
Delfstoffenwinning	-4,0	-2,3	0,6	1,4	0,5	-0,3	1,9	5,1
Industrie	6,5	5,9	6,1	6,4	5,1	4,2	4,3	3,7
Energie en water	-0,2	0,0	-0,3	-0,7	0,7	1,2	1,1	1,2
Bouwnijverheid	9,9	9,2	6,6	6,8	8,5	7,3	6,9	7,2
Handel, horeca en reparatie	9,1	8,5	8,6	8,8	7,7	7,7	6,4	6,2
Vervoer en communicatie	8,1	8,0	8,1	7,3	9,3	8,5	7,8	7,3
Financiële en zakelijke diensten	10,0	9,9	9,7	9,1	9,0	10,2	8,5	8,2
Overheid	4,3	5,1	4,0	5,2	5,8	6,6	7,1	7,6
Zorg en overige diensten	6,9	6,7	7,1	7,3	7,5	8,6	8,8	9,5

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.6 Consumentenprijzen

Tabel 2.6.1
Consumentenprijsindexcijfers, (1995=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
Alle huishoudens													
1996	100,6	101,0	102,0	102,3	102,0	101,6	101,9	101,7	102,7	102,9	102,8	102,7	102,0
1997	102,8	103,0	103,8	103,9	104,2	103,6	104,0	104,3	105,2	105,3	105,4	105,1	104,2
1998	104,7	105,3	106,2	106,4	106,3	105,9	106,1	106,1	107,0	107,3	107,2	106,9	106,3
1999	107,0	107,5	108,5	108,7	108,7	108,3	108,3	108,9	109,4	109,5	109,6	109,2	108,6
2000	109,1	109,6	110,6	111,0	111,3	111,2	111,3	111,6	112,6	112,9	112,9	112,4	111,4
2001	113,7	114,5	115,7	116,4	116,7	116,2	116,4	116,8	117,9	117,8	117,6	117,4	116,4
2002	118,3	118,8	119,9	120,6*									
Alle huishoudens, afgeleid													
1996	99,9	100,3	101,2	101,5	101,3	100,9	101,2	101,0	102,0	102,2	102,1	102,0	101,3
1997	101,9	102,1	102,8	102,9	103,1	102,6	103,0	103,3	104,3	104,4	104,4	104,1	103,3
1998	103,5	104,1	105,0	105,2	105,1	104,7	104,9	104,9	105,8	106,1	106,0	105,7	105,1
1999	105,3	105,8	106,7	107,0	107,0	106,6	106,5	107,1	107,6	107,7	107,8	107,5	106,9
2000	106,9	107,5	108,5	108,8	109,1	109,1	109,1	109,4	110,4	110,8	110,8	110,2	109,2
2001	110,4	111,1	112,3	113,0	113,4	112,9	113,1	113,4	114,5	114,5	114,2	114,0	113,1
2002	114,9	115,4	116,5	117,1*									
Werknemersgezinnen met laag inkomen													
1996	100,6	100,9	101,9	102,2	101,9	101,5	101,8	101,6	102,5	102,8	102,6	102,5	101,9
1997	102,7	102,9	103,7	103,8	104,0	103,5	103,9	104,1	105,0	105,1	105,2	104,9	104,1
1998	104,6	105,2	106,0	106,3	106,2	105,7	105,9	105,9	106,8	107,0	107,0	106,7	106,1
1999	106,8	107,4	108,3	108,5	108,5	108,1	108,0	108,6	109,1	109,2	109,4	109,0	108,4
2000	108,8	109,4	110,4	110,6	111,0	110,9	110,9	111,3	112,3	112,6	112,7	112,1	111,1
2001	113,4	114,3	115,4	116,1	116,5	116,0	116,2	116,5	117,6	117,6	117,4	117,1	116,2
2002	118,0	118,5	119,6	120,2*									
Werknemersgezinnen met laag inkomen, afgeleid													
1996	99,9	100,2	101,2	101,5	101,2	100,8	101,1	100,9	101,8	102,1	101,9	101,9	101,2
1997	101,8	102,0	102,7	102,8	103,0	102,5	102,9	103,2	104,1	104,2	104,3	104,0	103,1
1998	103,4	104,0	104,8	105,1	105,0	104,5	104,7	104,7	105,6	105,9	105,8	105,5	104,9
1999	105,1	105,6	106,5	106,8	106,8	106,4	106,3	106,9	107,3	107,4	107,6	107,2	106,7
2000	106,7	107,2	108,2	108,5	108,8	108,8	108,8	109,1	110,1	110,5	110,5	110,0	108,9
2001	110,1	110,9	112,1	112,8	113,1	112,6	112,8	113,2	114,2	114,2	114,0	113,8	112,8
2002	114,5	115,0	116,1	116,7*									
Werknemersgezinnen met hoog inkomen													
1996	100,3	100,8	101,8	102,1	101,9	101,4	101,3	101,2	102,3	102,5	102,4	102,3	101,7
1997	102,2	102,5	103,4	103,5	103,7	103,1	103,1	103,5	104,6	104,7	104,7	104,3	103,6
1998	103,8	104,5	105,5	105,7	105,6	105,1	105,1	105,1	106,1	106,4	106,3	106,0	105,4
1999	105,9	106,5	107,6	107,8	107,9	107,4	107,2	107,9	108,5	108,6	108,7	108,3	107,7
2000	108,0	108,7	109,9	110,2	110,6	110,5	110,2	110,6	111,8	112,1	112,1	111,5	110,5
2001	112,5	113,4	114,7	115,5	115,9	115,3	115,1	115,5	116,8	116,8	116,5	116,3	115,4
2002	117,0	117,6	118,9	119,6*									
Werknemersgezinnen met hoog inkomen, afgeleid													
1996	99,8	100,2	101,2	101,6	101,3	100,8	100,8	100,7	101,8	102,0	101,9	101,8	101,2
1997	101,5	101,7	102,6	102,7	102,9	102,3	102,4	102,7	103,8	103,9	104,0	103,6	102,8
1998	102,9	103,5	104,5	104,8	104,7	104,2	104,2	104,2	105,2	105,5	105,4	105,0	104,5
1999	104,5	105,1	106,2	106,5	106,5	106,1	105,9	106,5	107,1	107,2	107,4	107,0	106,3
2000	106,4	107,1	108,3	108,6	108,9	108,9	108,6	109,0	110,2	110,5	110,5	109,8	108,9
2001	109,8	110,7	112,0	112,8	113,1	112,6	112,4	112,8	114,1	114,0	113,8	113,6	112,6
2002	114,3	114,9	116,1	116,8*									

Bron: CBS, consumentenprijzen.

Tabel 2.6.2
Geharmoniseerde consumentenprijsindex (1996=100)

	1999	2000	2001	2001										2002	
				maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
België	103,6	106,4	109,0	108,0	109,0	109,5	109,8	108,4	109,8	110,0	109,8	109,8	109,7	108,7	110,5
Duitsland	102,8	104,9	107,4	107,0	107,3	107,9	108,1	108,1	107,9	107,9	107,5	107,3	107,4	108,5	108,7
Finland	103,9	107,0	109,8	109,0	109,5	110,5	110,6	109,7	109,9	110,9	110,8	110,4	110,4	110,9	111,2
Frankrijk	102,5	104,4	106,3	105,5	106,1	106,8	106,8	106,6	106,6	106,8	106,9	106,6	106,7	107,2	107,3
Griekenland	112,6	115,8	120,1	119,3	120,6	121,2	121,1	118,7	118,7	121,2	121,6	121,7	123,1	122,4	121,0
Ierland	106,0	111,5	116,0	114,3	115,2	115,9	116,7	116,4	116,7	117,1	117,7	117,5	118,5	118,3	119,0
Italië	105,7	108,4	110,9	110,0	110,8	111,2	111,5	111,2	110,8	111,2	111,8	112,0	112,1	112,1	111,8
Luxemburg	103,4	107,3	109,9	109,1	109,5	110,7	111,0	109,6	110,4	110,6	110,7	110,7	110,4	109,6	110,9
Nederland	105,8	108,2	113,8	113,0	113,9	114,2	113,8	113,7	114,0	115,2	115,3	115,0	114,8	116,1	116,7
Oostenrijk	102,5	104,5	106,9	106,4	106,9	107,1	107,2	107,1	106,8	107,2	107,4	107,4	107,7	107,9	108,0
Portugal	106,4	109,4	114,2	112,7	113,4	114,4	114,7	114,9	114,7	114,7	115,1	115,8	116,0	116,1	115,9
Spanje	106,0	109,7	113,2	112,1	113,1	113,6	113,8	113,0	113,1	113,7	114,4	114,6	114,9	114,7	114,8
EURO-12	103,8	106,3	108,9	108,2	108,8	109,4	109,5	109,2	109,1	109,5	109,6	109,5	109,6	110,1	110,2
Denemarken	105,4	108,3	110,7	110,2	110,8	111,4	111,2	110,8	110,7	111,3	111,4	111,2	111,4	111,6	112,1
Ver. Koninkrijk	104,8	105,6	106,9	106,1	106,7	107,5	107,7	106,9	107,3	107,6	107,4	107,2	107,5	107,1	107,3
Zweden	103,4	104,8	107,6	106,4	107,5	108,3	108,1	107,4	107,6	108,9	108,7	108,8	108,9	108,2	108,5
EU-15	104,3	106,4	108,9	108,2	108,8	109,4	109,5	109,1	109,1	109,5	109,6	109,4	109,6	109,9	110,0
IJsland ¹⁾	105,4	110,0	117,3	112,8	114,2	116,0	118,1	119,1	119,1	120,1	120,8	121,3	121,8	122,9	122,6
Noorwegen ¹⁾	106,8	110,0	113,0	113,1	113,7	114,2	114,2	112,4	112,1	112,8	112,8	112,7	112,8	112,9	113,3

¹⁾ De landen IJsland en Noorwegen berekenen eveneens een geharmoniseerde index volgens de uitgangspunten van de Europese Unie (EU). Deze landen zijn echter geen lid van de EU.

2.7 Consumentenvertrouwen

Tabel 2.7.1
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke cijfers)

	2001								2002				
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
Consumentenvertrouwen	3	-4	-2	-5	-5	-10	-11	-7	-1	-4	-9	-14	-17
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	3	-6	1	-3	1	-5	-2	4	6	-3	-4	-5	-3
zelfde maand van het afgelopen jaar	-22	-30	-27	-31	-29	-32	-28	-26	-17	-15	-14	-14	-19
Economisch klimaat	-20	-29	-28	-35	-33	-41	-45	-36	-18	-20	-24	-33	-31
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	7	-9	1	-7	2	-8	-4	9	17	-1	-5	-8	2
zelfde maand van het afgelopen jaar	-46	-56	-53	-60	-56	-62	-59	-50	-29	-19	-11	-6	-11
Koopbereidheid	17	13	15	15	14	12	11	12	10	6	2	-1	-7
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	1	-4	1	0	0	-3	-1	1	-2	-4	-4	-3	-6
zelfde maand van het afgelopen jaar	-6	-14	-10	-12	-11	-13	-8	-10	-8	-13	-16	-18	-24

Bron: CBS, Consumenten conjunctuonderzoek.

Tabel 2.7.2
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (na verwijdering van seizoeninvloeden)

	2001								2002					
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	april	mei
Consumentenvertrouwen	2	-4	-5	-8	-8	-10	-8	-2	-3	-3	-7	-12	-12	-17
Economisch klimaat	-20	-28	-31	-38	-38	-44	-41	-33	-23	-18	-22	-28	-28	-31
Koopbereidheid	16	12	13	12	13	12	14	18	10	6	2	-2	-2	-8

Bron: CBS, Consumenten conjunctuonderzoek.

Tabel 2.7.3
Houdingen en verwachtingen van consumenten t.a.v. de economische situatie in Nederland en de eigen financiële situatie

	2001								2002					
	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	april	mei
Aantal respondenten	992	956	930	927	947	963	975	966	969	997	1 006	980	980	961
	%													
1. Economische situatie laatste 12 maanden														
- verbeterd	17	14	13	11	10	12	8	8	8	7	4	3	3	5
- verslechterd	29	35	35	39	38	36	44	46	40	43	51	56	56	57
Saldo	-12	-21	-22	-28	-28	-24	-35	-38	-33	-36	-47	-52	-52	-52
2. Economische situatie komende 12 maanden														
- verbeteren	11	8	9	7	11	6	7	12	24	21	23	15	15	17
- verslechteren	39	45	43	50	48	64	62	46	28	25	24	28	28	26
Saldo	-27	-38	-34	-43	-38	-59	-55	-34	-4	-4	-2	-13	-13	-9
3. Financiële situatie laatste 12 maanden														
- verbeterd	33	29	29	31	29	28	30	25	29	25	22	22	22	20
- verslechterd	15	18	17	16	15	13	14	13	13	15	21	24	24	27
Saldo	18	11	12	15	15	15	16	12	16	10	2	-2	-2	-7
4. Financiële situatie komende 12 maanden														
komende 12 maanden														
- verbeteren	21	19	21	20	24	22	20	24	24	21	20	21	21	19
- verslechteren	11	15	12	13	13	14	14	10	10	11	11	11	11	12
Saldo	9	4	9	8	11	8	7	14	14	9	9	10	10	6
5. Gunstige tijd voor aankoop duurzame artikelen														
- gunstige tijd	35	37	37	34	32	27	28	28	22	18	18	14	14	14
- ongunstige tijd	11	12	14	13	15	15	18	18	22	21	23	27	27	34
Saldo	24	24	24	21	17	12	10	10	0	-3	-5	-13	-13	-21

Bron: CBS, Consumenten conjunctuonderzoek.

2.8 Sociale zekerheid

Tabel 2.8.1
Ziekteverzuim exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	1999				2000				2001				
		4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
		%												
Totaal		5,6	5,9	5,3	5,2	5,6	5,8	5,3	5,1	5,5				
Bedrijfssector														
Landbouw en visserij	01-05	4,0	4,0	3,9	3,7	4,1	3,7	3,3	3,4	3,0				
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,5	6,5	5,9	5,5	6,4	6,4	6,0	5,6	6,3				
Commerciële dienstverlening	50-74	4,7	5,1	4,6	4,7	4,8	5,0	4,6	4,6	4,8				
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	7,2	7,5	6,8	6,5	7,3	7,3	6,8	6,2	6,9				
Bedrijfstak														
Delfstoffenwinning	10-14	4,6	4,9	4,2	4,0	4,9	4,6	4,2	3,4	3,9				
Industrie	15-37	6,9	7,0	6,3	5,9	6,8	6,9	6,4	6,0	6,8				
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	6,8	7,8	6,0	6,0	7,0	7,1	5,8	5,4	5,5				
Bouwnijverheid	45	5,6	5,2	5,0	4,8	5,4	5,2	5,1	4,8	5,2				
Handel	50-52	4,2	4,7	4,3	4,1	4,3	4,5	4,3	4,2	4,3				
Horeca	55	3,3	3,9	3,5	4,3	3,4	3,5	3,7	3,8	3,5				
Vervoer en communicatie ¹⁾	60-64	5,7	5,9	4,9	5,3	5,7	5,7	5,2	5,1	5,8				
Financiële instellingen	65-67	4,6	5,4	4,8	4,7	5,0	5,7	4,8	4,5	4,7				
Zakelijke dienstverlening	70-74	5,3	5,5	5,1	5,1	5,4	5,6	5,0	5,0	5,4				
Gezondheids- en welzijnszorg	85	7,9	8,5	7,5	7,2	8,0	8,2	7,6	6,8	7,5				
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	4,9	4,8	4,5	4,4	5,2	4,7	4,7	4,1	5,1				
Bedrijfsklasse														
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	6,3	6,0	5,4	5,2	6,5	6,3	5,7	5,2	6,0				
Grafische industrie	22	5,7	5,4	5,2	4,9	5,6	6,2	5,5	4,7	5,7				
Aardolie- en chemische industrie	23-25	5,6	6,2	5,3	5,0	5,8	6,0	5,8	5,0	5,7				
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	6,1	6,3	5,7	5,2	5,9	6,1	5,5	5,2	5,9				
Rest industrie ¹⁾		9,4	9,5	8,7	8,0	9,3	9,1	8,9	8,6	9,3				
Autohandel en -reparatie	50	3,5	4,0	3,9	3,5	3,7	4,1	3,8	4,0	3,9				
Groothandel	51	4,1	4,5	4,2	4,0	4,2	4,5	4,3	4,2	4,5				
Detailhandel	52	4,4	5,0	4,4	4,4	4,5	4,6	4,4	4,3	4,2				
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,1	5,4	4,7	5,0	4,9	5,1	4,7	4,3	4,9				
Rest vervoer en communicatie	61-64	6,1	6,3	5,2	5,4	6,4	6,2	5,7	5,8	6,5				
Schoonmaakbedrijven	747	6,7	7,6	6,8	6,8	6,7	7,2	7,0	6,8	7,5				
Rest zakelijke dienstverlening		5,1	5,1	4,8	4,8	5,2	5,3	4,6	4,7	5,0				
Ziekenhuizen	8511	7,6	8,1	7,1	6,7	7,6	8,1	7,1	6,3	6,9				
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	8,5	9,3	8,4	7,7	8,9	8,9	8,3	7,4	8,1				
Rest gezondheids- en welzijnszorg		7,5	8,0	7,0	7,0	7,5	7,6	7,1	6,7	7,2				
Bedrijfs grootte														
Bedrijven met 1- 9 werknemers		3,0	3,1	2,8	2,9	2,8	2,6	2,8	3,2	3,0				
Bedrijven met 10-99 werknemers		4,7	4,9	4,5	4,3	4,8	5,0	4,7	4,4	4,8				
Bedrijven met 100 werknemers en meer		7,3	7,8	6,9	6,6	7,6	7,8	7,1	6,6	7,1				
Verzekeringsvorm														
Volledig eigen-ricisodragers		6,7	7,1	6,3	6,1	6,8	6,9	6,4	5,9	6,5				
Gedeeltelijk herverzekerd		5,1	5,5	5,0	4,8	5,0	5,3	4,8	4,6	4,8				
Volledig herverzekerd		3,8	4,1	3,7	3,7	3,9	4,2	3,9	4,0	4,1				

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.2
Ziekteverzuim inclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	1999	2000			2001				
		4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
		%								
Totaal		6,2	6,5	5,9	5,8	6,3	6,4	6,0	5,7	6,1
Bedrijfssector										
Landbouw en visserij	01-05	4,4	4,2	4,3	4,0	4,4	4,0	3,9	3,7	3,1
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,7	6,7	6,1	5,8	6,6	6,6	6,2	5,8	6,5
Commerciële dienstverlening	50-74	5,3	5,7	5,2	5,2	5,4	5,6	5,2	5,1	5,4
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	8,3	8,7	8,0	7,6	8,4	8,5	8,0	7,3	8,0
Bedrijfstak										
Delfstoffenwinning	10-14	4,8	5,0	4,3	4,1	5,0	4,7	4,3	3,5	4,0
Industrie	15-37	7,2	7,3	6,6	6,2	7,1	7,2	6,7	6,3	7,1
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	7,1	8,1	6,3	6,3	7,3	7,3	6,0	5,6	5,6
Bouwnijverheid	45	5,7	5,3	5,0	4,9	5,5	5,4	5,2	4,9	5,3
Handel	50-52	4,7	5,3	4,8	4,7	4,8	5,0	4,8	4,7	4,8
Horeca	55	3,7	4,4	3,8	4,7	3,8	3,9	4,1	4,1	3,9
Vervoer en communicatie ¹⁾	60-64	6,3	6,3	5,3	5,5	6,0	6,1	5,6	5,4	6,2
Financiële instellingen	65-67	5,5	6,4	5,6	5,5	6,0	6,5	5,6	5,3	5,5
Zakelijke dienstverlening	70-74	6,0	6,1	5,9	5,8	6,1	6,3	5,6	5,6	6,0
Gezondheids- en welzijnszorg	85	9,4	10,0	9,0	8,6	9,5	9,6	9,1	8,2	8,8
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	5,3	5,3	5,2	5,1	5,5	5,2	5,2	4,7	5,4
Bedrijfsklasse										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	6,8	6,4	5,8	5,7	6,9	6,8	6,1	5,7	6,5
Grafische industrie	22	6,2	5,8	5,6	5,5	6,0	6,8	6,1	5,3	6,4
Aardolie- en chemische industrie	23-25	6,0	6,6	5,7	5,5	6,3	6,4	6,2	5,3	6,0
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	6,3	6,5	5,8	5,4	6,1	6,3	5,7	5,4	6,1
Rest industrie ¹⁾		9,7	9,9	9,0	8,3	9,6	9,4	9,2	8,9	9,6
Autohandel en -reparatie	50	3,7	4,3	4,1	3,7	4,0	4,3	4,0	4,2	4,1
Groothandel	51	4,4	4,8	4,6	4,3	4,6	4,8	4,7	4,6	4,9
Detailhandel	52	5,1	5,7	5,1	5,1	5,1	5,3	5,1	4,9	4,9
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,2	5,5	4,8	5,2	5,0	5,3	4,9	4,5	5,3
Rest vervoer en communicatie	61-64	7,2	7,0	5,8	5,8	7,0	6,8	6,2	6,4	7,1
Schoonmaakbedrijven	747	7,5	8,3	7,8	7,3	7,3	7,8	7,7	7,5	8,1
Rest zakelijke dienstverlening		5,7	5,7	5,6	5,6	5,9	6,0	5,3	5,3	5,6
Ziekenhuizen	8511	9,2	9,8	8,7	8,2	9,1	9,7	8,7	7,8	8,5
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	10,2	11,0	10,0	9,3	10,5	10,4	10,0	8,9	9,5
Rest gezondheids- en welzijnszorg		8,7	9,2	8,3	8,1	8,8	8,9	8,5	7,8	8,3
Bedrijfsgrootte										
Bedrijven met 1- 9 werknemers		3,4	3,5	3,2	3,2	3,2	3,0	3,3	3,5	3,3
Bedrijven met 10-99 werknemers		5,2	5,3	4,9	4,8	5,2	5,4	5,2	4,8	5,2
Bedrijven met 100 werknemers en meer		8,2	8,7	7,8	7,5	8,4	8,6	7,9	7,4	7,9
Verzekeringsvorm										
Volledig eigen-risicodragers		7,5	7,8	7,1	6,8	7,6	7,6	7,1	6,6	7,3
Gedeeltelijk herverzekerd		5,6	5,9	5,5	5,3	5,5	5,8	5,3	5,1	5,2
Volledig herverzekerd		4,2	4,5	4,1	4,1	4,3	4,7	4,4	4,4	4,5

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.3
Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet ¹⁾

	2000			2001			2002	
	oktober	november	december	januari	oktober	november	december	januari
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	185,9	188,8	189,4	194,3	162,6	166,3	166,0	177,1
Geslacht								
Man	102,6	105,1	107,5	112,3	90,0	93,2	94,1	102,3
Vrouw	83,3	83,7	81,8	82,0	72,5	73,0	71,9	74,8
Leeftijd								
15-24 jaar	6,8	7,3	7,5	8,5	5,9	6,6	6,8	8,3
25-34 jaar	34,0	35,0	35,2	36,6	28,5	29,9	30,0	33,8
35-44 jaar	36,3	36,9	37,3	38,8	32,3	33,6	34,1	37,3
45-54 jaar	38,6	39,4	39,3	40,1	32,1	32,8	33,0	35,4
55-64 jaar	70,0	70,1	69,8	70,2	63,7	63,3	62,1	62,1
Provincie								
Groningen	8,4	8,8	9,1	9,6	7,2	7,5	7,7	8,7
Friesland	9,7	10,1	10,8	11,7	8,3	8,5	8,8	9,9
Drenthe	7,1	7,4	7,9	8,6	6,1	6,5	6,6	7,5
Overijssel	12,0	12,1	12,3	12,9	10,1	10,3	10,4	11,3
Flevoland	3,4	3,4	3,4	3,4	3,0	3,1	3,1	3,2
Gelderland	19,6	19,9	19,9	20,5	17,6	18,0	18,0	19,0
Utrecht	9,8	9,9	9,6	9,6	8,8	8,8	8,8	9,2
Noord-Holland	26,1	26,1	25,5	25,4	23,3	23,7	23,3	23,9
Zuid-Holland	38,4	38,6	38,2	38,4	33,1	33,6	32,8	34,4
Zeeland	4,9	5,2	5,3	5,5	3,8	4,0	4,0	4,3
Noord-Brabant	29,6	30,1	30,2	31,2	26,2	26,9	26,9	29,0
Limburg	16,3	16,4	16,4	16,8	14,3	14,6	14,8	15,7
Duur van de uitkering								
0 tot 6 maanden	48,5	55,3	58,2	62,1	45,6	52,3	53,1	64,4
6 maanden tot 1 jaar	30,6	29,2	28,5	28,3	27,8	26,8	26,6	26,8
1 jaar en langer	106,9	104,3	102,7	103,8	89,1	87,2	86,3	85,9

¹⁾ Niet-beëindigde WW-uitkeringen aan het eind van de verslagperiode.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale Zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.4
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo de verslagperiode

	2000				2001			
	september	oktober	november	december	september	oktober	november	december
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ¹⁾	945,8	948,3	952,7	957,0	973,5	975,0	977,9	981,4
Geslacht								
Man	548,3	548,8	550,1	551,2	551,3	551,1	551,9	552,6
Vrouw	397,5	399,5	402,6	405,8	422,2	423,9	426,0	428,8
Leeftijd								
15–24 jaar	29,9	30,0	30,4	30,7	31,4	31,5	31,6	31,9
25–34 jaar	100,5	101,0	101,9	102,8	103,9	104,3	104,6	105,3
35–44 jaar	169,4	170,0	171,1	172,3	177,4	177,9	178,6	179,5
45–54 jaar	286,4	287,8	289,7	291,2	289,8	289,6	290,1	290,4
55–64 jaar	358,5	358,3	358,4	358,9	369,8	370,6	371,9	373,1
Regio								
Groningen	35,4	35,5	35,7	35,9	36,4	36,5	36,6	36,7
Friesland	36,6	36,6	36,8	36,9	37,0	35,5	35,6	35,6
Drenthe	31,5	31,5	31,6	31,7	32,2	32,3	32,4	32,5
Overijssel	66,1	66,3	66,6	67,0	68,7	68,8	69,0	69,1
Flevoland	18,6	18,7	18,8	19,0	19,8	19,9	20,0	20,1
Gelderland	111,2	111,5	112,0	112,5	113,9	114,0	114,2	114,7
Utrecht	62,5	62,8	63,2	63,5	65,3	65,4	65,4	65,8
Noord-Holland	163,4	163,9	164,6	165,4	168,5	168,8	169,2	170,1
Zuid-Holland	156,1	156,6	157,4	158,6	162,3	162,7	163,1	163,8
Zeeland	18,0	18,0	18,1	18,2	18,4	18,4	18,6	18,7
Noord-Brabant	137,1	137,3	137,8	138,2	139,9	140,2	140,7	141,1
Limburg	83,1	83,3	83,6	83,8	84,9	85,1	85,3	85,7
Buitenland	21,4	21,4	21,4	21,3	21,1	21,1	21,2	21,1
Mate van arbeidsongeschiktheid								
Gedeeltelijk (15%–<80%)	253,6	255,2	256,5	258,5	266,6	267,6	.	.
Volledig (80–100%)	691,7	692,6	695,7	698,0	695,1	695,5	.	.
Arbeidsongeschiktheidsregeling								
WAO	762,2	764,4	768,4	772,0	787,0	788,7	790,9	793,7
WAZ	57,3	57,3	57,3	57,6	56,9	56,5	56,9	57,2
Wajong	126,3	126,6	127,0	127,3	129,6	129,9	130,1	130,5

¹⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale Zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.5
Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet ¹⁾

	2000				2001			
	juli	augustus	september	oktober	juli	augustus	september	oktober
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	345,1	342,8	340,6	338,1	324,9	323,8	322,8	322,5
Geslacht								
Man	146,4	144,9	143,5	142,0	134,7	133,9	133,5	133,7
Vrouw	198,7	197,9	197,0	196,0	190,2	189,8	189,3	188,8
Leeftijd								
15-24 jaar	27,4	27,0	26,8	26,6	25,5	25,4	25,3	25,6
25-34 jaar	83,5	82,5	81,4	80,4	73,9	73,4	72,9	72,7
35-44 jaar	94,5	93,8	93,2	92,4	88,7	88,3	88,0	87,7
45-54 jaar	77,0	76,8	76,4	76,1	73,4	73,2	73,0	72,7
55-64 jaar	62,7	62,7	62,7	62,6	63,4	63,5	63,6	63,8
Duur van de uitkering								
Korter dan 1 jaar	68,1	67,1	66,4	65,9	63,4	63,1	63,2	64,1
1 jaar en langer	277,0	275,7	274,2	272,3	261,5	260,7	259,5	258,4
Leefvorm								
Alleenstaand	188,2	186,8	185,4	184,0	176,7	176,0	175,4	175,6
Alleenstaande ouder	97,4	97,2	96,8	96,2	94,0	93,9	93,6	93,2
(Echt)paar	58,5	57,9	57,4	56,9	53,4	53,1	53,0	53,0
Anders	1,0	1,0	1,0	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7

¹⁾ Niet-beëindigde Abw-uitkeringen aan het eind van de verslagmaand.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Bijstandskennmerkenstatistiek.

2.9 Vakverenigingen

Tabel 2.9
Leden van de vakcentrales

	2000		2001			2002	
	1 oktober		1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari
	<i>x 1 000</i>						
Totaal ¹⁾	1 803,1		1 796,0	1 799,8	1 800,3	1 796,8	1 787,7
Federatie Nederlandse Vakbeweging	1 234,2		1 226,6	1 229,1	1 229,4	1 226,0	1 230,0
Christelijk Nationaal Vakverbond	354,5		354,3	355,5	355,9	355,9	351,4
Vakcentrale Middelbaar en Hoger Personeel	214,3		215,1	215,2	215,0	215,0	206,3

¹⁾ Betreft ledentallen van vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP.

Bron: CBS, Statistiek van de vakbeweging, Kwartaalenquête.

3. Technische toelichtingen

3. Technische toelichtingen

Arbeidsrekeningen

Banen en arbeidsvolume van werknemers, loonkosten (tabel 2.1.1, 2.1.2, 2.5.1, 2.5.2)

De Arbeidsrekeningen vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Gegevens uit allerlei bronnen worden in een statistisch integratieproces samengebracht om tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen van arbeidsmarktgegevens te komen. Belangrijke bronnen voor de Arbeidsrekeningen zijn de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en de Statistiek Verloonde dagen en Loonsommen van het CBS. Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de uitkomsten uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen en de loonsommen van werknemers, op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De hier gepubliceerde gegevens over banen, arbeidsvolume en loonkosten hebben uitsluitend betrekking op werknemers.

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten in loondienst. Als werknemer worden alle ingezet en niet-ingezet personen beschouwd, die in dienstbetrekking werkzaam zijn (inbegrepen directeuren van NV's en BV's; hun salarissen zijn ook in de loonkosten begrepen).

Een *baan* is een arbeidsplaats die bezet wordt door een werknemer. Met het aantal banen wordt bedoeld het gemiddelde aantal banen in een kwartaal (of in een jaar). Omdat één persoon meerdere banen kan hebben is het aantal banen gelijk of groter dan het aantal werknemers.

Het opgetelde aantal arbeidsuren van alle werknemers (in een kwartaal) wordt het *arbeidsvolume* genoemd. Het arbeidsvolume wordt hier uitgedrukt in arbeidsjaren: dat wordt berekend door alle (voltijd-, deeltijd- en flexibele) banen in een jaar om te rekenen naar voltijdbanen of voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur, die bij die baan behoort, te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur die bij een voltijdbaan (in de bedrijfstak) behoort. Zo leveren twee halve banen samen één arbeidsjaar op.

De *loonkosten* geven de kosten van de werkgever weer die direct samenhangen met het inzetten van werknemers in het productieproces. Het begrip loonkosten bestaat uit de volgende elementen: lonen en salarissen (inclusief de ingehouden loonbelasting en sociale premies), bijzondere beloningen (zoals vakantietoeslag), loon in natura, onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals kosten woon-werkverkeer) en sociale premies ten laste van de werkgever (betalingen en afdrachten in het kader van de wettelijke en contractuele sociale zekerheid).

De gegevens worden niet voor seizoenen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van dezelfde kwartalen gepubliceerd.

Wat betreft de gegevens over arbeidsvolume en loonkosten sluiten de Arbeidsrekeningen en de Nationale rekeningen op elkaar aan. Het begrip 'loonkosten' in de Arbeidsrekeningen komt overeen met het begrip 'beloning van werknemers' in de Nationale rekeningen - 'beloning' heeft daar betrekking op de vergoeding voor geleverde arbeid.

Relatie tussen de P-serie bedrijfstakindeling van Nationale rekeningen en SBI 1993

Nationale rekeningen, P-serie	Sbi-code
Landbouw en visserij	01-05
Delfstoffenwinning	10-14
Industrie	15-37
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41
Bouwnijverheid	45
Handel, horeca en reparatie	50-52, 55
Vervoer en communicatie	60-64
Financiële en zakelijke dienstverlening	65-74
Overheid (exclusief overig onderwijs)	75, 80 (exclusief sbi 804)
Zorg en dienstverlening (inclusief overig onderwijs)	85, 90-95 (inclusief sbi 804)

Cao-lonen

(tabel 2.4.1-2.4.3)

Uit de statistiek Indexcijfers van cao-lonen komen elke maand cijfers beschikbaar over de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling. Deze cijfers hebben betrekking op de loon- en arbeidsduurgegevens zoals die staan vermeld in collectieve arbeidsovereenkomsten en andere collectieve loonregelingen (cao's). Bij dit onderzoek worden geen enquêteformulieren aan bedrijven en instellingen verstuurd, maar wordt gebruik gemaakt van de in cao's opgenomen gegevens.

Hieronder volgt een beknopte toelichting op deze cijfers. Een meer uitgebreide beschrijving kunt u vinden in het *Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 1993, no. 3* en in de publicatie *Arbeid en lonen van werknemers 1993 (CBS 1994)*. Praktische informatie over het gebruik van indexcijfers voor leveringscontracten met een lange doorlooptijd is opgenomen in de brochure *Prijsindexering in leveringscontracten (CBS 1996)*.

Begrippen

De statistiek biedt indexcijfers over de ontwikkeling van:

- de cao-lonen;
- de contractuele loonkosten;
- de contractuele arbeidsduur.

Met de *indexcijfers van de cao-lonen* wordt de ontwikkeling van de bruto lonen weergegeven waarop werknemers bij een normale arbeidsduur onvoorwaardelijk recht hebben. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar cao-lonen inclusief bijzondere beloningen en cao-lonen exclusief bijzondere beloningen, en tussen cao-lonen per uur en cao-lonen per maand. Het cao-loon inclusief bijzondere beloningen omvat de volgende elementen:

- het loon voor normale arbeidstijd;
- alle bindend voorgeschreven, regelmatig betaalde toeslagen;
- alle bindend voorgeschreven bijzondere (niet maandelijks) beloningen, zoals de vakantietoeslag of de eindejaarsuitkering.

Uitgesloten zijn dus toeslagen die in de cao's voorwaardelijk zijn gesteld, zoals een leeftijdstoelag of een toeslag voor ploegen-dienst, en individuele loonstijgingen.

De brutering van de overhevelingstoelag (vanaf januari 2001) is zodanig in de indexcijfers verwerkt, dat de brutering niet leidt tot loonmutaties, voorzover niet van de wettelijke bruteringsregeling (verhoging van het loon met 1,9 procent met een maximum van 791,85 euro per jaar) is afgeweken.

De *indexcijfers van de contractuele loonkosten* geven de ontwikkeling weer van de loonkosten voor werkgevers. Hiertoe wordt het bovenvermelde cao-loon inclusief bijzondere beloningen uitgebreid met:

- alle wettelijk voorgeschreven sociale lasten (premies voor WAO, WW, wachtgeld en ZFW, uitgezonderd premie ZW) en (t/m 2000) de overhevelingstoeslag,
- alle contractueel aangegane, bindend voorgeschreven sociale lasten (premies voor VUT, (pre)pensioen, bovenwettelijke verzekering voor arbeidsongeschiktheid e.d. en sociale en bedrijfstakingfondsen).

De *indexcijfers van de contractuele arbeidsduur* geven de ontwikkeling weer van de in cao's overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers. Deze contractuele arbeidsduur is te beschouwen als het maximaal aantal te werken uren per jaar. Dit wordt berekend door de normale arbeidsduur (zoals vermeld in de cao) te verminderen met het aantal officiële feestdagen (vastgesteld op zes dagen per jaar), het aantal onvoorwaardelijke vakantiedagen en eventuele arbeidsduurverkorting. Met voorwaardelijke arbeidsduurverkorting, bijvoorbeeld vanwege leeftijd of ploegendienst, wordt geen rekening gehouden.

Populatie

Het onderzoek omvat cao's van bedrijven en instellingen uit alle bedrijfstakken en grootklassen, behalve:

- particuliere huishoudens met personeel in loondienst (Sbi-code 95);
- ambassades, consulaten en internationale gemeenschapsorganen (Sbi-code 99).

Buiten beschouwing blijft de loon- en arbeidsduurontwikkeling van:

- werknemers die geen voltijd baan hebben;
- werknemers die niet onder een cao vallen.

Per cao gemeten loon- en arbeidsduurontwikkelingen worden samengevoegd en gewogen met behulp van loonsommen waarin ook werknemers die geen voltijd baan hebben én werknemers die niet onder een cao vallen zijn meegenomen. Er wordt dus verondersteld dat de cao-loonmutaties ook betrekking hebben op werknemers die in deeltijd werken of die niet onder de werkingssfeer van een cao vallen. In 1990, het basisjaar van de huidige reeks indexcijfers, hadden twee van de drie werknemers een voltijd baan en viel ongeveer driekwart van alle werknemers onder de werkingssfeer van een cao.

Beschikbare cijfers

De indexcijfers zijn in een aantal varianten beschikbaar:

- cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per maand exclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen;
- contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen;
- jaarlijkse contractuele arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers.

De indexcijfers van de cao-lonen per maand ontwikkelen zich onafhankelijk van wijzigingen in de arbeidsduur (normale arbeidsduur, verlofdagen en arbeidsduurverkorting). Deze wijzigingen zijn wel van invloed op de indexcijfers van de cao-lonen per uur, de contractuele loonkosten per uur en natuurlijk de jaarlijkse contractuele arbeidsduur.

Een uitsplitsing van de indexcijfers van de cao-lonen is beschikbaar naar categorie werknemers (jeugd en volwassenen), cao-sector (particuliere bedrijven, overheid en gesubsidieerde sector) en economische activiteit (bedrijfssector, bedrijfstak en -klasse). De indexcijfers van de contractuele loonkosten zijn beschikbaar naar economische activiteit en die van de contractuele arbeidsduur naar cao-sector en economische activiteit.

In de indexcijfers zijn regelingen verwerkt die op het moment van samenstellen van de cijfers bekend waren. Daarna kunnen de gegevens nog wijzigen als cao's met terugwerkende kracht worden

afgesloten. De eerst gepubliceerde indexcijfers zijn daarom vaak lager dan de later gepubliceerde voorlopige en definitieve indexcijfers. De gegevens van een kalenderjaar worden definitief vastgesteld, als alle cao's zijn afgesloten, maar uiterlijk in de maand mei van het daarop volgende jaar.

Voor een correct gebruik dienen indexcijfers van eenzelfde status te worden gehanteerd. Dit betekent dus dat eerst gepubliceerde cijfers vergeleken moeten worden met eerst gepubliceerde, voorlopige met voorlopige en definitieve met definitieve cijfers.

Methode

Om een goed beeld van de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling te krijgen, is het niet nodig alle cao's waar te nemen. Enkele uitzonderingen daargelaten worden alleen cao's waargenomen die voor minstens 500 werknemers gelden én loontabellen bevatten. Van deze cao's worden niet alle loon- en arbeidsduurgegevens verwerkt, maar enkele representatieve meetpunten (zwaartepunten): ruim 8100 voor de reeks 1990=100. De veranderingen per meetpunt worden in een aantal stappen samengevoegd tot te publiceren uitkomsten.

Eenmaal per tien jaar wordt het aantal meetpunten vastgesteld. De keuze van de meetpunten is gebaseerd op de verdeling van de werknemers over de loonschalen in het basisjaar. Informatie over deze verdeling wordt via een eenmalig onderzoek verkregen. Daarbij wordt ook het gewicht (loonsommen) van de meetpunten per cao vastgesteld. Deze gewichten blijven constant totdat het basisjaar wordt aangepast. Door het constant houden van deze gewichten hebben veranderingen in de samenstelling van de werknemerspopulatie per cao (zoals de leeftijdsopbouw) geen invloed op de indexcijfers. De gewichten per bedrijfsklasse en cao-sector worden wel ieder jaar aangepast. Hierdoor zijn verschuivingen in de aantallen werknemers naar bedrijfsklasse en cao-sector wel van invloed op de indexcijfers.

Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993)

Voor de indeling van bedrijven naar economische activiteit wordt de Standaard bedrijfsindeling van 1993 (SBI 1993) gebruikt. Dit is een CBS-indeling waarbij de economische activiteit van een bedrijf of instelling gekenmerkt wordt door het voortgebrachte product, de in het productieproces gebruikte grondstoffen en hulpdiensten, en de aard van het productieproces. De SBI heeft een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau is een indeling in vier bedrijfssectoren. Deze bedrijfssectoren zijn onderverdeeld in zestien bedrijfstakken, die op hun beurt weer gesplitst zijn in bedrijfstakken en bedrijfstakgroepen. De cijfercodes die voor de indeling worden gebruikt vormen niet altijd een aaneensluitende reeks. Het ontbreken van bepaalde codes betekent dus niet automatisch dat deze groepen in de statistiek ontbreken. In de tabellen worden de uitkomsten gedetailleerd naar de vier bedrijfssectoren, alle waargenomen bedrijfstakken met uitzondering van de bedrijfstak delfstofwinning, en een selectie van de belangrijkste bedrijfstakken.

Consumentenprijsindex

(tabel 2.6.1–2.6.2)

De consumentenprijsindex (CPI) meet de gemiddelde prijsverandering van de aankopen die huishoudens doen om in hun levensonderhoud te voorzien. Naast de dagelijkse boodschappen gaat het om zaken als woninghuur, energie en duurzame goederen (auto's e.d.). De CPI houdt ook rekening met de prijs van overheidsdiensten en met consumptiegebonden belastingen, zoals onroerende-zaakbelasting en motorrijtuigenbelasting. Daarentegen blijven verzekerde ziektekosten buiten beschouwing.

De prijzen worden verspreid over het hele land gemeten. Dat gebeurt voor een deel door enquêtrices, die de winkels bezoeken.

Daarnaast vindt er schriftelijke en telefonische enquêtering plaats. In de meeste gevallen wordt de prijs eens per maand waargenomen. Producten die in een maand sterk fluctueren, zoals verse groenten en vers fruit, vereisen een meer frequente meting. Bij andere onderdelen van de CPI, bijvoorbeeld bij woninghuur, kan juist worden volstaan met een lagere frequentie.

Voor drie bevolkingsgroepen wordt maandelijks een consumentenprijsindex berekend:

- alle particuliere huishoudens in Nederland;
- werknemers met een laag inkomen, d.w.z. in het basisjaar 1995 een bruto gezinsinkomen van minder dan 40 477 euro (mediaan van de inkomensverdeling);
- werknemers met een hoog inkomen, d.w.z. in 1995 een bruto gezinsinkomen van meer dan 40 477 euro.

Voor deze groepen wordt bovendien een afgeleide CPI samengesteld. Deze is berekend als de gewone CPI exclusief het effect van tariefsveranderingen van de indirecte belastingen (BTW en accijnzen) en de consumptiegebonden belastingen.

Geharmoniseerde Consumentenprijsindex

Het CBS stelt sinds maart 1997, naast de nationale consumentenprijsindex, ten behoeve van de Europese Unie (EU) ook de geharmoniseerde consumentenprijsindex van Nederland samen. De geharmoniseerde index dient voor vergelijkingen binnen de Europese Unie, maar is minder geschikt om de nationale inflatie weer te geven.

De consumentenprijsindex voor de monetaire unie (EURO-12, CPIMU) geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, ofwel de Eurozone. Tot december 2000 waren dat 11 lidstaten. Vanaf januari 2001 heeft de CPIMU betrekking op de Eurozone inclusief het nieuw toegetreden Griekenland.

De EU-15 geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer van de 15 lidstaten van de Europese Unie.

Geharmoniseerde index versus nationale consumentenprijsindex

Het belangrijkste verschil tussen de geharmoniseerde index en de nationale consumentenprijsindex betreft de consumptiepakketten waarop zij betrekking hebben. Wonen in een eigen huis (huurwaarde), consumptiegebonden belastingen (onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting e.d.) en contributies aan sportverenigingen, maatschappelijke organisaties e.d. worden bijvoorbeeld wel meegenomen in de nationale index, maar niet in de geharmoniseerde. Anderzijds is bij de geharmoniseerde index een groter deel van de kosten van de gezondheidszorg inbegrepen dan in de nationale index.

Een ander verschil tussen beide indices is dat in de nationale index de prijsstijgingen van de particuliere consumptie van Nederlanders in het buitenland wordt meegenomen. Daarentegen weegt in de geharmoniseerde index de particuliere consumptie van buitenlanders in Nederland mee.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2000

Met ingang van januari 2000 is de dekking van de geharmoniseerde index uitgebreid. Daarbij is zowel het inbegrepen pakket goederen en diensten uitgebreid als de bevolking waarop de index betrekking heeft.

De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Afvalstoffenheffing en rioolrecht,
- Een deel van de gezondheidszorg. Inbegrepen waren al een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven. Daaraan zijn toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar zijn vergoed. Niet inbegrepen zijn echter ziekenhuisdiensten. Ook is niet inbegrepen de medische

consumptie van personen welke onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn, en welke door het ziekenfonds wordt betaald.

- Collegegelden en lesgelden,
- Eigen bijdragen aan de kinderopvang in crèches en dergelijke,
- Diensten van de ziektekostenverzekeraars,
- Schadeverzekeringen, maar geen levensverzekeringen.

De geharmoniseerde consumentenprijsindex heeft tot december betrekking gehad op de consumptie van Nederlandse ingezetenen binnen Nederland. Uitgesloten was de consumptie van bewoners van institutionele huishoudens. Ook consumptie in het buitenland is in de berekening uitgesloten. De dekking van de geharmoniseerde index is op twee punten uitgebreid:

- De consumptieve uitgaven van niet-ingezetenen, welke binnen Nederland worden gedaan, worden meegenomen. Bijvoorbeeld uitgaven van buitenlandse toeristen in Nederlandse hotels.
- De consumptieve uitgaven van bewoners van instellingen en tehuizen. Het gaat hierbij niet om de kosten van bijvoorbeeld de zorg die een bejaardentehuis aan de bewoners biedt, maar om de persoonlijke uitgaven voor goederen en diensten die niet door het tehuis worden verstrekt.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2001

Per januari 2001 wordt de dekking van de geharmoniseerde index weer verder uitgebreid. De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Een deel van de gezondheidszorg, namelijk ziekenhuisdiensten. Een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven in verband met ziekte was al vanaf de start van de geharmoniseerde index daarbij inbegrepen. In januari 2000 zijn daar aan toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar worden vergoed. Niet inbegrepen waren echter ziekenhuisdiensten. Deze zijn nu toegevoegd. De medische consumptie van mensen die onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn en welke door het ziekenfonds wordt betaald, is niet inbegrepen in de geharmoniseerde index.
- Sociale bescherming. Hieronder worden verstaan allerlei soorten zorg voor ouderen, gehandicapten, kinderen en andere groepen. Meer concreet omvat het de eigen bijdragen die deze groepen betalen voor het verkrijgen van deze zorg, zoals ouderbijdragen voor kinderopvang, eigen bijdragen in de thuiszorg, en ook de eigen bijdragen die worden betaald door bewoners van verzorgingshuizen, verpleeghuizen en andere intramurale zorg.

Consumentenvertrouwen

Consumenten Conjunctuur Onderzoek (CCO), mei 2002

(tabel 2.7.1–2.7.3)

In opdracht van de Europese Commissie houdt het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds 1972 regelmatig conjunctuurenquêtes onder consumenten. Hoofddoel van deze enquêtes is het verschaffen van actuele informatie over consumentenvertrouwen en consumentenverwachtingen met betrekking tot de algemene economische ontwikkeling en de financiële situatie van het eigen huishouden. Vanaf april 1986 vinden deze conjunctuurenquêtes maandelijks plaats.

De steekproef in mei 2002 omvatte 1 488 telefoonnummers, waarbij 961 maal respons is verkregen. De totale non-respons bedroeg in mei 35 procent

De indicator van het *consumentenvertrouwen* geeft aan in hoeverre dat consumenten vinden dat het economisch gezien beter of slechter gaat en wordt bepaald op basis van de mening van de consument over het algemene economische klimaat en over de eigen financiële situatie. Maandelijks worden hierover in het CCO

vijf vragen gesteld aan ongeveer duizend personen. Daarnaast bevat het CCO onder andere vragen over de verwachtingen voor de werkloosheid, de inflatie en over het spaargedrag en aankoopplannen van huishoudens.

De ondervraagden kunnen vinden dat het beter gaat (de 'optimisten'), dat het slechter gaat (de 'pessimisten') of dat de situatie gelijk blijft. Als er evenveel optimistische als pessimistische consumenten zijn, heeft het consumentenvertrouwen de waarde nul. Een waarde van tien betekent dat de optimisten een meerderheid van tien procent hebben ten opzichte van de pessimisten.

Twee van de vragen gaan over de economische situatie in het algemeen. Het CBS berekent uit de antwoorden hierop de indicator van het economisch klimaat. De overige drie vragen gaan over de financiële situatie van het eigen huishouden. Daaronder is ook de vraag of de tijd gunstig is voor aankopen van duurzame goederen. De antwoorden op deze drie vragen worden samengevat in de indicator van de koopbereidheid.

Het CBS berekent ook tijdreeksen van het consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid na verwijdering van seizoeninvloeden. De berekening van de seizoeninvloeden wordt eenmaal per jaar geactualiseerd. Dat is in januari 2002 gebeurd op basis van de cijfers tot en met december 2001. Daardoor zijn de seizoengecorrigeerde cijfers vanaf 1996 tot en met 2001 bijgesteld, en zijn geringe afwijkingen met eerder gepubliceerde uitkomsten mogelijk.

Economische activiteit

De verzameling van werkzaamheden, gericht op de productie van goederen en diensten. Het gaat hierbij niet alleen om activiteiten van het bedrijfsleven, maar ook om activiteiten van niet op winst gerichte instellingen en de overheid. Zie ook *Standaard bedrijfsindeling*.

Geregistreerde werkloosheid

(tabel 2.3.1–2.3.4)

Het CBS stelt sinds 1988 gegevens samen over de geregistreerde werkloosheid. De toegepaste methode staat beschreven in het artikel 'Hoe telt het CBS het aantal geregistreerde werklozen'. Dit artikel is opgenomen in de CBS-publicatie *Enquête beroepsbevolking 1994*. In dezelfde publicatie is ook het artikel 'Tijdreeksen geregistreerde werkloosheid en beroepsbevolking' opgenomen. Voor de jaren 1970–1994 vindt men hierin tijdreeksen van de werkzame en werkloze beroepsbevolking en van de geregistreerde werkloosheid.

Geregistreerde werklozen zijn mensen die bij 'Centra voor werk en inkomen (CWI)'; staan ingeschreven, direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens twaalf uur per week en geen werk hebben of werk van minder dan twaalf uur per week. De cijfers over de geregistreerde werkloosheid zijn gebaseerd op de registratie van de CWI en de Enquête beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Voor de EBB wordt jaarlijks één op de honderd inwoners van Nederland geïnterviewd. De geregistreerde werkloosheidscijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op een steekproefonderzoek. Alleen uit grote veranderingen of uit veranderingen die zich gedurende een langere periode aftekenen mogen conclusies worden getrokken over de tendens van de werkloosheid.

Standaard bedrijfsindeling (SBI)

De indeling van bedrijven en instellingen naar hun economische activiteit. De indeling is overeenkomstig de Standaard bedrijfsindeling 1993. De SBI 1993 kent bedrijfstakken, die zijn onderverdeeld in bedrijfsklassen.

Zie ook *economische activiteit*.

Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet (WW)

(tabel 2.8.3)

In tabel 2.8.3 wordt informatie gegeven over het aantal uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet. Het betreft de uitkeringen die aan het eind van de desbetreffende maanden niet waren beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie van een persoon voor de intrede van de volledige of gedeeltelijke werkloosheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om enkele duizendtallen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabel geeft dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal werkloosheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Achtergrondvariabelen

De *leeftijd* in de tabel is de leeftijd aan het eind van het desbetreffende maand.

De *duur van de uitkering* geeft het aantal maanden of het aantal jaren weer dat is verstreken tussen de datum waarop het recht op een uitkering is aangevangen en de laatste dag van de maand.

Uitkeringen krachtens de Arbeidsongeschiktheidsregelingen

(tabel 2.8.4)

In tabel 2.8.4 wordt informatie gegeven over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Deze regelingen zijn van kracht sedert de invoering op 1 januari 1998 van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (PEMBA). Met de invoering van de Wet PEMBA is de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) ingetrokken. Personen die een AAW-uitkering ontvingen, hebben vanaf 1 januari 1998 recht op een uitkering krachtens de WAZ of Wajong. De WAO is van toepassing geworden op het overheidsperoneel. Tot 1998 had het overheidsperoneel recht op een aan de AAW gerelateerde uitkering. Bovendien kon men onder bepaalde voorwaarde aanspraak maken op een bovenwettelijke (aanvullende) uitkering.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intrede van de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om meer dan tienduizend uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabellen geven dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Nuluitkeringen

De gepubliceerde aantallen zijn inclusief nuluitkeringen. Nuluitkeringen zijn uitkeringen die niet tot uitbetaling komen door korting op de uitkering, sanctie of schorsing.

Korting op de uitkering leidend tot een nuluitkering wordt veroorzaakt doordat men voldoende inkomsten uit arbeid of een andere sociale zekerheidsuitkering heeft. Een sanctie kan worden opgelegd omdat men niet voldoet aan de voorschriften op grond waarvan voortzetting van de uitkering afhankelijk is. Een dergelijke sanctie wordt opgelegd in het kader van de Wet Boeten, Maatregelen en Terug- en invordering sociale zekerheid (wet BMT). Een uitkering kan worden geschorst op opgeschort als de uitvoeringinstelling sociale zekerheid aanwijzingen heeft dat aan het recht op een uitkering kan worden getwijfeld.

Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet (ABW)

(tabel 2.8.5)

In tabel 2.8.5 wordt informatie gegeven over het aantal huishoudens met een uitkering krachtens de Algemene bijstandswet (ABW). De uitkomsten over de ABW hebben betrekking op thuiswonenden jonger dan 65 jaar met een periodieke algemene bijstandsuitkering. Dit is een uitkering om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien. In september 2001 is het aantal bijstandsuitkeringen gedaald tot circa 323 duizend.

De resultaten van de ABW worden samengesteld op basis van waarneming van gegevens bij alle gemeenten. Deze gegevens worden vanaf 1996 maandelijks aan het CBS verstrekt.

De in deze tabellen gepubliceerde cijfers bevatten een correctie voor administratieve vertraging van drie maanden. Dat is nodig omdat uit onderzoek is gebleken dat een aanzienlijk deel van de instroom in de bijstand pas na enige tijd in de bijstandsadministratie wordt opgenomen. Het gevolg is dat pas na enkele maanden met voldoende volledigheid over een bepaalde verslagmaand gepubliceerd kan worden.

Uitkeringen worden toegekend aan huishoudens, waarbij één persoon als aanvrager wordt aangemerkt. Bij (echt)paren is dat in veel gevallen een man. Dit betekent dat de persoonskenmerken zoals in de tabel opgenomen, in de meeste gevallen betrekking hebben op mannelijke aanvragers. Gegevens over de overige leden van het huishouden, meestal dus vrouwen en jongeren (kinderen) komen niet tot uitdrukking in de tabellen.

Vacatures

(tabel 2.2.1–2.2.3)

De tabellen 2.2.1–2.2.3 hebben zowel betrekking op vacatures bij particuliere bedrijven, als bij de overheid. De vacatures van de volgende groepen ontbreken:

- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- beroepsmilitairen;
- WSW-werknemers;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Onder een vacature wordt verstaan een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Tot de vacatures worden ook gerekend:

- vacatures waarvoor zich reeds sollicitanten hebben gemeld (ook wanneer al gesprekken worden gevoerd met deze sollicitanten);
- vacatures waarvoor de sollicitatieprocedure zoveel tijd zal kosten dat de feitelijke indienstreding niet op korte termijn valt te verwachten;

- vacatures waarvoor uitzendkrachten of ander tijdelijk personeel wordt gezocht;
- open plaatsen voor leerlingen en personen in opleiding, mits het daarbij gaat om een arbeidsovereenkomst (dus geen onbetaalde stageplaatsen).

Bij de ontstane en vervulde vacatures worden ook gerekend de vacatures die in het verslagkwartaal zowel ontstaan als inmiddels weer vervuld zijn.

Als bij reorganisaties of afslankingen een open plaats alleen mag worden bezet door medewerkers waarvan de arbeidsplaatses verdwijnt, mag de open plaats niet als vacature meegeteld worden.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 (SBI 1993) van het CBS.

Vakverenigingen

(tabel 2.9)

De gegevens in tabel 2.9 zijn afkomstig van de vakcentrales FNV, CNV en Vakcentrale MHP. Deze gegevens worden éénmaal per kwartaal door het CBS gepubliceerd. Gegevens betreffende de ledentallen van vakverenigingen en overkoepelende organisaties die aangesloten zijn bij één van de drie vakcentrales zijn in Statline te vinden.

Daarnaast beschikt het CBS over gegevens over alle vakverenigingen, met een detaillering naar kenmerken van het ledenbestand, en over de organisatiegraad in Nederland. Deze gegevens zijn gebaseerd op de tweejaarlijkse structurenquête van de Statistiek van de vakbeweging en op gegevens uit de Enquête beroepsbevolking. Over de structuurgegevens van het verslagjaar 2001 is een artikel gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 2001.

Gedetailleerde informatie over deze structuurgegevens is in Statline te vinden. De gegevens over vakbondsleden afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking zijn voor de jaren 1992–1999 gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van oktober 2000.

Ziekteverzuim

(tabel 2.8.1–2.8.2)

De tabellen 2.8.1 en 2.8.2 hebben betrekking op het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het CBS publiceert ook gegevens over het ziekteverzuim bij de overheid in de publicatie 'Ziekteverzuim binnen de overheid'.

Met ingang van het vierde kwartaal van 1995 verricht het CBS ieder kwartaal onderzoek naar het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het onderzoek wordt gehouden in de vorm van een enquête bij bijna 17 duizend bedrijven en instellingen. Het kwartaalonderzoek is in de plaats gekomen van de jaaronderzoeken naar ziekteverzuim die het CBS over de jaren 1993 tot en met 1995 heeft gehouden.

Het onderzoek heeft betrekking op alle bedrijven en instellingen in Nederland met uitzondering van:

- overheidsinstellingen;
- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Op het enquête-formulier worden vier vragen gesteld. Er wordt gevraagd naar de ziekteverzuimpercentages in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof in het kwartaal, naar de volledigheid van de registratie en, vanaf het vierde kwartaal van 1996, de verzekeringsvorm.

Met de vraag naar de volledigheid van de registratie wordt getracht vast te stellen of opgegeven verzuimpercentages berekend zijn op basis van alle verzuimgevallen. Geeft een bedrijf aan dat niet al het verzuim geregistreerd wordt, dan wordt de opgave van dit bedrijf bij het samenstellen van de uitkomsten buiten beschouwing gelaten. Bij de vraag naar de verzekeringsvorm moet worden aangegeven hoe het bedrijf het recht op loondoorbetaling bij ziekte heeft geregeld:

- volledig eigen-risicodragers;
- loondoorbetaling gedeeltelijk herverzekerd (zogenaamde 'stop-lossverzekering');
- loondoorbetaling volledig herverzekerd (eventueel met een eigen risico in wachtdagen/ weken/ maanden).

Het percentage ziekteverzuim is in de toelichting bij het enquête-formulier als volgt omschreven:

'Het ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal. Niet meegeteld moet worden het verzuim na een jaar ziekte.'

Bedrijven mogen het percentage ziekteverzuim zowel berekenen op basis van kalenderdagen als op basis van werkdagen.

Waarnemingsfouten zijn zo goed mogelijk gecorrigeerd in het controle-correctie proces. Het risico van waarnemingsfouten is het grootst bij bedrijven met 1 tot 10 werknemers. Het effect van waarnemingsfouten op het verzuimpercentage voor het totaal is overigens betrekkelijk gering omdat relatief weinig mensen werkzaam zijn bij deze kleine bedrijven.

Meer informatie over het Kwartaalonderzoek ziekteverzuim is opgenomen in het artikel 'Kwartaalonderzoek ziekteverzuim; methode en eerste uitkomsten'. Dit artikel is verschenen in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 1996.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 van het CBS.

Nu en eerder verschenen

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Actieven				
<i>Zie: inkomsten</i>				
Allochtonen				
<i>Zie: etniciteit</i>				
Arbeidsdeelname				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	37
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	38
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen en arbeidsvolume	EWL	tabel	2002/1	47
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29–31
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?		artikel	2001/7	20–24
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10–12
Allochtonen op de arbeidsmarkt (Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	artikel	2000/12	21–24
Aantal vacatures onverminderd hoog	EBB	tabellen	2000/12	29–36
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	VAC	persbericht	2000/10	18–20
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	SOZ	artikel	2000/10	21–27
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een bijstandsuitkering in 1997	DRV	artikel	2000/11	28–31
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SOC	artikel	1999/12	20–32
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SSB	artikel	1999/9	22–29
Gesubsidieerde arbeid in de EBB 1997	SEP	artikel	1999/6	21–23
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>	EBB	artikel	1998/8	21–26
Arbeidsduur				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	37
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	38
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen en arbeidsvolume	EWL	tabel	2002/1	47
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30–43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41–94
Loon naar opleidingsniveau en beroep: het Loonstructuuronderzoek 1997	EWL	tabellen	2000/11	43–51
Banen, uurloon, jaarloon, minimumloon, 1997, 1998	EWL	tabellen	2000/9	25–26
Uitkomsten over banen van werknemers bij bedrijven en instellingen, lonen en arbeidsduur	EWL	tabel	2000/5	27
Ruim een half miljoen overwerkers	JWL	artikel	1997/7	21–24
Arbeidsjaren				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	37
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	38
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12

Trefwoord	Bron tabellen	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/4	AR	artikel	2000/12	19–20
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21–24
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/3	AR	artikel	2000/9	25–26
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt	AR	artikel	2000/6	19–20
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21–23
<i>Zie ook: werkgelegenheid</i>				
Arbeidskosten				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/6	44–45
Loonkosten per arbeidsjaar/loonkosten naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	46
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Cao-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12–19
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12–13
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23–28
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43–45
Arbeidsongeschiktheid				
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/6	52–54
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13–17
Bedrijfsongevallen	EBB	artikel	2002/2	15–19
Uitkeringen WAO, Wajong, WAZ	SZ	tabel	2001/11	38–40
Arbeidsongeschiktheid autochtonen en allochtonen	SOZ	persbericht	2000/12	17–18
Vergelijkingsonderzoek arbeidsongeschiktheidsuitkeringen 1995	EBB	artikel	1998/1	25–42
<i>Zie ook: inkomsten sociale zekerheid</i>				
Arbeidsvolumina				
<i>Zie: arbeidsjaren</i>				
Banen				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	37
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	38
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30–43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41–94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43–51
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/3	AR	artikel	2000/9	25–26
Banen van werknemers naar regeling van de werktijden en overwerk, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	27
Banen van werknemers: het aandeel van diverse groepen werknemers, 31 december, 1997	EWL	tabel	2000/5	28
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32–40
Banen, uurloon, jaarloon, minimumloon, 1997, 1998	EWL	tabel	2000/3	44–97
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22–29
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21–23
Elektronische dataverzameling van arbeid- en loongegevens	EWL	artikel	1998/11	25–28
<i>Zie ook: werkgelegenheid werknemers</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Bedrijfsopleidingen				
Steeds meer bedrijven leiden hun werknemers op	Bopl	artikel	2001/12	21– 29
Meer werknemers volgen bedrijfsopleidingen	Bopl	persbericht	2001/6	17– 18
Bedrijfstak en -klasse				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Beroep				
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Werkbelasting, een top-10 van de zwaarste beroepen	EBB	artikel	2000/9	27– 29
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Stromen op de arbeidsmarkt werkzame beroepsbevolking	EBB	artikel	1996/12	24– 30
Arbeidsdeelname en plaats in het huishouden: uitkomsten 1981–1995	EBB	artikel	1996/11	29– 45
Tillen op het werk	EBB	artikel	1996/1	12– 15
Beroepsbevolking				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20– 25
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/4	41
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Bedrijfsongevallen	EBB	artikel	2002/2	15– 19
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44– 45
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Bij een arbeidsbureau ingeschrevenen	EBB	tabel	2001/8	28
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?	EBB	artikel	2001/7	20– 24
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Werkbelasting, een top-10 van de zwaarste beroepen	EBB	artikel	2000/9	27– 29
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
Bevolking en beroepsbevolking van 15–64 jaar	EBB	tabel	1999/11	25– 27
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Gesubsidieerde arbeid in de EBB 1997	EBB	artikel	1998/8	21– 26
Ouderschapsverlof	EBB	artikel	1998/5	31– 33
Werknemers met een tijdelijk contract van een jaar of langer	EBB	artikel	1997/11	22– 23
Kwartaalcijfers van de beroepsbevolking	EBB	artikel	1997/11	28– 30
Telt het CBS te weinig laag opgeleiden	EBB	artikel	1997/10	18– 21
Ziekteverzuim: uitkomsten van de EBB	EBB	artikel	1997/4	25– 33
Bestedingen				
Aankopen van huishoudens naar distributiekanaal, 1999	BO	tabel	2001/6	71– 72
Bestedingspatronen huishoudens, 1999	BO	tabel	2001/5	42– 44
Aankopen van huishoudens naar distributiekanaal, 1998	BO	tabel	2000/8	82– 83
Aankopen huishoudens, 1997	BO	tabel	2000/6	39– 40
Bestedingspatronen huishoudens, 1998	BO	tabel	2000/6	42
Bestedingen van huishoudens	BO	tabel	2000/6	43– 44
Bestedingen van huishoudens, 1997	BO	tabel	1999/12	53– 55
Bestedingspatronen van huishoudens naar verschillende kenmerken, 1997	BO	tabellen	1999/12	53– 56
Bestedingspatronen van huishoudens naar verschillende kenmerken, 1997	BO	tabellen	1999/12	53– 56
<i>Zie ook: consumptie</i>				
Bevolking				
Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20– 25
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?		artikel	2001/7	20– 24

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000 (Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	SOZ	artikel	2000/10	21– 27
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	DRV	artikel	2000/11	28– 31
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Werknemers met een tijdelijk contract van een jaar of langer	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Kwartaalcijfers van de beroepsbevolking	EBB	artikel	1997/11	22– 23
Arbeidsdeelname en plaats in het huishouden: uitkomsten 1981–1995	EBB	artikel	1997/11	28– 30
EBB	artikel	1996/11	29– 45	
Bijstand				
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/6	52– 54
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Beweging in de bijstand vooral bij jongeren	SZ	webmag	2002/5	10
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Personeel met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Uitkeringen WW, AO en Abw medio 2001	SZ	tabel	2002/1	61– 63
Daling bijstand en WW vlak af	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Uitkeringen Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/11	35– 36
Niet-westerse allochtonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZW	persbericht	2001/9	18– 20
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
Uitkeringen krachtens Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/6	58– 59
Minder uitkeringen voor bijstand en WW, meer voor arbeidsongeschiktheid	SZ	persbericht	2001/5	13– 15
Aantal bijstandsontvangers daalt nog steeds	EBB	persbericht	2001/3	7– 9
Huish. met Abw/IOAW/IOAZ-uitkering	SOZ	tabel	2001/3	39– 40
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
ABW	SOZ	tabel	2000/9	45– 46
Personeel met een bijstandsuitkering in 1998	SOZ	artikel	2000/8	17– 44
Personeel <65 jaar met bijstands-, ioaw-, ioaz-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	31
Thuiswonenden, <65 jr. met bijstandsuitkering	SOZ	tabel	2000/6	32
ABW	SOZ	tabel	2000/3	107
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een bijstandsuitkering in 1997	SOC	artikel	1999/12	20– 32
Daling bijstand zet door	SOZ	persbericht	1999/10	16
Bijstandsafankelijkheid van autochtonen en allochtonen	SOZ	artikel	1999/10	18– 20
Langdurig in de bijstand	SSZ	artikel	1998/5	34– 38
<i>Zie ook: inkomen</i>				
<i>sociale zekerheid</i>				
CAO-lonen				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/6	44– 45
CAO-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12– 19
Spaarloon voor bijna de helft van de werknemers	EWL	webmag	2002/3	10– 11
Incidentele loonontwikkeling in componenten, 1999/2000	EWL	artikel	2002/3	31– 37
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Nieuwe afbakening van de cao-sectoren particuliere bedrijven, gesubsidieerde sector en overheid; uitkomsten over werkgelegenheid en loon 1995–1998	CAO	artikel	2000/8	49– 65
Conjunctuuronderzoek				
<i>Zie: consumentenvertrouwen</i>				
Consumentenprijsindex				
Inflatie in april gelijk gebleven	CPI	berichten	2002/6	7– 8
Inflatie voelt hoger	CPI	webmag	2002/6	11
Consumentenprijsindexcijfers	CPI	tabel	2002/6	47
Inflatie in maart verder gedaald	CPI	berichten	2002/5	7– 8
Inflatie in februari verder gedaald	CPI	berichten	2002/4	8– 9
Inflatie daalt in januari tot 4,0 procent	CPI	berichten	2002/3	8
Inflatie in 2001 hoogste sinds 1982	CPI	berichten	2002/2	7– 8
Heeft de euro in 2001 invloed op de inflatie?	CPI	webmag	2002/2	10– 11
Europrijskaartjes in 2001	CPI	webmag	2002/2	12
Beduidend lagere inflatie	CPI	persbericht	2001/12	7– 12
Prijsindexcijfers woningbouw	CPI	tabel	2001/12	73
Inflatie blijft hoog in september	CPI	persbericht	2001/11	7– 12
Inflatie in juli naar 4,6 procent	CPI	persbericht	2001/9	7– 13
Inflatie in juni gedaald	CPI	persbericht	2001/8	7– 13
Inflatie in mei onverminderd hoog	CPI	persbericht	2001/7	7– 13
Inflatie loopt in april verder op	CPI	persbericht	2001/6	7– 13
Inflatie naar 4,6 procent in maart	CPI	persbericht	2001/5	7– 12
Inflatie loopt in februari op naar 4,5 procent	CPI	persbericht	2001/4	7– 12
Inflatie in januari naar 4,2 procent	CPI	persbericht	2001/3	13– 19

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Inflatie in 2000 gemiddeld 2,6%	CPI	persbericht	2001/2	10– 15
Inflatie in november iets afgevlakt	CPI	persbericht	2001/1	7– 11
Consumentenvertrouwen				
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	berichten	2002/6	8
Consumentenvertrouwen, econ. klimaat	CCO	tabel	2002/6	49
Consumentenvertrouwen lager	CCO	berichten	2002/5	8– 9
Consumentenvertrouwen, econ. klimaat	CCO	tabel	2002/5	33
Consumentenvertrouwen lager	CCO	berichten	2002/4	9
Consumentenvertrouwen, econ. klimaat	CCO	tabel	2002/4	47
Consumentenvertrouwen stabiel	CCO	berichten	2002/3	8– 9
Consumentenvertrouwen vrijwel gelijk	CCO	berichten	2002/2	8
Stabilisatie consumentenvertrouwen	CCO	persbericht	2001/12	16– 18
Houdingen en verwachtingen consumenten, november 2001	CCO	tabel	2001/12	76– 77
Koopbereidheid bijna terug op niveau vóór aanslagen VS	CCO	persbericht	2001/11	19– 21
Consumentenvertrouwen fors gedaald na aanslagen VS	CCO	persbericht	2001/10	9– 11
Consumentenvertrouwen in augustus vrijwel stabiel	CCO	persbericht	2001/9	16– 17
Consumentenvertrouwen in juli stabiel	CCO	persbericht	2001/8	19– 21
Consumentenvertrouwen neemt verder af	CCO	persbericht	2001/7	18– 19
Vertrouwen consumenten niet verder gedaald	CCO	persbericht	2001/6	19– 20
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	persbericht	2001/5	19– 20
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	persbericht	2001/4	16– 17
Consumentenvertrouwen neemt verder af	CCO	persbericht	2001/3	23– 24
Consumentenvertrouwen gedaald	CCO	persbericht	2001/2	19– 20
Consumptie				
Bezit van duurzame consumptiegoederen	SEP	tabel	2000/1	37– 41
<i>Zie ook: bestedingen</i>				
Economische activiteit				
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21– 24
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Etniciteit				
Personen met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Deelname van allochtonen aan de Wet Inschakeling Werkzoekenden	WIW	artikel	2002/1	35– 39
Niet-westerse allochtonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZW	persbericht	2001/9	18– 20
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Arbeidsongeschiktheid autochtonen en allochtonen	SOZ	persbericht	2000/12	17– 18
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21– 24
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	SOZ	artikel	2000/10	21– 27
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	DRV	artikel	2000/11	28– 31
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
Besteedbaar inkomen allochtone en autochtone huishoudens	IPO	tabel	1999/11	44– 48
Inkomen van allochtonen	RIO	artikel	1999/8	22– 27
Besteedbaar inkomen van autochtone en allochtone bevolking 1996	RIO	tabel	1999/8	55– 59
Buitenlandse werknemers	AR	tabel	1999/3	42– 45
Flexibele arbeid				
Arbeidsdeelname en plaats in het huishouden: uitkomsten 1981–1995	EBB	artikel	1996/11	29– 45
<i>Zie ook: dienstverband</i>				
Gesubsidieerde sector				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/5	28– 29
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Geregistreerde werkloosheid				
Werkloosheid gestegen	GW	bericht	2002/6	7
Werkloosheid eerste kwartaal	GW	bericht	2002/5	7
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/5	26
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/5	26
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/5	27
Werkloosheid stabiel	GW	bericht	2002/4	7
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/4	40
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/4	40
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/4	41
Werkloosheid stabiel	GW	bericht	2002/3	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18– 20
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Werkloosheid stabiel op laag niveau	GW	bericht	2002/2	8
Werkloosheid nog steeds stabiel	GW	persbericht	2002/1	9– 10

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Geregistreerde werkloosheid, 2000	GW	artikel	2002/1	19– 22
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/12	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/11	13– 15
Minder dan 50 duizend langdurig werklozen	GW	persbericht	2001/10	7– 8
Werkloosheid mei–juli	GW	persbericht	2001/9	14– 15
Daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/8	17– 18
Geregistreerde werklozen naar landsdeel	GW	tabel	2001/8	29
Verdere daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/7	14– 15
Werkloosheid verder gedaald	GW	persbericht	2001/6	14– 16
Werkloosheid gedaald	GW	persbericht	2001/5	16– 18
Geregistreerde werklozen, 16–64 jr landsdeel	GW	tabel	2001/5	27
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/4	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/3	20– 22
Werkloosheid stabiel op niveau	GW	persbericht	2001/2	16– 18
Geregistreerde werklozen van 16–64 jaar naar landsdeel en 4 grote gemeenten	GW	tabel	2001/2	27
Werkloosheid daalt niet meer	GW	persbericht	2001/1	12– 14
<i>Zie ook: werkloosheid</i>				
Grensarbeid				
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2002/4	26– 28
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2001/4	27– 32
Grensarbeidersverkeer	SGA	tabel	2000/2	26– 33
Huisvesting				
<i>Zie: woningbehoefte</i>				
Industrie				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Inflatie				
<i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Inkomens				
Inkomensdynamiek in de jaren 1995–2000	IPO	artikel	2002/6	14– 18
Aantal tweeverdieners blijft stijgen	IPO	artikel	2002/6	19– 22
Ruime stijging koopkracht werknemers in 2000	RIO	webmag	2002/5	11
Minimuminkomens vooral in grote steden/noorden	RIO	webmag	2002/4	10– 11
werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Vermogen fors gestegen	IPO	persbericht	2001/12	19– 20
Inkomen rond minimum en modaal, div. kenmerken	IPO	tabel	2001/12	68– 72
Inkomen particuliere huishoudens, div. kenmerken	IPO	tabel	2001/11	48– 52
Inkomen van AOW'ers 1999	IPO	artikel	2001/7	25– 29
Inkomen van AOW'ers, 1999	IPO	tabel	2001/7	55– 60
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Aantal, gemiddeld inkomen, inkomens-inkomensverdeling	IPO	tabellen	2001/4	47– 56
Dynamische koopkrachtontwikkeling '89–'99	IPO	tabellen	2001/4	59– 64
Regionale inkomensverdeling van huishoudens, 1998	IPO	tabellen	2000/12	110–117
Statische koopkrachtmeting	IPO	tabel	2000/8	79
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/8	80
Inkomens rond minimum en modaal, 1998	IPO	tabel	2000/7	36– 41
Lage inkomens, 1998	IPO	tabel	2000/7	43– 48
Inkomen van AOW'ers, 1998	IPO	tabel	2000/4	74– 77
Particuliere huishoudens naar hoogte inkomen, 1998	IPO	tabel	2000/4	77
Inkomen particuliere huishoudens, 1990–1998	IPO	tabel	2000/4	79
Inkomen een- en tweeverdieners en overige huishoudens, 1998	IPO	tabel	2000/4	80
Inkomen een- en tweeverdieners, 1998	IPO	tabel	2000/4	81– 82
Inkomensverdeling	IPO	tabel	2000/2	43– 53
Dynamische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/2	56– 61
Koopkracht sterk gestegen	IPO	persbericht	2000/1	7– 8
Regionale inkomensverdeling 1997	IPO	tabel	1999/12	57– 65
Besteedbaar inkomen allochtone en autochtone huishoudens	IPO	tabel	1999/11	44– 48
Aandeel langdurige minima gelijk gebleven	IPO	persbericht	1999/9	7– 9
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Inkomen van allochtonen	RIO	artikel	1999/8	22– 27
Statische koopkrachtmutatie	IPO	tabel	1999/8	52
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	1999/8	53
Besteedbaar inkomen van autochtone en allochtone bevolking 1996	RIO	tabel	1999/8	55– 59
Inkomen van een- en tweeverdieners, 1997	IPO	artikel	1999/4	24– 28

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Inkomen van met AOW-ers 1997	IPO	tabel	1999/4	42– 46
Inkomensverdeling 1997	IPO	artikel	1999/3	23– 27
Een halve eeuw regionale inkomens-ontwikkeling	RIO	artikel	1999/3	28– 30
Dynamische koopkrachtontwikkeling 1992–1997	RIO	artikel	1999/3	31– 34
<i>Zie ook: koopkracht vermogen</i>				
Internationaal				
Werkzoekenden zonder baan	Eurostat	tabel	2002/6	43
Geharmoniseerde consumentenprijsindex	Eurostat	tabel	2002/6	48
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
Koopkracht				
Vermogen fors gestegen	IPO	persbericht	2001/12	19– 20
Dynamische koopkrachtontwikkeling '89-'99	IPO	tabellen	2001/4	59– 64
Statische koopkrachtmeting	IPO	tabel	2000/8	79
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/8	80
Dynamische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/2	56– 61
Statische koopkrachtmutatie	IPO	tabel	1999/8	52
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	1999/8	53
Dynamische koopkrachtontwikkeling 1992–1997	RIO	artikel	1999/3	31– 34
Welvaartsdynamiek 1991–1996*	IPO	artikel	1998/2	33– 36
<i>Zie ook: inkomen vermogen</i>				
Loonkosten				
<i>Zie: arbeidskosten</i>				
Meewerkende gezinsleden				
<i>Zie: positie in de werkring</i>				
Minimum(loon)				
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Inkomens rond minimum en modaal, 1998	IPO	tabel	2000/7	43– 48
Aandeel langdurige minima gelijk gebleven	IPO	persbericht	1999/9	7– 9
Werknemers die het minimumloon verdienen 1969–1997	EWL	artikel	1999/2	18– 36
Onderwijs(niveau)				
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheidsuitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een bijstandsuitkering in 1997	SOC	artikel	1999/12	20– 32
Standaard onderwijsinstelling (SOI) 1998 en ISCED 1997	SOI	persbericht	1999/10	17
Standaard onderwijsindeling	SOI	artikel	1998/12	22
<i>Zie ook: economische activiteit schoolverlaters</i>				
Ontslag				
Ontslagaanvragen	SOZ	tabel	2000/7	27– 28
Ontslagaanvragen	SOZ	tabel	1999/8	42
Organisatiegraad				
<i>Zie: vakverenigingen</i>				
Overheid				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/6	44– 45
Cao-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12– 19
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Pendel				
<i>Zie: woon-werkverkeer</i>				
Pensioen				
Minder VUT-uitkeringen, meer prépensioenen	SZ	artikel	2002/2	22– 24
AOW, Anw	SOZ	tabel	2001/7	51– 53
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabellen	2000/11	63– 64
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/7	32– 33
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
AOW, aantal personen en uitgekeerde bedragen	SOZ	tabel	1999/10	35
<i>Zie ook: inkomen sociale zekerheid</i>				
Prijzen				
<i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Regelingslonen				
Regionaal				
Minimuminkomens vooral in grote steden/noorden	RIO	webmag	2002/4	10– 11
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/1	52
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar landsdeel	GW	tabel	2001/5	27
Arbeidsmarkt: verschil tussen Utrecht en Noorden van het land blijft groot	EBB	persbericht	2000/7	15– 16
Regionale inkomensverdeling 1997	IPO	tabel	1999/12	57– 65
Een halve eeuw regionale inkomens-ontwikkeling	RIO	artikel	1999/3	28– 30
Mensen met een WW-uitkering	SOZ	tabel	1999/4	38– 39
Schoolverlaters				
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41
Sociale zekerheid				
Deelname van alloctonen aan de WSW, 1e halfjaar 2001	SZ	tabel	2002/6	23–27
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Beweging in de bijstand vooral bij jongeren	SZ	berichten	2002/5	10
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/5	36– 38
Uitkeringen WW, AO en Abw december 2001	SZ	tabel	2002/4	50– 52
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheidsuitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Aantal werkloosheidsuitkeringen in zes jaar ruim gehalveerd	WW	webmag	2002/2	13– 14
Minder VUT-uitkeringen, meer prépensioenen	SZ	artikel	2002/2	22– 24
Personen met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Uitkeringen WW, AO en Abw medio 2001	SZ	tabel	2002/1	61– 63
Uitkeringen AOW, Anw en AKW	SZ	tabel	2001/12	64– 65
Daling bijstand en WW vlakt af	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Uitkeringen Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/11	35– 36
Uitkeringen WAO, Wajong, WAZ	SZ	tabel	2001/11	38– 40
Ziekteverzuim	SZ	tabel	2001/11	42– 43
Niet-westerse alloctonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZW	persbericht	2001/9	18– 20
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
WW-uitkeringen	SOZ	tabel	2001/7	44– 47
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, WAO, WAZ, Wajong	SOZ	tabel	2001/7	47– 51
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2001/7	51– 54
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering, 1996–1997	SZ	artikel	2001/6	30– 43
Uitkeringen krachtens Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/6	58– 59
Minder uitkeringen voor bijstand en WW, meer voor arbeidsongeschiktheid	SZ	persbericht	2001/5	13– 15
Aantal bijstandsontvangers daalt nog steeds	SOZ	persbericht	2001/3	7– 9
Huishoudens met Abw/IOAW/IOAZ-uitkering	SOZ	tabel	2001/3	39– 40
Arbeidsongeschiktheid autoctonen en alloctonen	SOZ	persbericht	2000/12	17– 18
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
Aantal vacatures onverminderd hoog	VAC	persbericht	2000/10	18– 20
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabellen	2000/11	63– 64
ABW	SOZ	tabel	2000/9	45– 46
Personen met een bijstandsuitkering in 1998	SOZ	artikel	2000/8	17– 44
AOW, Anw, Akw	SOZ	tabel	2000/7	32– 33
Personen <65 jaar met bijstands-, ioaw-, ioaz-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	31
Thuiswonenden, <65 jr. met bijstands-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	32
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	34
WAO uitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	35
WAZ uitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	36
Wajong	SOZ	tabel	2000/6	37
Abw	SOZ	tabel	2000/3	107
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een bijstandsuitkering in 1997	SOZ	artikel	1999/12	20– 32
Daling bijstand zet door	SOZ	persbericht	1999/10	16
Bijstandsafhankelijkheid van autoctonen en alloctonen	SOZ	artikel	1999/10	18– 20
AOW, aantal personen en uitgekeerde bedragen	SOZ	tabel	1999/10	35
Anw, aantal personen en uitgekeerde bedragen	SOZ	tabel	1999/10	35

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
AKW, ouders en (kinderbijslag) kinderen	SOZ	tabel	1999/10	36
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Mensen met een VUT-uitkering 1998	VUT	tabel	1999/8	48– 49
Langdurig in de bijstand	SSZ	artikel	1998/5	34– 38
Vergelijkingsonderzoek arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, 1995	EBB	artikel	1998/1	25– 42
Gesubsidieerde arbeid 1990–1995	SSZ	artikel	1997/8	23– 31
Werken via de banenpoolregeling of de Jeugdwerkgarantiewet	EBB	artikel	1997/12	19– 24
<i>Zie ook: arbeidsongeschiktheid bijstand pensioen werkloosheid</i>				
Stakingen				
<i>Zie: werkstakingen</i>				
Standaard bedrijfsindeling				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Uitgaven				
<i>Zie: bestedingen</i>				
Uitkeringen				
<i>Zie: sociale zekerheid</i>				
Vacatures				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Vacatures naar econ. activiteit en bedrijfsgrootte	VAC	tabel	2002/6	39
Ontstane en vervulde vacatures	VAC	tabel	2002/6	40– 41
Sterke daling aantal vacatures	VAC	artikel	2002/5	12– 13
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	DIV	artikel	2002/3	18– 20
Aantal vacatures gedaald	VAC	artikel	2002/2	20– 21
Aantal vacatures stabiel op hoog niveau	VAC	persbericht	2001/10	22– 25
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21– 22
Groei vacatures ten einde	VAC	persbericht	2001/7	16– 17
Vacatures particuliere bedrijven	VAC	tab	2001/7	36– 38
Vacatures overheid en onderwijs	VAC	tab	2001/7	39
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21– 22
Groei vacatures zet nog steeds door	VAC	persbericht	2001/4	18– 19
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25– 26
Aantal vacatures onveranderd hoog	VAC	persbericht	2001/2	7– 9
Vacatures particuliere bedrijven, ontstane, vervulde. Historische reeks vacatures	VAC	tabel	2001/2	28– 30
Vakverenigingen				
Ledental vakcentrales stabiel	VB	webmag	2002/6	10
Leden van vakcentrales, 1 januari 2002	VB	tabel	2002/6	55
Minder mannen en jongeren vakbondslid	VB	webmag	2002/1	11
Daling ledental vakbeweging	VB	artikel	2001/12	46– 50
Verbruik				
<i>Zie: bestedingen</i>				
Verdiende lonen				
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Spaarloon voor bijna de helft van de werknemers	EWL	webmag	2002/3	10– 11
Incidentele loonontwikkeling in componenten, 1999/2000	EWL	artikel	2002/3	31– 37
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Uurloon werknemers naar geslacht, december 1998	EWL	tabel	2000/4	29
Loon naar opleidingsniveau en beroep: het Loonstructuuronderzoek 1997	EWL	artikel	2000/4	19– 49
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32– 40
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Elektronische dataverzameling van arbeid- en loongegevens	EWL	artikel	1998/11	25– 28
Vermogen				
Vermogensverdeling 1997	IPO	artikel	1999/6	24– 27
Miljoens per gemeente	IPO	artikel	1998/6	19– 20
Vermogensverdeling 1996*	IPO/SEP	artikel	1998/5	27– 30
Welvaart				
<i>Zie: inkomen vermogen koopkracht</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkgelegenheid				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfsklasse	AR	tabel	2002/6	37
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/6	38
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2002/4	26– 28
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23– 25
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44– 45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19– 21
Aantal vacatures stabiel op hoog niveau	VAC	persbericht	2001/10	22– 25
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21– 22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21– 22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2001/4	27– 32
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	EWL	artikel	2001/3	25– 26
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
Allochtonen op de arbeidsmarkt (Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	artikel	2000/12	21– 24
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Banen van werknemers naar regeling van de werktijden en overwerk, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	27
Banen van werknemers: het aandeel van diverse groepen werknemers, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	28
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
1999: werkgelegenheid groeit opnieuw met 200 duizend	EBB	persbericht	2000/3	7– 10
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32– 40
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een bijstandsuitkering in 1997	SOC	artikel	1999/12	20– 32
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Elektronische dataverzameling van arbeid- en loongegevens	EWL	artikel	1998/11	25– 28
Arbeidsmarkt in noorden ongunstig, in Utrecht gunstig	EBB	artikel	1997/3	16– 17
In 1996 ruim honderdduizend mensen meer aan het werk	EBB	artikel	1997/2	17– 19
<i>Zie ook: arbeidsjaren arbeidsvolumina banen</i>				
Werkloosheid				
Werkloosheid gestegen	GW	berichten	2002/6	7
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/6	42
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/6	42
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/6	43
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/6	52– 54
Werkloosheid eerste kwartaal	GW	berichten	2002/5	7
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/3	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/4	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/3	7
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheidsuitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Werkloosheid stabiel op laag niveau	GW	berichten	2002/2	8
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Aantal werkloosheidsuitkeringen in zes jaar ruim gehalveerd	WW	webmag	2002/2	13– 14
Werkloosheid nog steeds stabiel	GW	persbericht	2002/1	9– 10
Geregistreerde werkloosheid, 2000	GW	artikel	2002/1	19– 22
Deelname van allochtonen aan de Wet Inschakeling Werkzoekenden	WIW	artikel	2002/1	35– 39

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/12	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/11	13– 15
Daling bijstand en WW vlakt af Minder dan 50 duizend langdurig werklozen	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Werkloosheid mei–juli	GW	persbericht	2001/10	7– 8
Daling bijstand en WW houdt aan	GW	persbericht	2001/9	14– 15
Daling werkloosheid	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
Verdere daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/8	17– 18
Werkloosheid verder gedaald	GW	persbericht	2001/7	14– 15
Werkloosheid gedaald	GW	persbericht	2001/6	14– 16
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/5	16– 18
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/4	13– 15
Werkloosheid daalt niet meer	GW	persbericht	2001/3	20– 22
Arbeidsmarkt: verschil tussen Utrecht en Noorden van het land blijft groot	GW	persbericht	2001/1	12– 14
Geregistreerde werkloosheid en werkloos- heidsuitkeringen 1993–1995: een onder- zoek naar het verschil in ontwikkeling <i>Zie ook: geregistreerde werkloosheid inkomen sociale zekerheid</i>	EBB	persbericht	2000/7	15– 16
	GW	artikel	1997/10	22– 27
Werkloze beroepsbevolking				
<i>Zie: beroepsbevolking</i>				
Werknemers				
Banenmarkt vlakt verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfsklasse	AR	tabel	2002/4	35
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	36
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Banengroei vlakt licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Personeel in loondienst met een niet- Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Hoe komen baanvinders aan het werk?	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Werknemersgegevens uit de verzekeren- administratie: een eerste analyse <i>Zie ook: banen</i>	JWL	artikel	1997/11	24– 27
Werkstakingen				
Vorig jaar 45 duizend verloren arbeids- dagen door werkstakingen	STA	artikel	2002/6	28– 30
Werkstakingen	WS	tabel	2000/6	54– 56
Werkstakingen	WS	tabel	2000/4	70– 71
Werkzame beroepsbevolking				
Banenmarkt vlakt verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfsklasse	AR	tabel	2002/4	35
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	36
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2002/4	26– 28
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
Een nieuwe weg voor statistieken over personen: het Sociaal Statistisch Bestand (SSB)	SSB	artikel	1999/9	22– 29
Hoe komen baanvinders aan het werk? <i>Zie ook: beroepsbevolking</i>	SEP	artikel	1999/6	21– 23
Werkzame personen				
<i>Zie: beroepsbevolking werkgelegenheid</i>				
Zelfstandigen				
<i>Zie: inkomen positie in de werkring</i>				
Ziekteverzuim				
Ziekteverzuim bedrijfsleven stabiliseert	SZ	webmag	2002/6	9
Ziekteverzuim excl./incl. zwangerschaps- verlof, 4e kwartaal 2001	ZVZ	tabel	2002/6	50– 51
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Ziekteverzuim verder toegenomen	ZVZ	persbericht	2000/6	7– 8
Kerncijfers ziekteverzuim overheid 1997	ZVZ	artikel	1999/10	21– 24

Enkele afzonderlijke publicaties

Arbeid

Enquête beroepsbevolking 1999	€ 13,16
Arbeidsrekeningen 1996–1997	€ 22,69
Nationale rekeningen 2000 (waarin arbeidsrekeningen)	€ 38,57
Arbeidsrekeningen, kern van het statistisch systeem over arbeid	€ 31,76
Tijdreeksen arbeidsrekeningen 1969–1993:	
– 25 jaar banen en arbeidsduur van werknemers	€ 20,42
– Ramingen van het opleidingsniveau, een tussenbestand	€ 15,88
Regionale gegevens over arbeid, onderwijs en sociale zekerheid 1998	€ 15,66
Databank RARBON (arbeid, onderwijs en sociale zekerheid) opgenomen in StatLine (CBS databank)	
los	€ 10,00
abonnement	
10 updates p.j.	€ 80,00
Werken en leren 2000–2001 ¹⁾	€ 20,42
Arbeid en lonen van werknemers 1994	€ 27,00
Beroepsbevolking en werkloosheid per gemeente 1997/1999	€ 11,34
Sociaal-economische Dynamiek 2000	€ 13,39

Inkomen en vermogen

Jaarboek welvaartsverdeling 2000	€ 15,66
Regionale inkomensverdeling 1996, kerncijfers	€ 17,47
Regionale vermogensverdeling 1996, cd-rom	€ 58,99

Onderwijs en sociale zekerheid

Onderwijsrekeningen 1998/'99	€ 11,34
Jaarboek onderwijs 2000 ¹⁾	
los	€ 25,41
abonnement	€ 23,14
Bedrijfsopleidingen 1993	€ 20,42
Nascholing in de onderwijssector 1994/'95	€ 9,08
Standaard onderwijsindeling, editie 2000/'01, cd-rom	€ 22,69

Consumptie en sparen

Woningbehoeftenonderzoek 1999, kernpublicatie	€ 15,88
Budgetonderzoek:	
– Gebruikershandboek 1996	€ 17,92
– Kerncijfers 1999	€ 10,21
Sparen en lenen 2000	€ 20,42

De publicaties van het CBS kunnen besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, tel. (045) 570 70 70, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een 'boekwinkel' waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.

¹⁾ Te bestellen bij Samsom Klantenservice tel. (0172) 46 66 66, fax (0172) 46 67 69.